

LOVĆEN BANKA AD, PODGORICA

Finansijski iskazi za 2021. godinu

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 5
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	6
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu	7
Bilans stanja	8
Iskaz o promjenama na kapitalu	9
Iskaz o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske iskaze	11 - 104
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen banke AD Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza “Lovćen banke” AD Podgorica (u daljem tekstu: “Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine i bilans uspjeha, izvještaj o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2021. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji (“Službeni list Crne Gore”, br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (“IESBA Kodeks”) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom rasuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne izražavamo zasebno mišljenje o ovim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen banke AD Podgorica

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Primijenjene procedure revizije
1. Adekvatnost obezvrjeđenja plasmana po kreditima i vanbilansnih izloženosti Napomene 3.6.1, 3.9, 6, 13.2 i 24. uz finansijske iskaze	<p data-bbox="823 548 1441 712">Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja poslovanja bankarskog sektora, ispitali smo troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, i procijenili primijenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja.</p> <p data-bbox="823 741 1441 797">Naše revizorske procedure su obuhvatile sljedeće elemente:</p> <ul data-bbox="863 801 1441 1861" style="list-style-type: none"> • Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka (ECL) za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove dužnika; • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji potkrepljuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primijenjeni u rasporedu u nivoe kreditnog kvaliteta. Testiranje pretpostavki koje se primjenjuju da bi se utvrdila dvanaestomjesečna i višegodišnja vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD i mPD) i utvrđivanje ovih vjerovatnoća, uključujući i provjeru primjene forward looking komponente. Provjera metode primijenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja (LGD); • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji potvrđuju korišćene pretpostavke za troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, uključujući provjeru primijenjenog CCF, vrednovanje sredstava obezvrjeđenja, korišćene hair-cut-ove i očekivane periode naplate i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita; • Procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke; • Procjena adekvatnosti određenih odluka rukovodstva Banke u poređenju sa određenim makro prognozama primijenjenim u modelima očekivanog kreditnog gubitka; • Evaluacija primijenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji; • Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim iskazima. <p data-bbox="823 1865 1441 2002">Na bazi sprovedenih revizijskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na adekvatnost obezvrjeđenja kreditnih plasmana, kao i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, na dan 31. decembra 2021. godine</p>

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen banke AD Podgorica

Ostala pitanja

Finansijski iskazi Banke za 2020. godinu su bili predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom Izveštaju od 6. maja 2021. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske iskaze.

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izveštaju menadžmenta Banke

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju godišnji Izveštaj menadžmenta (koji ne uključuje finansijske iskaze i Izveštaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021. godine. Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa godišnjim Izveštajem menadžmenta, sproveli smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je godišnji Izveštaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u godišnjem Izveštaju menadžmenta za 2021. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim iskazima Banke za 2021. godinu;
- godišnji Izveštaj menadžmenta za 2021. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen banke AD Podgorica

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz, ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim standardima revizije, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljammo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen banke AD Podgorica

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

Mi saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Takođe, mi dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i, gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Milovan Popović.

Podgorica, 4. april 2022. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

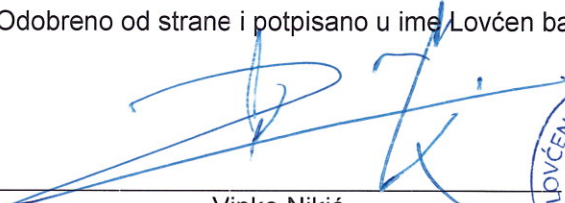
BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

	Napomena	U hiljadama EUR	
		2021	2020
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5a)	12,215	11,540
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane		339	9
Rashodi kamata i slični rashodi	3.1, 5b)	(4,577)	(3,506)
NETO PRIHODI OD KAMATA		7,977	8,043
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a)	2,779	1,902
Rashodi od naknada i provizija	3.1, 7b)	(2,438)	(1,760)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		341	142
Neto dobitak / (gubitak) usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		-	(56)
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja		(11)	-
Neto dobiti od kursnih razlika		174	91
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		(16)	(9)
Ostali prihodi		157	45
Troškovi zaposlenih	8	(3,312)	(3,259)
Troškovi amortizacije	10	(814)	(779)
Opšti i administrativni troškovi	9	(2,098)	(1,768)
Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3.9, 6	(1,466)	(716)
Troškovi rezervisanja		(246)	(20)
Ostali rashodi		(116)	(67)
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		570	1,647
Porez na dobit	3.3, 11	(58)	(143)
NETO PROFIT		512	1,504

Napomene na narednim stranama sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 31. mart 2022. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

 Vinko Nikić
 Predsjednik Upravnog Odbora

 Daniela Golubović
 Član Upravnog Odbora

 Marijana Ščekić
 Rukovodilac Odjeljenja računovodstva, finansija
 i kontrolinga

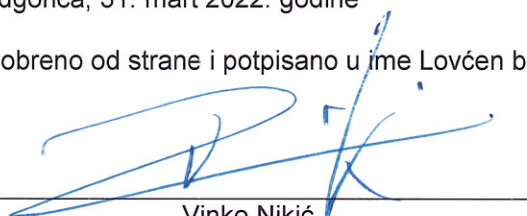
**IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
U PERIODU OD 01. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2021. GODINE**

	<u>31. decembra 2021.</u>	<i>U hiljadama EUR</i> <u>31. decembra 2020.</u>
Neto profit	512	1,504
Negativni efekti promjene vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(382)	(64)
Ukupan ostali rezultat	<u>130</u>	<u>1,440</u>

Napomene na narednim stranama sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 31. mart 2022. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Vinko Nikić
Predsjednik Upravnog Odbora

Daniela Golubović
Član Upravnog Odbora

Marijana Škekić
Rukovodilac Odjeljenja računovodstva, finansija
i kontrolinga

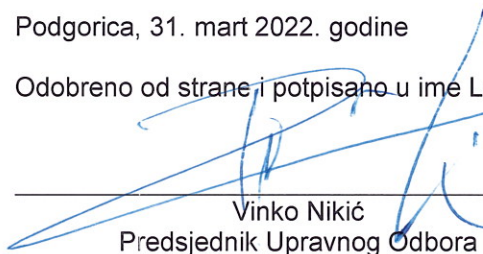
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE

	Napomena	31. decembra 2021.	U hiljadama EUR 31. decembra 2020.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4, 12	87,826	50,825
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	3.6.1, 13.1	7,364	8,189
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6.1, 13.2	179,815	172,793
Ostala finansijska sredstva	13.4	260	158
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	3.6.3, 14.1	9,898	1,911
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10, 3.11, 15	2,909	3,306
Nematerijalna sredstva	3.10, 3.11, 16	706	214
Odložena poreska sredstva	11c)	51	9
Ostala sredstva	17	238	431
UKUPNA SREDSTVA		289,067	237,836
OBAVEZE			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	18.1.	10,050	500
Depoziti klijenata	18.1.	214,977	163,305
Kredit klijenata koji nijesu banke	18.2.	35,815	45,860
Rezerve	19	525	168
Tekuće poreske obaveze	11a)	66	144
Ostale obaveze	20	2,653	3,033
Subordinisani dug	21	2,008	2,006
UKUPNE OBAVEZE		266,094	215,016
KAPITAL			
Akcijski kapital	22	21,018	21,018
Emisione premije		182	182
Neraspoređena dobit		1,683	179
(Gubitak)/dobitak tekuće godine		512	1,504
Ostale rezerve		(422)	(63)
UKUPAN KAPITAL		22,973	22,820
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		289,067	237,836
VANBILANSNA EVIDENCIJA	24	435,261	400,423

Napomene na narednim stranama sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 31. mart 2022. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen Banke AD, Podgorica:

Vinko Nikić
Predsjednik Upravnog Odbora

Danijela Golubović
Član Upravnog Odbora

Marijana Ščekić
Rukovodilac Odjeljenja računovodstva, finansija
i kontrolinga

**ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2021. GODINE**

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Neraspoređena dobit	U hiljadama EUR	
				Rezerve	UKUPNO
Stanje na dan					
01. januara 2020. godine	19,200	-	179	75	19,454
Uplata akcijskog kapitala	1,818	-	-	-	1,818
Emisione premije	-	182	-	-	182
Dobit tekuće godine	-	-	1,504	-	1,504
Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrijednosti	-	-	-	(132)	(132)
Promene na ispravci vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po FVOCI	-	-	-	(6)	(6)
Stanje na dan					
31. decembra 2020. godine	21,018	182	1,683	(63)	22,820
Dobit tekuće godine	-	-	512	-	512
Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrijednosti	-	-	-	(382)	(382)
Promene na ispravci vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po FVOCI	-	-	-	23	23
Stanje na dan					
31. decembra 2021. godine	21,018	182	2,195	(422)	22,973

Napomene na narednim stranama sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 31. mart 2022. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovčen banke AD, Podgorica:

Vinko Nikić
Predsjednik Upravnog Odbora

Daniela Golubović
Član Upravnog Odbora

Marijana Ščekić
Rukovodilac Odjeljenja računovodstva, finansija
i kontrolinga

**ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2021. GODINE**

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2021	2020
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	12,717	11,057
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(4,026)	(3,379)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	2,620	2,478
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(2,438)	(1,805)
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenim i dobavljačima	(5,318)	(5,009)
Smanjenje kredita i ostale aktive	(8,417)	(20,222)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	60,642	10,328
Plaćeni porezi	(144)	(120)
Ostali prilivi	32	40
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	55,668	(6,632)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(546)	(396)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(550)	(33)
Kupovina hartija od vrijednosti	(8,468)	4,500
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	-	-
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(9,564)	4,071
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje/smanjenje pozajmljenih sredstava	(10,102)	24,689
Emisija običnih akcija		
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(10,102)	24,689
Neto efekat kursnih razlika	174	91
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	36,176	22,219
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	59,014	36,795
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (napomena 13 i 14)	95,190	59,014

Napomene na narednim stranama sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 31. mart 2022. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Vinko Nikić
Predsjednik Upravnog Odbora

Daniela Golubović
Član Upravnog Odbora

Marijana Ščekić
Rukovodilac Odjeljenja računovodstva, finansija
i kontrolinga

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE**

Lovćen banka (u daljem tekstu: "Banka") nastala je promjenom registrovane djelatnosti i naziva Mikrofinansijske institucije (MFI) Kontakt u Banku, koja je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine. MFI Kontakt posluje od 25. marta 2011. godine kada je registrovana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 4-0009270/001.

MFI Kontakt je 3. decembra 2013. godine dostavila, u ime svojih osnivača, Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD Podgorica. Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. maja 2014. godine, donio je Rješenje kojim izdaje dozvolu za rad Banci, O.br. 0101-4014/58-3.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/011 dana 27. juna 2014. godine.

Banka je osnovana od strane domaćih i stranih fizičkih lica sa značajnim bankarskim i privrednim iskustvom, domaćeg privrednog društva "Zetogradnja" doo Podgorica zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

Aktivnost Banke uključuje univerzalne bankarske proizvode u skladu sa licencom od kojih su najdominantniji kreditni, depozitni i garancijski poslovi, kao i poslovi platnog prometa sa inostranstvom, depo poslovi, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona, br. 56/I. Na dan 31. decembra 2021. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici, 12 filijala i 3 šaltera. Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima 144 zaposlenih radnika (31. decembra 2020. godine: 144 zaposlenih radnika).

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	Funkciju obavlja od
Vinko Nikić	Glavni izvršni direktor ¹	16.06.2017.
Draško Trninić	Izvršni direktor za retail sa mrežom filijala i ekspozitura	12.01.2017.
Daniela Golubović	Izvršni direktor za upravljanje rizicima, računovodstvom i finansijama, Back Office-om i bezbjednošću	01.11.2019.
Edin Ćeranić	Izvršni direktor	09.03.2021.

¹ Vinko Nikić je izvršni direktor Banke za komercijalne poslove (sa posebnim fokusom na poslovanje sa privrednim subjektima) od operativnog početka rada Banke, Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/012 od 22. avgusta 2014. godine. Od 16.06.2017. godine Vinko Nikić je glavni izvršni direktor Lovćen banke AD, Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata br. 4-0009270/029 od 16.06.2017.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA****2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Banka sastavlja finansijske iskaze (u daljem tekstu „finansijski iskazi“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 52/16) koji zahtijeva primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, Zakonom o bankama („Sl. list CG“, br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12, 18/13 i 24/18).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, te MSFI 9 koji je u primjeni od 1. januara 2018. godine a koji obuhvataju samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. U skladu sa dopisom Centralne banke Crne Gore, broj 03-105-1/2019 od 9. januara 2019. godine, primjena MSFI 16 – Lizing je odložena za 1. januar 2020. godine, te je ovaj standard prvi put primjenjen u 2020. godini.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti, osim za sljedeće pozicije, koje se vrednuju po fer vrijednosti:

- Finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha,
- Finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat,
- Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke date su u Napomeni 3.17.

2.5. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja (going concern), koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)****2.6. Usporedni podaci**

Usporedni podaci odnosno početna stanja predstavljaju podatke sadržane u finansijskim iskazima za 2020. godinu.

2.7. Uticaj krize izazvane Covid-om 19 na poslovanje Banke

Nakon što je u martu 2020. godine Svjetska Zdravstvena Organizacija proglasila pandemiju Koronavirusom – COVID-19 koja je zahvatila cijeli svijet, nastala je ne samo duboka zdravstvena kriza, već je došlo do velikih promjena u globalnoj ekonomiji i ekonomiji pojedinačnih zemalja. Naložene mjere izolacije i socijalnog distanciranja su uticale na smanjenje obima, a u određenim slučajevima i potpuni prekid ekonomske aktivnosti pojedinih djelatnosti. To je imalo uticaja na ubrzanje masovne digitalizacije finansijskih institucija i pomak ka novom operativnom modelu s udaljenim/mrežnim kanalima za pružanje usluga. Banka je preuzela neophodne mjere da zaštiti svoje klijente, zaposlene i sva zainteresovana lica, tako što je na najbolji mogući način omogućila nesmetano funkcionisanje svojih usluga.

Vlada Crne Gore i Centralna banka Crne Gore (CBCG) preduzeli su tokom 2020. godine sveobuhvatne mjere fiskalne i monetarne politike u cilju smanjenja negativnih efekata. U cilju podrške finansijskog i realnog sektora Crne Gore, CBCG je ublažavanjem monetarne politike i dodatnim sprovedenim mjerama doprinijela očuvanju cjenovne i finansijske stabilnosti, efikasnom funkcionisanju tržišta i očuvanju kreditne aktivnosti što je u značajnoj mjeri smanjilo negativne efekte pandemije na realne tokove i stvorilo preduslove za brži oporavak.

Banka je od samog početka uvela preventivne mjere za suočavanje sa pandemijom uključujući pooštavanje praćenja rizika i nastavlja proaktivno da upravlja razvojem situacije. Nefinansijski rizik koji proizilazi iz ograničenja kretanja i daljinskog rada osoblja, drugih ugovornih strana, klijenata i dobavljača se identifikuje i prati i njime se adekvatno upravlja. Banka je uzela u obzir uticaj COVID-19 prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2021. godine. Rukovodstvo Banke je procijenilo da u dužem vremenskom periodu koronavirus ne može imati značajnog uticaja na sveukupno poslovanje, samim tim ni na budući finansijski rezultat Banke. Uticaj COVID-19 rezultirao je u primjeni daljih prosuđivanja i uključivanju procjena i pretpostavki specifičnih za uticaj COVID-19. Razmatranja Rukovodstva Banke u pogledu uticaja COVID-19, uključujući procjene i pretpostavke, na pojedine stavke finansijskog izvještaja dati su u nastavku:

Kredit i potraživanja

Banka je ponudila niz mjera podrške klijentima, fizičkim i pravnim licima, koji su bili pogođeni COVID-19. U skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID-19 na finansijski sistem Centralne banke Crne Gore („Sl.list Crne Gore“, br. 019/20, br. 028/20, br. 42/20, br. 80/20 i 105/20) Banka je omogućila korisnicima kredita moratorijum na otplatu kredita i restrukturiranje obaveza po uslovima predviđenim ovim Odlukama. ESMA (European Securities and Markets Authority) je u dokumentu „Računovodstvene implikacije izbijanja COVID-19 na izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI9“ dala tumačenje da se izmene ugovornih uslova koje proizilaze iz moratorijuma nužno ne smatraju značajnom modifikacijom koja vodi prestanku priznavanja plasmana.

Obračun očekivanog kreditnog gubitka

Usporavanje ekonomske aktivnosti koja je rezultat pandemije COVID-19 i s tim povezane mjere zaključavanja uticali su na obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Banka je ažurirala makroekonomske scenarije sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine. Dodatne informacije o mjerenju kreditne izloženosti obrazložene su u napomeni 3.9. Takođe u ovom slučaju na mjerenje utiče već pomenuti stepen nesigurnosti u evoluciji pandemije, efekat mjera olakšanja i stepen ekonomskog oporavka. Evolucija ovih faktora može zahtijevati u budućim finansijskim godinama klasifikaciju dodatnih kreditnih izloženosti kao nenaplativih, čime će se utvrđivati priznavanje dodatnih rezervisanja za kreditne gubitke. U tom kontekstu, biće relevantna, između ostalih faktora, sposobnost klijenata da servisiraju svoj dug kada isteknu mjere moratorijuma, kao i olakšice odobrene u okviru programa pomoći.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada**

Prihodi i rashodi kamata se iskazuju u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja tačno diskontuje buduće prilive i odlive tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta na:

- Bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili
- Amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

Pri obračunu efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, izuzev za kupljena ili odobrena kreditno-obezvrijeđena sredstva, Banka pri procjeni budućih novčanih tokova uzima u obzir sve ugovorene uslove, ali ne i ECL. Za kupljena ili odobrena kreditno-obezvrijeđena finansijska sredstva, kreditno-korigovana efektivna kamatna stopa se obračunava uz uzimanje u obzir očekivanih novčanih tokova, uključujući ECL.

Pri obračunu efektivne kamatne stope uzimaju se obzir transakcioni troškovi i sve naplaćene ili plaćene naknade, koje su dio efektivne kamatne stope. Transakcioni troškovi su inkrementalni troškovi koji se mogu direktno pripisati emitovanju ili otuđenju nekog finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstavlja iznos po kome su finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrednovani u trenutku inicijalnog priznavanja umanjenja za otplate glavnice i uvećana ili umanjena za kumulativnu amortizaciju, obračunatu korišćenjem efektivne kamatne stope, razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na dospelju, i za finansijska sredstva, korigovana za očekivani kreditni gubitak (ili obezvređenje nastalo u periodu prije 1. januara 2018. godine).

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva je amortizovana vrijednost finansijskog sredstva prije umanjenja za očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa za finansijska sredstva i obaveze se obračunava pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva ili obaveze. Pri kalkulaciji prihoda i rashoda kamata, efektivna kamatna stopa se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstava (ukoliko sredstvo nije kreditno-obezvrijeđeno) ili amortizovanu vrijednost obaveza. Za finansijske instrumente sa promjenljivom kamatnom stopom, efektivna kamatna stopa se mijenja usljed periodičnih procjena tokova gotovine, kako bi refletovala tržišno kretanje kamatnih stopa.

Za finansijska sredstva koja su postala kreditno-obezvrijeđena nakon inicijalnog priznavanja, Banka u potpunosti prestaje sa priznavanjem prihoda od kamate u bilansu uspjeha, odnosno vrši vanbilansnu evidenciju istih, do momenta naplate potraživanja, kada se prihod priznaje u visini naplaćenog potraživanja. Ukoliko finansijsko sredstvo nije više kreditno-obezvrijeđeno, obračun prihoda od kamata se ponovo vrši na bruto bazi tj. kamata se obračunava primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva i priznaje u cjelosti u bilansu uspjeha.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Prihodi i rashodi od naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obaveze se razgraničavaju i priznaju kao dio efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.2. Preračunavanje deviznih iznosa**

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16 i 146/21).

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem rezultata objelodanjenog u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda, na način definisan poreskim propisima. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2020. godine: 9%).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti ulaganja raspoloživih za prodaju obračunavaju se direktno na teret ili u korist kapitala i istovremeno evidentiraju u bilansu uspjeha sa razgraničenim dobitima ili gubicima.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva na računima blagajne (EUR i devizne), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti u bilansu stanja.

Obračun, izdvajanje i korišćenje sredstava obavezne rezerve kod CBCG je propisano Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („ Službeni list Crne Gore”, br. 88/17 i 43/20) na osnovu koje se obavezna rezerva obračunava primjenom stope 5.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, 4.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite koji su ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja u roku kraćem od jedne godine, odnosno kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa 5.5%.

Obračunatu obaveznu rezervu banke izdvajaju na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne mogu je izdvajati i držati u drugom obliku. Banke mogu za održavanje dnevne likvidnosti da koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

3.5. Finansijska sredstva**3.5.1. Datum priznavanja**

Finansijska imovina i obaveze, osim kredita i avansa datih kupcima i dugovanja prema kupcima, su inicijalno priznati na dan trgovanja, npr. datum kada banka postane stranka ugovornih odredbi instrumenta. To uključuje redovne trgovinske postupke: kupovinu ili prodaju finansijske imovine koja zahtijevaju dostavu u vremenskom okviru generalno utvrđenom regulativom ili konvencijom na tržištu. Krediti i avansi prema kupcima su priznati kad su sredstva deponovana na račun kupca. Banka priznaje dugovanja prema kupcima kad se sredstva deponuju u banku.

3.5.2. Početno odmjeravanje finansijskih instrumenata

Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom inicijalnog priznavanja zavisi od njihovih ugovornih uslova i poslovnog modela upravljanja instrumentima, kao što je opisano u Napomenama 3.6.1.1 i 3.6.1.2. Finansijski instrumenti se inicijalno mjere po njihovoj fer vrijednosti, osim u slučaju kada su finansijska imovina i obaveze knjiženi po FVPL, transakcijski troškovi su dodani na, ili oduzeti od, tog iznosa. Potraživanja od kupaca se mjere po transakcijskoj cijeni. Kada se fer vrijednost finansijskih instrumenata po inicijalnom priznavanju razlikuje od transakcijske cijene, Banka uzima u obzir Dan 1 dobitak ili gubitak kako je opisano u nastavku.

3.5.3. Dan 1 dobitak ili gubitak

Kad se transakcijska cijena instrumenta razlikuje od fer vrijednosti prilikom nastanka i fer vrijednost je bazirana na tehnici vrijednovanja koja koristi samo podatke dostupne iz tržišnih transakcija, Banka priznaje razliku između transakcijske cijene i fer vrijednosti u neto prihodima trgovanja. U tim slučajevima gdje je fer vrijednost zasnovana na modelima gdje neki od ulaznih podataka nisu uočljivi, razlika između cijene transakcije i fer vrijednosti je odložena i samo se priznaje u dobiti ili gubitku kada ulazni podaci postanu uočljivi, ili kad se instrument prestane priznavati.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.5. Finansijska sredstva (Nastavak)****3.5.4. Kategorije odmjeravanja finansijske imovine i obaveza**

Banka klasifikuje svu svoju finansijsku imovinu na osnovu poslovnog modela za upravljanje imovinom i ugovornih odredbi imovine, mjerenih po:

- amortizovanom trošku, kao što je objašnjeno u Napomeni 3.6.1;
- FVOCI, kao što je objašnjeno u Napomenama 3.6.3. i 3.6.4;
- FVPL

Banka nema derivate niti portfolio namijenjen trgovanju. Banka može odrediti svoje finansijske instrumente po FVPL-u, ukoliko to uklanja ili značajno umanjuje nedosljednosti u mjerenju ili priznavanju, kao što je objašnjeno u Napomeni 3.6.6.

Banka sve finansijske obaveze odmjerava po amortizovanom trošku.

3.6. Finansijska imovina i obaveze**3.6.1. Krediti i potraživanja od banaka i klijenata, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku**

Banka kredite i potraživanja od banaka i klijenata odmjerava po amortizovanom trošku ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- Finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela sa ciljem prikupljana ugovorenih novčanih tokova;
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva daju na određene datume novčane tokove koji su isključivo otplate glavnice i kamate (SPPI) na iznos neotplaćene glavnice.

Detalji ovih uslova su izloženi ispod.

3.6.1.1. Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoje poslovne modele na nivou koji najbolje odražava kako ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj. Poslovni model Banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

- Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva;
- Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima;
- Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer, da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova);
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog scenarija" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke, Banka ne mijenja klasifikaciju presotalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

Na 31. decembra 2020. godine, Banka cjelokupan portfolio kredita i potraživanja od banaka i klijenata drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova. Portfolio obveznica drži se i radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje, stoga je klasifikovan kao FVOCI.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.6. Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)****3.6.1. Krediti i potraživanja od banaka i klijenata, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku (Nastavak)****3.6.1.2. SPPI test**

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da Banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI kriterijum (test). 'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta). Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena, Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina, i period za koji je kamatna stopa određena. Nasuprot tome, ugovorni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje, ne dovode do ugovornih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima, finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVPL.

Banka nema u svom portfoliju složenije instrumente sa ugovornih uslovima kao što su mogućnost poluge (leverage), pretplata ili produžetak opcije, gdje su tokovi gotovine povezani sa osnovnim sredstvima, aranžmanima bez regresa, ugovorno povezani instrumenti, ili kada se ugovorni novčani tokovi mijenjaju na osnovu potencijalnih događaja. Na 01.01.2021. i na 31.12.2021. godine, Banka nema u svom portfoliju instrumenata koji ne prolaze SPPI test, tj. čiji ugovoreni novčani tokovi ne predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice.

3.6.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze namijenjene za trgovinu

Banka klasifikuje finansijsku imovinu ili finansijske obaveze kao namijenjene za trgovanje kad su kupljene ili izdate prvenstveno za kratkoročno ostvarivanje profita koji se ostvaruje kroz trgovinu ili da budu dio portfolija finansijskih instrumenata kojima se upravlja zajedno, za koje postoje dokazi o skorašnjem obrascu kratkoročne dobiti. Sredstva i obaveze namijenjene trgovanju se priznaju i mjere u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene u fer vrijednosti se priznaju u neto prihodu od trgovanja. Prihodi ili troškovi kamata i dividendi se priznati u neto prihodima od trgovanja u skladu sa uslovima ugovora, ili kad je utvrđeno pravo za isplatu. U ovu klasifikaciju su uključene dužničke hartije od vrijednosti, akcije, kratkoročne pozicije i ostali instrumenti koji su stečeni uglavnom radi prodaje ili otkupa u bliskoj budućnosti.

Na 01.01.2021. i 31.12.2021. godine, Banka u svom portfoliju nema finansijskih sredstava i obaveza namijenjenih trgovanju.

3.6.3. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)

Banka po MSFI 9 primjenjuje novu kategoriju dužničkih instrumenata mjerenih po FVOCI kada su oba sljedeća uslova ispunjena:

- Instrument se drži u okviru poslovnog modela, čiji cilj se postiže prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine;
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva prolaze SPPI test.

Ovi instrumenti u velikoj mjeri obuhvataju imovinu koja je ranije bila klasifikovana kao finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju po MRS 39 (u slučaju Banke podudarnost je potpuna). Dužnički instrumenti po FVOCI se naknadno mjere po fer vrijednosti sa dobitima i gubicima koji nastaju zbog promjena u fer vrijednosti priznatih u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (OCI). Prihodi od kamata i dobiti i gubici od kursnih razlika priznaju se u bilansu uspjeha na isti način kao i za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku. ECL obračun za dužničke instrumente po FVOCI objašnjen je u Napomeni 3.9.2. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobiti ili gubici koji su prethodno priznati u OCI, reklasifikuju se iz OCI u bilans uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.6. Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)****3.6.4. Vlasnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)**

Po inicijalnom priznavanju, Banka povremeno može da izabere da neopozivo klasifikuje neke vlasničke instrumente kao vlasničke instrumente po FVOCI kada ispunjavaju definiciju Kapitala po MRS 32 Finansijski instrumenti: Prezentacija i ne drže se kao namijenjeni za trgovanje. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument-po-instrument. Dobici i gubici na ovim vlasničkim instrumentima se ne reklasifikuju u profit. Dividende se priznaju u bilans uspjeha kao i drugi operativni prihodi kada se utvrdi pravo na isplatu, osim kada Banka ima koristi od takvih prihoda kao povrat dijela troškova instrumenta, u tom slučaju se takvi dobiti evidentiraju u OSD. Vlasnički instrumenti po FVOCI nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

Na 01.01.2021. i na 31.12.2021. godine, Banka u svom portfoliju nema vlasničke instrumente FVOCI.

3.6.5. Emitovani dug i druga pozajmljena sredstva

Nakon inicijalnog mjerenja, emitovani dug i druga pozajmljena sredstva se naknadno mjere po amortizovanom trošku. Amortizovani trošak se obračunava uzimanjem u obzir svakog diskonta ili premije po emitovanim sredstvima, i troškove koji su sastavni dio EKS-a.

3.6.6. Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL)

Finansijska imovina i finansijske obaveze u ovoj kategoriji se ne drže za trgovanje i određene su od strane rukovodstva prilikom inicijalnog priznavanja ili se obavezno moraju mjeriti po fer vrijednosti prema MSFI 9. Uprava samo određuje instrument po FVPL-u prilikom inicijalnog priznavanja kada je ispunjen jedan od sljedećih kriterijuma (ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument po instrument):

- Klasifikacija eliminiše ili značajno smanjuje nekonzistentan tretman koji bi inače nastao od mjerenja imovine ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka na njima na drugačijoj osnovi ili
- Obaveze (i imovina do 1. januara 2018. godine prema MRS 39) su dio grupe finansijskih obaveza (ili finansijske imovine, ili oba po MRS 39), kojima se upravlja i njihov rad ocjenjuje prema fer vrijednosti, u skladu sa dokumentovanim upravljanjem rizikom ili investicionom strategijom ili
- Obaveze (i sredstva do 1. januara 2018. godine prema MRS 39) koji sadrže jedan ili više ugrađenih derivata, osim ako ne modifikuju znatno novčane tokove koji bi inače bili zahtijevani prema ugovoru, ili je jasno sa malo ili bez analize kada se sličan instrument prvo razmatra, jasno da je odvajanje ugrađenog derivata ili više njih zabranjeno.

Finansijska imovina i finansijske obaveze po FVPL evidentiraju se u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene fer vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha, izuzev kretanja fer vrijednosti obaveza po FVPL zbog promjena u sopstvenom kreditnom riziku Banke. Takve promjene u fer vrijednosti evidentiraju se u sopstvenoj kreditnoj rezervi kroz OCI i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha. Kamata zarađena ili nastala na instrumentima po FVPL je obračunata u приходima od kamata ili troškovima kamate, odnosno, koristeći EKS, uzimajući u obzir bilo koji diskont/premiju i kvalifikovane troškove transakcije koji su sastavni dio instrumenta. Kamata zarađena na imovini koja se obavezno mjeri na FVPL se evidentira korištenjem ugovorne kamatne stope. Prihod od dividendi od vlasničkih instrumenata po FVPL se evidentira u bilansu uspjeha kao ostali operativni prihodi kada je utvrđeno pravo na isplatu.

3.6.7. Finansijske garancije, akreditivi i neiskorišćene obaveze po kreditima

Banka izdaje finansijske garancije, akreditive i kreditne obaveze.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izvještajima (u okviru rezervisanja) po fer vrijednosti, pri čemu je primljena premija. Poslije inicijalnog priznavanja, obaveza Banke po svakoj garanciji se mjeri kao veće od početnog priznatog iznosa umanjenog za kumulativnu amortizaciju priznate u bilansu uspjeha, i - prema MRS 39 - najbolja procjena troškova potrebnih za izmirenje bilo koje finansijske obaveze koji proizilaze iz garancije, ili - prema MSFI 9 - ECL rezervisanje kao što je navedeno u Napomeni 3.10.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.6. Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)****3.6.7. Finansijske garancije, akreditivi i neiskorišćene obaveze po kreditima (Nastavak)**

Primljena premija se priznaje u bilansu uspjeha u Neto prihodima od provizija i naknada ravnomjerno tokom životnog vijeka garancije.

Neiskorištene obaveze po kreditima i akreditivi su obaveze po kojima je, tokom trajanja obaveze, Banka dužna da klijentu obezbijedi kredit sa unaprijed određenim uslovima. Slično ugovorima finansijske garancije, ovi ugovori su u okviru zahtjeva ECL-a.

Nominalna ugovorna vrijednost finansijskih garancija, akreditiva i neiskorištenih obaveza po kreditima, gdje dogovoreni kredit koji treba biti odobren je u skladu sa tržišnim uslovima, nisu evidentirani u izveštaju o finansijskom položaju.

3.7. Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza

Od 1. januara 2018. godine Banka ne reklasifikuje svoja finansijska sredstva nakon njihovog inicijalnog priznanja, osim u izuzetnim okolnostima kada Banka stiče, otuđuje ili prekida poslovnu liniju. Finansijske obaveze se nikada ne reklasifikuju. Banka nije reklasifikovala bilo koje od svojih finansijskih sredstava ili obaveza u 2021. godini.

3.8. Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza**3.8.1. Prestanak priznavanja zbog značajne promjene uslova i odbredbi**

Banka prestaje priznavati finansijsko sredstvo, kao što je kredit kupcu, kada se pregovaraju uslovi i odredbe do te mjere da, u suštini, on postaje novi kredit, uz razliku priznatu kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran. Novopriznati krediti se klasifikuju kao Stage 1 za potrebe mjerenja ECL-a, osim ako se novi kredit ne smatra POCL.

Prilikom procjene da li prestati sa priznavanjem kredita klijentu ili ne, između ostalog, Banka razmatra sljedeće faktore:

- Promjena valute kredita
- Uvođenje kapitala
- Promjena u ugovornoj stranci
- Ako je modifikacija takva da instrument više ne ispunjava SPPI kriterijume.

Ako izmjena ne rezultira u novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne dovodi do prestanka priznavanja. Na osnovu promjene u novčanim tokovima diskontovanim po originalnom EKS-u, Banka evidentira dobitak ili gubitak zbog modifikacije u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti (obezvredjenja) još uvijek nije evidentiran.

3.8.2. Prestanak priznavanja osim za značajne promjene

Finansijska imovina (ili, kada je to primjenljivo, dio finansijskog sredstva ili dio grupe sličnih finansijskih sredstava) prestaje se priznavati kada isteknu prava na primanje novčanih tokova iz finansijske imovine. Banka takođe prestaje priznavati finansijsko sredstvo ako je prenijela finansijsko sredstvo i ako transfer ispunjava uslove za prestanak priznavanja.

Banka je prenijela finansijsko sredstvo ako i samo ako:

- Banka je prenijela svoja ugovorna prava na primanje novčanih tokova iz finansijske imovine, ili
- Zadržava prava na novčane tokove, ali je preuzela obavezu da plati primljene novčane tokove u punom iznosu trećoj strani bez značajnog odlaganja pod aranžmanom "pass-through"

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.8. Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza (Nastavak)****3.8.2. Prestanak priznavanja osim za značajne promjene (Nastavak)**

Pass-through aranžmani su transakcije u kojima Banka zadržava ugovorna prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine ("izvorna imovina"), ali preuzima ugovornu obavezu da će isplatiti te novčane tokove jednom subjektu ili više njih („konačni primaoci“) kada su ispunjena sva tri sljedeća uslova:

- Banka nema obavezu isplatiti iznose konačnim primaocima, osim ako od izvorne imovine ostvari jednake iznose, izuzimajući kratkoročne avanse sa pravom potpunog povrata posuđenog iznosa uvećenog za dospjele kamate po tržišnim stopama,
- Banka ne može prodati ili založiti izvornu imovinu osim kao jamčevinu konačnim primaocima,
- Banka mora nadoknaditi sve novčane tokove koje prikupi u ime konačnih primaoca bez značajne odgode. Pored toga, Banka nema pravo reinvestirati takve novčane tokove, osim ulaganja u novac ili novčane ekvivalente uključujući zarađenu kamatu, tokom perioda od datuma prikupljanja do datuma potrebnog nadoknađivanja u korist konačnih primaoca.

Prenos se može kvalifikovati samo za prestanak priznanja ako:

- Je Banka prenijela gotovo sve rizike i koristi od imovine, ili
- Banka nije prenijela niti zadržala gotovo sve rizike i koristi od imovine, ali je prenijela kontrolu nad imovinom.

Banka smatra da se kontrola prenosi ako i samo ako primatelj ima stvarnu sposobnost prodati imovinu u cjelini nepovezаноj trećoj strani i ako to može učiniti jednostrano i bez određivanja dodatnih ograničenja prenosa. Kada Banka nije prenijela niti zadržala gotovo sve rizike i koristi i zadržala kontrolu nad imovinom, imovina se i dalje priznaje samo u mjeri u kojoj je Banka nastavi sudjelovati, u kom slučaju, Banka takođe priznaje pridruženu obavezu. Prenijeta imovina i povezana obaveza se mjere na osnovi koja odražava prava i obaveze koje je Banka zadržala.

Nastavak sudjelovanja u obliku garancije nad prenesenom imovinom se mjeri po nižoj od prvobitne knjigovodstvene vrijednosti imovine i maksimalnog iznosa primljene naknade koju bi Banka mogla biti dužna platiti. Ako nastavak sudjelovanja ima oblik izdane ili kupljene opcije (ili oboje) za prenesenu imovinu, nastavak sudjelovanja se mjeri po vrijednosti koju bi Banka bila dužna platiti pri otkupu. U slučaju izdane opcije prodaje za imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti, stepen nastavka sudjelovanja subjekta je ograničen na nižu vrijednost od fer vrijednosti prenesene imovine i cijene izvršavanja opcije.

Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada se obaveza ispuni, poništi ili kada istekne. Kada postojeću finansijsku obavezu zamjenjuje druga od istog zajmodavca u znatno drugačijim uslovima, ili su uslovi postojeće obaveze bitno modifikovani, takva razmjena ili modifikacija se tretira kao prestanak priznavanja izvorne obaveze i priznavanje nove obaveze. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti izvorne finansijske obaveze i isplaćene naknade se priznaje u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.9. Obezvredjenje finansijske imovine****3.9.1. Pregled ECL principa**

Usvajanje MSFI 9 je fundamentalno promijenilo metodologiju obezvredjenja kredita Banke zamjenjujući MRS 39 pristup nastalih gubitaka sa ECL pristupom uzimanja u obzir budućih događaja. Od 1. januara 2018. godine Banka priznaje rezervacije za umanjene vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za sve kredite i ostala dužnička finansijska sredstva koja se ne drže po FVPL, zajedno sa obavezama po kreditu i ugovorima o finansijskim garancijama, u ovom dijelu nazvanih "finansijski instrumenti". Vlasnički instrumenti FVOCI nisu subjekt umanjena vrijednosti prema MSFI 9.

ECL rezervisanje je zasnovano je na kreditnim gubicima koji se očekuju tokom vijeka trajanja imovine (očekivani kreditni gubici tokom vijeka trajanja ili LECL – *lifetime expected credit losses*), osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od nastanka, u kom slučaju rezervisanje se zasniva na očekivanom kreditnom gubitku za 12 mjeseci (12m ECL) kako je navedeno u Napomeni 3.9.2.

12mECL je dio LECL-a koji predstavlja ECL koji je posljedica neispunjena obaveza povezanih sa finansijskim instrumentom koji su mogući u razdoblju od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja. Oba, i LECLs i 12m ECL se izračunavaju ili na pojedinačnoj osnovi ili na kolektivnoj osnovi, u zavisnosti od prirode osnovnog portfolija finansijskih instrumenata. Politika Banke za grupisanje finansijske imovine mjerene na kolektivnoj osnovi objašnjena je u Napomeni 4.2.4.

Na osnovu navedenog procesa, Banka grupiše kredite u Stage 1, Stage 2, Stage 3 i POCI, kako je opisano u nastavku:

- Stage 1: Kada se krediti prvi put priznaju, Banka priznaje rezervisanje na osnovu 12m ECL-a. Stage 1 krediti takođe uključuju i one u kojima je kreditni rizik poboljšan te kredit reklasifikovan iz Stage 2;
- Stage 2: Kada je kredit pokazao značajan porast kreditnog rizika od nastanka, Banka evidentira rezervisanje za LECL. Krediti iz Stage 2 takođe uključuju one kojima je kreditni rizik poboljšan te kredit reklasifikovan iz Stage 3;
- Stage 3: Obezvrijeđeni krediti (kao što je navedeno u Napomeni 4.3). Banka evidentira rezervisanje za LECL;

POCI: Kupljena ili stvorena finansijska imovina umanjena za kreditne gubitke (POCI) je finansijska imovina koja je umanjena za kreditne gubitke prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina se evidentira po fer vrijednosti pri prvobitnom priznavanju, a prihodi od kamata naknadno se priznaju na osnovu kreditnim rizikom usklađene EKS (KUEKS). ECL se priznaje ili otpušta samo u mjeri u kojoj postoji naknadna promjena u očekivanim kreditnim gubicima. Za finansijsku imovinu za koju Banka nema opravdanih očekivanja za povrat ili cjelokupnog neizmirenog iznosa, ili njegovog dijela, bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine se smanjuje. Ovo se smatra (djelimičnim) prestankom priznavanja finansijskog sredstva.

3.9.2. Izračunavanje ECL-a

Banka izračunava ECL na osnovu četiri scenarija vjerovatnoće za mjerenje očekivanih nedostataka u gotovini, diskontovanih približno EKS-om. Manjak gotovine predstavlja razliku između tokova gotovine koji dopijevaju subjektu u skladu sa ugovorom i novčanim tokovima koje entitet očekuje da primi.

Način ECL izračuna je prikazana u nastavku i ključni elementi su:

- PD - Vjerovatnoća nastanka statusa neispunjenja obaveza je procjena vjerovatnoće neispunjenja obaveza u datom vremenskom periodu. Neispunjenje obaveza se može desiti samo u određeno vrijeme tokom procijenjenog perioda, ukoliko se nije prethodno prestalo sa priznavanjem proizvoda a još uvijek je u portfoliju. Koncept PD-a je dalje objašnjen u Napomeni 4.2.4.2.
- EAD - Izloženost prilikom neispunjenja obaveza predstavlja procjenu izloženosti na dan u budućnosti kada se očekuje neispunjavanje obaveza, uzimajući u obzir očekivane promjene u izloženosti nakon datuma izvještavanja, uključujući otplate glavnice i kamate, bilo da je ugovoreno po ugovoru ili na drugi način, očekivana povlačenja po partijama i obračunatu kamatu od propuštenih plaćanja. EAD je dalje objašnjen u Napomeni 4.2.4.2.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.9. Obezvređenje finansijske imovine (Nastavak)****3.9.2. Izračunavanje ECL-a (Nastavak)**

- LGD Gubitak u slučaju neizmirenja obaveza je procjena gubitaka koji se javlja u slučaju neizmirenja obaveza u određeno vrijeme. Zasniva se na razlici između ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koje bi kreditor očekivao da primi, uključujući i realizaciju bilo kojeg kolaterala. To je obično izraženo kao procenat EAD-a. LGD je dalje objašnjen u Napomeni 4.2.4.2.

Izuzev kreditnih kartica i drugih revolving kredita, za koje je posebno naveden tretman u Napomeni 3.9.4, maksimalni period za koji se utvrđuju kreditni gubici je ugovoreni životni vijek finansijskog instrumenta, osim ako Banka ima zakonsko pravo za utvrđivanje kraćeg perioda.

Gubici i otpuštanja od obezvređenja se obračunavaju i objelodanjuju odvojeno od gubitaka ili dobitaka promjene koji se obračunavaju kao usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine. Rezervisanja za ECL za neiskorištene obaveze po kreditima se procjenjuju u skladu sa Napomenom 4.2.4. Obračun ECL-a (uključujući i ECL-ove povezane sa neiskorištenim dijelom kredita) za revolving proizvode kao što su kreditne kartice je pojašnjen u Napomeni 3.9.4.

Modeli ECL metoda su sažete u nastavku:

- Stage 1: 12m ECL obračunava se kao dio LECL-ova, koji predstavljaju ECL-ove koji proizilaze iz događaja koji dovode do nemogućnosti otplate finansijskih instrumenata, a koji su mogući u roku od 12 mjeseci od dana izvještavanja. Banka računa 12m ECL rezervisanje na temelju očekivanog neispunjenja obaveza u vremenskom periodu od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja. Ove očekivane 12-mjesečne vjerovatnoće su primijenjene na predviđene EAD i pomnožene sa očekivanim LGD te diskontovane koristeći originalnu EKS.
- Stage 2: Kada zajam pokazuje značajno povećanje u kreditnom riziku od nastanka, Banka bilježi rezervisanje za LECL-ove. Metodologija je slična prethodno objašnjenjima, s tim da su PD i LGD procijenjeni kroz životni vijek instrumenta. Očekivani novčani nedostaci diskontovani su koristeći originalnu EKS.
- Stage 3: Za kredite koji su obezvrijeđeni (definisano u Napomeni 4.2.), Banka priznaje doživotne kreditne gubitke za ove kredite. Metod je sličan onome primijenjenom u Stage 2, sa PD postavljenim na 100%.
- POCl: POCl imovina je finansijska imovina koja je umanjena za kreditne gubitke prilikom inicijalnog priznavanja. Banka prepoznaje kumulativne promjene u životnom vijeku ECL-a od priznavanja, putem procjene na individualnoj osnovi, na temelju ponderisane vjerovatnoće za sva scenarija, diskontovane sa EKS usklađenom za kreditni rizik.
- Obaveze po zajmu i akreditivi: Prilikom procjene LECL-a za neiskorištene obaveze po zajmovima, Banka procjenjuje očekivani dio obaveza koji će biti iskorišten u toku očekivanog životnog vijeka zajma. ECL se tada temelji na sadašnjoj vrijednosti očekivanih novčanih gubitaka ako je zajam iskorišten. Očekivani novčani gubici diskontovani su koristeći približnu vrijednost EKS-a zajma. Za kreditne kartice i revolving kredite koji uključuju i zajam i neiskorištene obaveze po zajmu, ECL se računaju zajedno s zajmom a prikazuju u okviru rezervisanja za vanbilansne obaveze. Za obaveze po zajmovima i akreditivima ECL se priznaje u okviru Rezervisanja.
- Finansijske garancije: Obaveza Banke za svaku garanciju mjeri se po višoj vrijednosti od prvobitno priznatog iznosa umanjenog za akumuliranu amortizaciju priznatu u bilansu uspjeha i ECL rezervisanja. U tu svrhu, Banka procjenjuje ECL na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih isplata kako bi se nadoknadili kreditni gubici pretrpljene od strane korisnika garancije. Gubici se diskontuju kamatnom stopom usklađenom za rizik koja je relevantna za izloženost. ECL-ovi koji se odnose na finansijske garancije priznaju se u okviru Rezervisanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.9. Obezvređenje finansijske imovine (Nastavak)****3.9.3. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)**

ECL-ovi za dužničke instrumente mjerene po FVOCI ne umanjuju knjigovodstvenu vrijednost ove finansijske imovine u bilansu stanja, koja ostaje mjerena po fer vrijednosti. Umjesto toga, iznos koji je jednak rezervisanju za kreditne gubitke koje bi nastalo da je imovina vrednovana po amortizovanom trošku priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao akumulirani iznos umanjenja vrijednosti, uz odgovarajući efekat na bilans uspjeha. Akumulirani gubitak priznat u okviru revalorizacionih rezervi se reklasifikuje u bilans uspjeha pri prestanku priznavanja imovine.

3.9.4. Kreditne kartice i revolving krediti

Proizvodi Banke obuhvataju različita prekoračenja po računu i kreditne kartice za pravna i fizička lica, za koje Banka ima pravo da otkáže i / ili umanjí sredstva, uz otkazni rok. Banka ne ograničava izloženost kreditnim gubicima na period otkaznog roka ugovora, već umjesto toga obračunava ECL za period koji odražava očekivanja Banke o ponašanju korisnika, vjerovatnoću nemogućnosti otplate i buduće postupke smanjenja rizika od strane Banke, što bi moglo uključivati umanjenje ili otkazivanje sredstava. Na temelju dosadašnjih iskustava i očekivanja Banke, period za koji Banka obračunava ECL za ove proizvode je godinu dana.

3.9.5. Informacije „okrenute budućnosti“

U svojim ECL modelima, Banka se oslanja na široki spektar informacija orijentisanih prema budućnosti koje su korištene kao ekonomski ulazni podaci, kao što su: rast BDP-a, promjena stope nezaposlenosti, promjena prosječne zarade, indeksi cijena nekretnina, promjena spoljnotrgovinske razmjene. Međutim, ulazni podaci i modeli korišteni za obračun ECL-ova ne mogu uvijek obuhvatiti sve karakteristike tržišta na dan finansijskog izvještavanja. Dodatno, imajući u vidu starost Banke i, posljedično toga, njenog portfolija, kretanja kvaliteta portfolija u budućnosti mogu imati kretanja koja nijesu u skladu sa tržišnim kretanjima. U vezi sa tim, povremeno su potrebna kvalitativna prilagođavanja ili ispravke koje služe kao privremene prilagodbe u slučaju kada su takve razlike materijalno značajne. Banka je razvila metodologiju u skladu sa kojom predviđa usaglašavanje sa trendovima na nivou bankarskog sistema u Crnoj Gori u toku procijenjenog perioda. Detaljnije informacije o ovim ulaznim podacima i analizi osjetljivosti navedene su u Napomeni 4.2.

3.9.6. Vrednovanje kolaterala

Kako bi se ublažio kreditni rizik vezan za finansijsku imovinu, Banka nastoji koristiti kolateral, gdje je to moguće. Kolateral se može pojaviti u različitim oblicima, kao što su gotovina, hartije od vrijednosti, akreditivi / garancije, nekretnine, potraživanja, zalihe, ostala nefinansijska imovina i kreditna poboljšanja kao što su sporazumi o netiranju. Računovodstvena politika Banke za kolaterale koja se dodjeljuje uzimajući u obzir aranžmane za kreditiranje, ista je u MSFI-u 9 kao i u MRS-u 39. Kolaterali, osim stečene imovine, ne bilježe se u bilansu stanja Banke. Međutim, fer vrijednost kolaterala utiče na obračun ECL-ova. Obično se procjenjuju na minimalnu vrijednost po nastanku, te ponovno procjenjuju na tromjesečnoj osnovi. Međutim, određeni kolaterali, na primjer, gotovina, vrednuju se na dnevnom nivou. Uticaji različitih kreditnih poboljšanja Banke su detaljnije objašnjeni u Napomeni 4.2. Do određene mjere, Banka koristi trenutne podatke na tržištu za vrednovanje finansijske imovine koja se drži kao kolateral. Ostala finansijska imovina koja nema lako određivu tržišnu vrijednost, vrednuje se primjenom modela. Nefinansijski kolaterali, kao što su nekretnine, vrednuju se na temelju podataka koje pružaju treće strane kao što su ovlašćeni procjenitelji ili na temelju indeksa cijena nekretnina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.9. Obezvredjenje finansijske imovine (Nastavak)****3.9.7. Stečena aktiva**

Prema MSFI 9, računovodstvena politika Banke ostaje ista kao što je bila u MRS 39. Politika Banke treba utvrditi može li se preuzeta imovina iskoristiti za interne potrebe ili se treba prodati. Imovina namijenjena za interne potrebe prenosi se na relevantnu kategoriju imovine, po nižoj od vrijednosti od preuzete vrijednosti ili knjigovodstvene vrijednosti izvornog sredstva osiguranja. Imovina za koju je određeno da se treba prodati prebacuje se na imovinu namijenjenu prodaji, po fer vrijednosti (ako je finansijska imovina), a za imovinu koja nije finansijska, po fer vrijednosti umanjenoj za trošak prodaje na dan preuzimanja, a u skladu sa politikom Banke.

3.9.8. Otpisi

Prema MSFI 9, računovodstvena politika Banke ostaje ista kao što je bila u MRS 39. Finansijska imovina otpisuje se djelimično ili u cijelosti samo ako Banka odustane od naplate. Ako je iznos koji treba otpisati veći od akumuliranih rezervisanja za kreditne gubitke, razlika se najprije obračunava kao dodatno rezervisanje koje se onda sučeljava sa bruto knjigovodstvenom vrijednošću. Bilo koja naknadna naplata umanjuje troškove za kreditne gubitke.

3.9.9. Forborne i modifikovani krediti

Banka ponekad pravi koncesije ili izmjene prvobitnih uslova kredita kao odgovor na finansijske poteškoće dužnika, umjesto da uzme u posjed ili na drugi način izvrši naplatu kolaterala. Banka smatra kredit forborne kada su takve koncesije ili izmjene rezultat trenutnih ili očekivanih finansijskih poteškoća dužnika, a Banka se ne bi složila sa tim izmjenama u slučaju da je dužnik finansijski stabilan. Forbearance može uključivati produženje roka otplate i saglasnost sa novim uslovima kredita. Nakon ponovnog pregovaranja o uslovima, svako umanjenoj vrijednosti se mjeri pomoću originalne EKS izračunate prije izmjene uslova. Politika Banke je da prati forborne kredite da bi se osiguralo da će buduća plaćanja i dalje biti vjerovatna. Odluke o prestanku priznavanja i klasifikovanju u Stage 2 i Stage 3 ili POCI utvrđuju se od slučaja do slučaja primjenom testova kvalitativnih i kvantitativnih efekata modifikacije uslova. Ukoliko se ovim procesima utvrdi gubitak po zajmu, njime se upravlja i objavljuje se kao obezvrijeđeno Stage 3 forborne sredstvo ili POCI dok se ne naplati ili otpiše. Nakon što se sredstvo klasifikuje kao forborne, ostaje forborne najmanje 24 mjeseca probnog (cooling) perioda. Da bi se kredit reklasifikovao iz forborne kategorije, klijent mora ispuniti navedene kriterije:

- Svi njegovi zajmovi se moraju smatrati performing,
- Prošao je probni period od dvije godine od datuma kada je forborne ugovor performing,
- Redovna plaćanja veća od beznačajnog iznosa glavnice ili kamate se vrše najmanje pola probnog perioda,
- Korisnik nema nijedan ugovor sa kojim kasni više od 30 dana.

Ako su izmjene značajne (test kvalitativnih i kvantitativnih efekata modifikacije), zajam se prestaje priznavati, prilikom čega mogu nastati POCI sredstva. Na 01.01.2021. i 31.12.2021. godine, Banka nema POCI sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja***Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost sredstava, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3,3
Kompjuterska oprema	20,0
Namještaj i druga oprema	15,0
Klimatizacioni sistem	10,0
Vozila	20,0

Period amortizacije počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Banka procjenjuje da li je korisni vijek nematerijalne imovine ograničen ili neograničen. Za nematerijalnu imovinu se smatra da ima neograničen korisni vijek, ukoliko se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvidjeti završetak perioda u kome se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u entitet. Amortizacija nematerijalnih ulaganja sa ograničenim korisnim vijekom trajanja, se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka.

	<u>Stopa u %</u>
Nematerijalna ulaganja	10,0-33,3

3.11. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknadiv iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrijeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrijeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrijeđivanja sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.12. Zakupi***Banka kao zakupac*

Banka procjenjuje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa na početku ugovora. Banka priznaje imovinu sa pravom korišćenja i odgovarajuću obavezu za zakup za svaki aranžman u kojem se javlja kao zakupac, osim za kratkoročne zakupe (definisani kao zakupi sa rokom od 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina sa pravom zakupa mala (kao što su tablet računari, lični računari ili sitni predmeti kancelarijskog namještaja i telefoni). Za ove zakupe, Banka evidentira plaćanja zakupa kao trošak perioda na linearnoj osnovi tokom trajanja perioda zakupa, osim ako druga sistemska osnova ne daje reprezentativniji vremenski obrazac u kojem se troše ekonomske koristi.

Obaveza za zakup se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nijesu plaćene na dan početka, diskontovane korišćenjem stope podrazumijevane u ugovoru o zakupu. Ukoliko se ova stopa ne može lako utvrditi, zakupac koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja. Inkrementalne kamatne stope koje su korišćene u obračunu sadašnje vrijednosti obaveza, u zavisnosti od perioda trajanja zakupa, su od 2.24% do 3.59%.

Plaćanja zakupa koja se uključuju u odmjeravanje obaveze za lizing uključuju:

- Fiksne zakupnine (uključujući u suštini fiksna plaćanja), umanjene za sve podsticaje za zakup;
- Varijabilne zakupnine koje zavise od indeksa ili stope, inicijalno odmjerena korišćenjem indeksa ili stope na dan počinjanja zakupa;
- Iznos koji se očekuje da će biti plaćen po garancijama ostatka vrijednosti;
- Izvršne cijene opcija kupovine, ako zakupac razumno očekuje da će izvršiti ove opcije;
- Plaćanja kazni za raskid zakupa, ukoliko rok trajanja zakupa reflektuje izvršenje opcije da se raskine zakup.

Obaveza za zakup se prikazuje u okviru ostalih obaveza u bilansu stanja.

Obaveze za lizing se naknadno odmjeravaju na način da se njihova knjigovodstvena vrijednost povećava da bi reflektovala kamatu na obavezu za lizing (korišćenjem metode efektivne kamatne stope) i umanjuje da reflektuje plaćanja zakupnina.

Banka ponovno odmjerava obavezu po osnovu zakupa i evidentira korekciju na odnosnu imovinu sa pravom korišćenja u slučajevima kad:

- se promijeni rok trajanja zakupa ili se dogodi značajni događaj ili promjena u okolnostima koje rezultiraju u procjeni izvršenja opcije za kupovinu, u kojem slučaju se obaveza ponovno mjeri diskontovanjem promijenjenih zakupnina korišćenjem izmijenjene kamatne stope;
- se plaćanja zakupnina promijene zbog promjena u indeksu ili stopi ili promjena u očekivanim plaćanjima po osnovu garancije ostatka vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza za lizing ponovo odmjerava diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem nepromijenjenih diskontnih stopa (osim ukoliko plaćanja lizinga nijesu promijenjena zbog promjene u varijabilnim kamatnim stopama, u kojem slučaju se koristi promijenjena diskontna stopa);
- se modifikuje ugovor i ta modifikacija se ne vodi kao zasebni zakup, u kojem slučaju se obaveza za zakup ponovno odmjerava na osnovu roka trajanja zakupa modifikovanog zakupa, diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem promijenjene diskontne stope na datum kad je izvršena modifikacija.

Imovina sa pravom korišćenja uključuje inicijalno odmjeravanje odnosne obaveze za zakup, plaćanja zakupnina prije početka zakupa ili plaćanja na dan zakupa, umanjena za bilo kakve podsticaje za zakup i bilo kakve direktne troškove. Naknadno se imovina sa pravom korišćenja odmjerava po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvredjenje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.12. Zakupi (Nastavak)***Banka kao zakupac (Nastavak)*

Imovina s pravom korišćenja se amortizuje kroz period trajanja zakupa i korisnog vijeka imovine s pravom korišćenja, zavisno od toga koji je kraći. Ukoliko se na kraju zakupa prenosi vlasništvo nad imovinom pod zakupom ili vrijednost imovine s pravom korišćenja reflektuje činjenicu da Banka očekuje da će izvršiti opciju za kupovinu, odnosno imovina sa pravom korišćenja se amortizuje kroz period korisnog vijeka te imovine. Amortizacija počinje datumom početka zakupa.

Imovina s pravom korišćenja se prikazuje u okviru nekretnina, postrojenja i opreme.

Banka primjenjuje MRS 36 da odredi da li je imovina sa pravom korišćenja obezvrijeđena i evidentira troškove obezvrijeđenja u skladu sa računovodstvenim politikama opisanim u dijelu za računovodstvene politike za „Nekretnine, postrojenja i opremu“.

Varijabilni zakupi koji ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u odmjeravanje obaveze za lizing i imovine s pravom korišćenja. Ova plaćanja se priznaju kao trošak u periodu u kojem se događaj ili uslov koji pokreće te isplate dogodi i uključuje se u ostale troškove u bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dozvoljava zakupcu da ne odvaja komponente ugovora koji se ne odnose na zakup i da umjesto toga računovodstveno obuhvata komponente koje se odnose na zakup i komponente koje se ne odnose na zakup kao jedinstveni aranžman. Banka nije koristila ovu praktičnu olakšicu. Za zakupe koji sadrže komponente koje se odnose na zakup i jednu ili više dodatnih komponenata koje se odnose na zakup ili koje se ne odnose na zakup, Banka alocira plaćanja u ugovoru na te komponente na bazi relativnih samostalnih cijena komponenti.

Banka kao zakupodavac

Zakupi u kojima se Banka javlja kao zakupodavac se klasifikuju kao finansijski ili operativni. U slučajevima kad se na zakupca po osnovu ugovora o zakupu prenose svi rizici i benefiti od vlasništva, ugovor se klasifikuje kao finansijski zakup. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni zakupi.

Prihod od zakupa iz operativnog zakupa priznaje se linearno tokom trajanja odgovarajućeg zakupa. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i uređivanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava datih u zakup i priznaju se linearno, tokom trajanja zakupa.

Potraživanja od zakupaca po finansijskim zakupima se priznaju kao potraživanja u visini neto ulaganja Banke u zakupnine. Prihodi od finansijskog zakupa raspoređuju se u obračunske periode tako da odražavaju konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto ulaganja Banke u pogledu zakupa.

U slučajevima kad lizing sadrži komponente vezane za zakup i komponente koje nijesu vezane za zakup, Banka evidentira naknade po ugovoru svakoj komponenti.

U posmatranom periodu Banka nije imala zaključene ugovore o najmu kao zakupodavac.

Iznosi priznati u bilansu uspjeha na dan 31. decembra 2021. godine su kako slijedi:

- trošak amortizacije u iznosu od EUR 385 hiljada,
- troškovi koji se odnose na kratkoročne zakupe EUR 32 hiljade.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.12. Zakupi (Nastavak)***Banka kao zakupodavac (Nastavak)*

U nastavku pregled obaveza i dospijeće po godinama:

	U hiljadama EUR	
	31. decembra 2021.	2020.
Kratkoročne obaveze	325	378
Dugoročne obaveze	1,268	1,762
Ukupno	1,593	2,140

	U hiljadama EUR	
	31. decembra 2021.	2020.
<i>Dospijeće obaveza za lizing:</i>		
- do jedne godine	325	378
- od jedne do dvije godine	334	373
- od dvije do tri godine	342	373
- od tri do četiri godine	333	381
- od četiri do pet godina	103	234
- preko pet godina	156	401
	1,593	2,140

3.13. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj mjeri vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.14. Naknade zaposlenima**Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.14. Naknade zaposlenima (Nastavak)****Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima**

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 3 minimalne neto zarade. Pravo na navedenu naknadu je obično uslovljeno preostaloj dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetku minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja. Banka vrši rezervisanje na bazi procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava izdvojenih za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova. Rezervisanja za otpremnine se obračunavaju primjenom metode projektovanja po jedinici prava, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva. Aktuarski dobici i gubici se priznaju u periodu u kojem su nastali u ostalom ukupnom rezultatu. U ovim finansijskim iskazima nisu izvršena rezervisanja po osnovu navedenih beneficija zaposlenih. Po procjeni rukovodstva Banke, nema materijalno značajnih efekata po tom osnovu na finansijske iskaze u cjelini, imajući u vidu starosnu strukturu i broj zaposlenih.

3.15. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Finansijske obaveze se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom metode efektivne kamatne stope. Razlika između ostvarenog priliva (umanjenog za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaje se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.16. Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim iskazima po fer vrijednosti, sa ugovorenim naknadom. Naknadno vrednovanje obaveze Banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha po pravolinijskoj metodi, tokom čitavog vijeka trajanja garancije.

3.17. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će iznosi sredstava i obaveza, sadržani u finansijskim izvještajima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su rezultat redovnih provjera. Ukoliko se putem provjere utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je došlo do promjene u procjeni, ukoliko promjena u procjeni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promjene u procjeni i narednim obračunskim periodima, ukoliko promjena u procjeni utiče na tekući i buduće obračunske periode. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.17. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (Nastavak)****3.17.1 Gubici zbog umanjenja vrijednosti bilansnih i vanbilansnih plasmana**

Banka vrši pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti najmanje jednom kvartalno, u cilju procjene njihovog umanjenja vrijednosti. Banka prosudjuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju da je došlo do pogoršanja kreditnog boniteta finansijskih instrumenata, a koji mogu uticati na bilans uspjeha.

Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa obezvredjenja u skladu sa politikom objelodanjeni su u Napomeni 3.9.

3.17.2 Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrijednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Po procjeni rukovodstva Banke, knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza objelodanjenih u finansijskim iskazima aproksimira fer vrijednost na dan bilansa.

3.17.3 Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA**

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.1. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19), koja se primjenjuje od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja. Banka takođe prilagođava i pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana. Takođe, usvojena je Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u kreditnim institucijama („Sl. list CG“, br. 134/21) sa početkom primjene od 01. januara 2022. godine.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

Za upravljanje kreditnim rizikom banka je usvojila sljedeća akta:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom privrednih subjekata
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom retail-a
- Procedura za klasifikaciju plasmana
- Procedura za utvrđivanje ispravki vrijednosti i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama
- Procedura za upravljanje kolateralima
- Procedura o vrstama i tehnikama za ublažavanje kreditnog rizika
- Procedura za upravljanje opcionim rizikom.

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispunji sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.1. Kreditni rizik (Nastavak)**

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice./

4.1.2. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje bruto maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

	31.12.2021		31.12.2020	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	87,826	87,826	50,825	50,825
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	7,364	7,364	8,189	8,189
Kreditni i potraživanja od komitenata	184,993	179,815	176,870	172,793
Hartije od vrijednosti	9,898	9,898	1,911	1,911
Ostala sredstva	831	549	650	598
Nemonetarna imovina	6,911	3,615	6,100	3,520
	297,823	289,067	244,183	237,836
II. Vanbilansne stavke				
Date garancije	20,253	20,032	18,102	17,972
Preuzete neopozive obaveze	6,602	6,570	3,870	3,859
Ostalo	11,206	11,226	9,202	9,202
	38,061	37,828	31,174	31,033
Ukupno (I+II)	335,904	326,895	275,357	268,869

Upravljanje kreditnim rizikom ostvaruje sektor za upravljanje rizicima u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, politikom upravljanja kreditnim rizikom, procedurom upravljanja kreditnim rizikom, procedurom za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama, procedurom upravljanja kolateralima te drugim aktima kojima je regulisano upravljanje kreditnim rizikom. Kreditnim rizikom se upravlja kroz jasno propisane procedure identifikacije, mjerenja, kontrole i monitoringa kreditnog rizika. Za mjerenje kreditnog rizika se koristi analiza bonitetnosti, razvijeni alat za utvrđivanje rejtinga dužnika, klasifikacija u skladu sa regulatornim zahtjevima te ispravke vrijednosti u skladu sa međunarodnim računovodstvenim i standardima finansijskog izvještavanja. Sektor upravljanja rizicima daje mišljenje na kreditne prijedloge, verifikuje klasifikaciju izloženosti i ocjenu na bazi internog rejtinga, verifikuje ispravke vrijednosti te daje mišljenja na kvalitet predloženog kolaterala. Sektor upravljanja rizicima minimalno jednom mjesečno, za protekli mjesec odnosno kvartal, izvještava Odbor direktora o svim relevantnim pokazateljima koji se odnose na upravljanje kreditnim rizikom na nivou izloženosti i na nivou portfolija.

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica. Pored toga, fizička lica uglavnom svoju mjesečnu zaradu primaju preko tekućeg računa kod Banke, u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9**

Na svaki izvještajni datum, Banka vrši segmentaciju svog portfolija finansijskih instrumenata, pri čemu se uzima u obzir sličnost u nivou i prirodi kreditnog rizika. S obzirom na strukturu aktive Banke, po značajnosti izdvajaju se kreditni portfolio i portfolio dužničkih HoV, dok su svi ostali finansijski instrumenti grupisani u kategoriju ostali.

Grupisanje kredita u portfolija koja prikazuju zajedničke karakteristike kreditnog rizika se obavlja po slijedećim kriterijumima:

- Vrsta klijenta
- Vremenska kategorija (bucket)

Banka razlikuje dvije vrste klijenata: Pravna lica (PL) i Fizička lica (FL). Vremenske kategorije (bucket-i) razdjeljuju kredite u kategorije po osnovu dana kašnjenja.

Segmentacija finansijskih instrumenata se može promijeniti tokom vremena, naročito u dugom roku, kako nove informacije o individualnim i kolektivnim finansijskim instrumentima postaju dostupne ili se promijeni portfolio Banke (npr. uvođenje nove vrste kreditnog proizvoda, ili djelatnost klijenta postane važnija s obzirom na karakteristiku rizika, itd.). Kao rezultat, segmentacija je predmet periodičnog ponovnog razmatranja.

Parametri korišćeni pri obračunu rezervisanja za kreditne gubitke (PD i LGD) su odvojeno procjenjeni po segmentima, u zavisnosti od vrste klijenta i vremenske kategorije (bucket-a).

Od ostalih finansijskih instrumenata koji se odmjeraavaju po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, Banka u portfoliju trenutno ima:

- Novčana sredstva;
- Depozite kod banaka i ostalih finansijskih institucija;
- Garancije, akreditive i ostale vanbilansne izloženosti.

Sva novčana sredstva i depoziti kod banaka i ostalih finansijskih institucija su vrlo likvidna sredstva. Stoga se ona posebno razmatraju na individualnoj osnovi u odnosu na ostatak portfolija. Garancije, akreditivi i ostale vanbilansne izloženosti, grupišu se na identičan način kao i krediti i potraživanja od klijenata.

4.2.1. Staging proces

U skladu sa osnovnim principom modela ECL, Banka sve finansijske instrumente grupiše u sljedeće faze (stage-eve):

Stage 1 (PL: Performing loans)	Nije došlo do značajnog porasta kreditnog rizika od momenta originacije
Stage 2 (UPL: Under-performing loans)	Došlo je do značajnog porasta kreditnog rizika od momenta originacije
Stage 3 (NPL: Non-performing loans)	Finansijski instrument je obezvrijeđen (nastupio je default)

Na datum izvještavanja, svi finansijski instrumenti grupišu se u odgovarajuće faze (staging proces). MSFI 9 definiše minimalne kriterijume kojih se entiteti moraju pridržavati u staging procesu (30+ DPD za Stage 2, 90+ DPD za Stage 3). Pored minimalnih kriterijuma, zahtijeva se primjena dodatnih indikatora, pri čemu se potpuna automatizacija procesa smatra indikatorom lošeg upravljanja kreditnim rizikom. Banka, u skladu sa MSFI 9, za staging proces koristi sve raspoložive informacije dostupne na dan procjene bez dodatnog troška ili napora.

Kako bi bilo moguće pristupiti staging procesu, prvobitno je neophodno odrediti definicije značajnog pogoršanja kreditnog rizika (SICR) od momenta originacije (priznavanja finansijskog instrumenta) kao i statusa neizvršenja obaveza (default).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.1. Staging proces (Nastavak)**

MSFI 9 definiše SICR kao značajnu promjenu rizika nastanka default-a u periodu očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta, a ne kao promjenu iznosa očekivanih kreditnih gubitaka. Takođe, standard navodi kao oborivu pretpostavku, bez obzira na metod procjene SICR-a, granicu od 30+ dana kašnjenja kao minimalnu definiciju SICR-a.

U Banci, SICR je definisan ispunjenjem sljedećih uslova:

- 1) Dani kašnjenja su iznad 30 dana ali ispod 90 dana;
- 2) CBCG rejting je pogoršan u odnosu na trenutak originacije;
- 3) Stručno mišljenje analitičara Banke, zasnovano na dodatnim (finansijskim ili nefinansijskim) informacijama, koje mogu biti dokumentovane.

Prilikom definisanja default-a, Banka koristi član 178 Regulative (EU) br. 575/2013 (Regulativa CRR) kao i Smjernice EBA (European Banking Authority) o primjeni definicije default-a. Kao prag materijalnosti za definisanje default-a u Banci određen je na 200 EUR za pravna lica, odnosno 20 EUR za fizička lica. Dodatno, status default-a se za fizička lica dodjeljuje partiji, dok se za pravna lica isti dodjeljuje klijentu. Stoga, ako je bilo koja partija pravnog lica u default-u, smatra se da su sve partije istog pravnog lica u default-u.

U Banci, default je definisan ispunjenjem barem jednog od sljedećih uslova:

- 1) Dani kašnjenja su iznad 90 dana;
- 2) Stečaj ili insolventnost klijenta;
- 3) Restruktuiranje kredita usljed nemogućnosti izvršenja obaveza;
- 4) Značajan pad procijenjene vrijednosti kolaterala koji pruža dužniku značajan podsticaj da prestane sa otplatom duga;
- 5) Protest garancije (iznad 5% ukupne izloženosti klijenta ili EUR 5,000) koja nije naplaćena u roku od 30 dana;
- 6) Nedostatak saradnje od strane klijenta (dostava dokumentacije, odbijanje zahtjeva za dodatnim kolateralom ili druge izmjene ugovornih uslova i sl.);
- 7) Nedostatak mjesečnog prihoda na računu koji predstavlja izvor otplate kredita (posebno značajno za segment fizičkih lica);
- 8) Potraživanja od matičnog lica (ili povezanog lica od kojeg je entitet finansijski zavisian) smatraju se obezvrijeđenim (razmatranje na nivou grupe).

Banka dopušta da finansijski instrument klasifikovan u Stage 2 ili Stage 3 bude prebačen u bolji stage (tzv. ozdravljenje), uz postojanje sljedećih uslova:

- Iz Stage 3 u Stage 2 izloženost može preći nakon cooling perioda od 6 mjeseci. Nakon prestanka uslova koji su doveli do klasifikacije u Stage 3, izloženost nastavlja prudencijalno biti evidentirana kao Stage 2 naredna 3 mjeseca;
- Iz Stage 2 u Stage 1 izloženost može preći odmah nakon prestanka uslova koji su doveli do klasifikacije u Stage 2, osim u slučajevima kada je izloženost prethodno (prije Stage 2) bila u Stage 3. U tim slučajevima izloženost je prudencijalno još 3 mjeseca evidentirana u Stage 2, tj. cooling period je 3 mjeseca.
- Za sve restrukturane kredite (koji nisu dobili status POCI, detaljno obrazloženo u Poglavljima 3 i 4), cooling period iznosi 12 mjeseci za prelazak iz Stage 3 u Stage 2, kao i dodatnih 6 mjeseci za prelazak iz Stage 2 u Stage 1.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.2. Modifikacija imovine (modifikovana finansijska imovina)**

Finansijski instrumenti, kojima se, u toku njihovog trajanja, mijenjaju ugovorene odredbe i takve promjene imaju direktan uticaj na ugovorene novčane tokove („modifikovana finansijska sredstva“), moraju biti posebno tretirana, u skladu sa MSFI 9, u smislu sljedećih aktivnosti:

- priznavanje efekata koji poističu iz promjene inicijalno ugovorenih odredbi u toj mjeri da nisu ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja (modifikovani dobitak ili gubitak);
- određivanje polazne tačke za procjenu ugovornih osobina novčanog toka u odnosu na SPPI test;
- određivanje polazne tačke za procjenu da li se značajno promijenio kreditni rizik finansijskog sredstva, u odnosu na inicijalno priznavanje.

U praksi, u Banci jedino krediti klijentima mogu potencijalno biti modifikovana imovina, u procesu aneksiranja ugovora o kreditu ili reprogramiranja postojećih obaveza klijenta. Korisnici kredita mogu pregovarati o ugovorenim uslovima duga iz više razloga. Nekada dužnik traži povoljnije uslove od Banke, a nekada dužnik može da bude u finansijskim poteškoćama i potrebna mu je promjena uslova kredita, kao što je promjena kamatne stope, odnosno produženje roka dospijeća.

Banka u ovom procesu mora da razmotri sljedeća pitanja:

- da li modifikacija dovodi do prestanka priznavanja postojećeg sredstva i priznavanja novog sredstva;
- da li je modifikacija rezultat značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na originaciju;
- da li je modifikacija rezultat default-a klijenta (nastalog formalno ili očekivanog).

MSFI 9 ne daje konkretne smjernice u dijelu uslova za prestanak priznavanja sredstava za koja su ugovorene odredbe promijenjene u toku njenog trajanja („modifikovana finansijska imovina“). Zbog toga je Banka razvila odgovarajuću računovodstvenu politiku u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Banka procjenjuje da li je došlo do značajne promjene finansijskog sredstva, na osnovu kvalitativnih kriterijuma i to:

- a) da li je prilikom izmjene došlo do sistemskih prepreka praćenja kontinuiteta izloženosti (npr. stara partija kredita je zatvorena, otvoren je novi kredit sa novim brojem partije);
- b) da li je došlo do značajne promjene ugovornih uslova koji imaju posredan uticaj na kreditni rizik (npr. promjena kolaterala);
- c) uzevši u obzir komercijalni interes banke za modifikaciju.

Ukoliko su kvalitativni kriterijumi ispunjeni, tj. finansijski instrument je prepoznat i priznat kao modifikovana imovina, sljedeći korak je determinacija uzroka modifikacije, tj. razloga koji su doveli do potrebe za modifikacijom. Uopšteno govoreći, potrebno je odgovoriti da li je uzrok:

- a) značajan porast kreditnog rizika (SICR) klijenta (djelimične teškoće u servisiranju postojećeg duga);
- b) nemogućnost otplate – default klijenta (značajne teškoće u servisiranju postojećeg duga);
- c) ostali razlozi (tržišni, poslovni, viša sila, itd.).

Zavisno od utvrđenog uzroka modifikacije, Banka različito tretira modifikovanu imovinu i to:

- ukoliko je razlog modifikacije značajan porast kreditnog rizika, ali ne i default klijenta, izloženost se klasifikuje u Stage 2 sa cooling periodom od 6 mjeseci i uključuje se u watchlist;
- ukoliko je razlog modifikacije default klijenta (default koji je formalno nastupio ili koji se neposredno očekuje), radi se test kvantitativnih kriterijuma modifikacije (zavisno od rezultata testa modifikovana imovina će biti prepoznata kao Stage 3 u cooling periodu ili kao POCI sredstvo);
- ukoliko je razlog modifikacije iz grupe ostalih razloga, izloženost ulazi u Staging proces (pretpostavka je da je u pitanju Stage 1).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.2. Modifikacija imovine (modifikovana finansijska imovina) (Nastavak)**

U skladu sa MSFI 9, dobitak ili gubitak od modifikacije imovine nastaje kao usklađivanje bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva koje reflektuje promjenu ugovorenih novčanih tokova.

Računovodstveni tretman zahtijeva evidentiranje:

- u bilansu uspjeha se razlika bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva prije modifikacije i sadašnje vrijednosti novougovorenih budućih novčanih tokova, diskontovanih inicijalnom efektivnom kamatnom stopom, priznaje kao posebna stavka, kao „dobitak/gubitak od modifikacije“ finansijskih sredstava;
- u bilansu stanja razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva prije modifikacije i sadašnje vrijednosti novougovorenih budućih novčanih tokova, diskontovanih inicijalnom efektivnom kamatnom stopom, priznaje se kao umanjeno bruto knjigovodstvene vrijednosti (kao „diskont“).

U slučaju da se dvije ili više partija kredita objedinjavaju u jedan kredit, inicijalna efektivna kamatna stopa se izračunava kao ponderisani prosjek efektivnih kamatnih stopa objedinjenih kredita (osnovica je bruto izloženost prije modifikacije).

4.2.3. POCI sredstva

POCI sredstva (*Purchased or Originated Credit-Impaired assets*) su sredstva koja su u svom nastanku kreditno-obezvrijeđena. U principu, u momentu originacije, izvjesno je da je izloženost obezvrijeđena.

Na dan inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, Banka je dužna da odredi da li je sredstvo obezvrijeđeno. Ovo se dešava u slučaju kupovine NPL-a ili restrukturiranih obezvrijeđenih finansijskih sredstava. Proces identifikacije POCI sredstava iz modifikovane imovine opisan je u Napomeni 4.2.2.

POCI sredstvo je vjerovatno nabavljeno sa značajnim diskontom, koji odražava nastale kreditne gubitke. U slučaju kupovine NPL-a, ostvarena razlika između kupovne cijene i bruto knjigovodstvene vrijednosti plasmana predstavlja diskont. U slučaju modifikovane imovine, diskont je priznat na način opisan u Napomeni 4.2.2.

Za ova sredstva, EKS se računa uzimajući u obzir inicijalne očekivane kreditne gubitke vijeka trajanja u procjenjenim novčanim tokovima (tj. koristi se tkz. kreditnim rizikom usklađena EKS - KUEKS). Za POCI sredstva, samo kumulativne promjene u očekivanim kreditnim gubicima vijeka trajanja u odnosu na inicijalno priznavanje se priznaju u bilansu uspjeha kao trošak rezervisanja (ili prihod u slučaju pozitivne promjene). Trošak ili prihod od rezervisanja se računa uzimajući u obzir nove procjene budućih novčanih tokova.

4.2.4. Metod procjene

Jedna od osnovnih pretpostavki modela ECL je prepoznavanje očekivanih kreditnih gubitaka u periodu vijeka trajanja finansijskog instrumenta (LECL – lifetime ECL) prije nego instrument postane obezvrijeđen, tj. prije nastupanja default-a klijenta (iz čega proističe staging proces).

MSFI 9 zahtijeva, u gotovo svim fazama procesa obračuna ECL, korišćenje svih raspoloživih informacija (dostupnih bez dodatnog značajnog troška ili napora) na datum procjene, gdje se potpuna automatizacija procesa smatra indikatorom nedovoljnog kvaliteta upravljanja kreditnim rizikom.

Pred Bankom su 2 međusobno (u značajnoj mjeri) suprotstavljena cilja:

- 1) Iz razloga inkorporiranja što veće količine relevantnih informacija (često nefinansijskih) razmatrati značajan dio portfolija na individualnoj osnovi;
- 2) Iz razloga efikasnosti, tj. razumnog korišćenja raspoloživih resursa, koristiti model kojim se procjena vrši na kolektivnoj (grupnoj, skupnoj) osnovi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.4. Metod procjene (Nastavak)**

Banka vrši podjelu portfolia na:

- Individualnu procjenu (IA – Individual Assessment);
- Kolektivnu procjenu (CA – Collective Assessment).

Banka procjenjuje sredstvo individualno (IA) ako ispunjava jedan od sljedećih kriterijuma:

- Za kredite pravnim licima:
  - Izloženosti iznad EUR 50 hiljada klasifikovani kao C, D ili E (prema CBCG bonitetu);
  - Izloženosti iznad EUR 1,000 hiljada;
- Za kredite fizičkim licima:
  - Izloženosti iznad EUR 30 hiljada klasifikovani kao C, D ili E (prema CBCG bonitetu);
  - Izloženosti iznad EUR 300 hiljada;
- Dužničke HoV (državne ili korporativne obveznice),
- POCI sredstva.

Rezervisanje za kreditne gubitke je obračunato kolektivno (CA) za:

- Sve klijente koji nisu individualno procijenjeni,
- Ako je rezervisanje za kreditne gubitke jednako nuli za obračun na osnovi individualne procjene.

Ako je klijent ocijenjen individualno, ne može se vratiti na kolektivnu procjenu u narednom kvartalu. Dakle, primjenjuje se "cooling" period od 6 mjeseci.

4.2.4.1. Individualna procjena

Prilikom individualne procjene, za obračun očekivanih kreditnih gubitaka potrebno je uzeti u obzir nekoliko scenarija ponderisanih vjerovatnoćom ishoda u toku trajanja finansijskog sredstva. Procjena se sastoji od razmatranja raspona mogućih ishoda, što obuhvata identifikaciju mogućih scenarija koji preciziraju iznos i vrijeme novčanih tokova za svaki ishod, kao i procijenjenu vjerovatnoću određenog ishoda.

Kreditni gubitak određenog scenarija je definisan kako bruto izloženost, npr. poređenje bruto knjigovodstvene vrijednosti (KV) i očekivanih budućih tokova gotovine (TG) diskontovanih mjesečnom efektivnom kamatnom stopom (EKS).

Prilikom odmjeravanja rezervisanja za kreditne gubitke po osnovu individualne procjene, sljedeći uslovi su od velike važnosti:

- Procjena iznosa očekivanih novčanih tokova treba da se zasniva na razumnim informacijama koje je moguće potkrijepiti i koje su dostupne bez dodatnih troškova ili napora na dan izvještavanja;
- Vremenska vrijednost novca je uzeta u obzir. Iz tog razloga, očekivani novčani tokovi su diskontovani na mjesečnom nivou;
- Kolateral je uzet u obzir tokom određivanja očekivanih novčanih tokova. Kada se nekretnine koriste kao kolateral, Banka primjenjuje korektivni faktor ("haircut") na posljednju procjenu vrijednosti nekretnine i istu diskontuje putem EKS kroz period realizacije. Ako je kolateral gotovina, garancije banaka ili države, ne primjenjuje se korektivni faktor ("haircut"), tj. koristi se 100% vrijednost kolaterala. Ako se kao kolateral koristi hartija od vrijednosti vrednovana po "mark to market" ili "mark to model", vrijednost hartije se uzima u procjeni očekivanog novčanog toka.
- Više od jednog scenarija očekivanog novčanog toka se uzimaju u obzir i ponderisane su vjerovatnoćom koja odgovara mogućnosti nastupanja datog scenarija. Banka koristi 2 do 4 scenarija sa najvećom vjerovatnoćom očekivanog novčanog toka. Odluka i ponder vjerovatnoće u procesu odluke odgovarajućeg scenarija je dodijeljena od strane analitičara banke. Ukupna vjerovatnoća svih korištenih scenarija mora biti jednaka 1.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.4. Metod procjene (Nastavak)****4.2.4.1. Individualna procjena (Nastavak)**

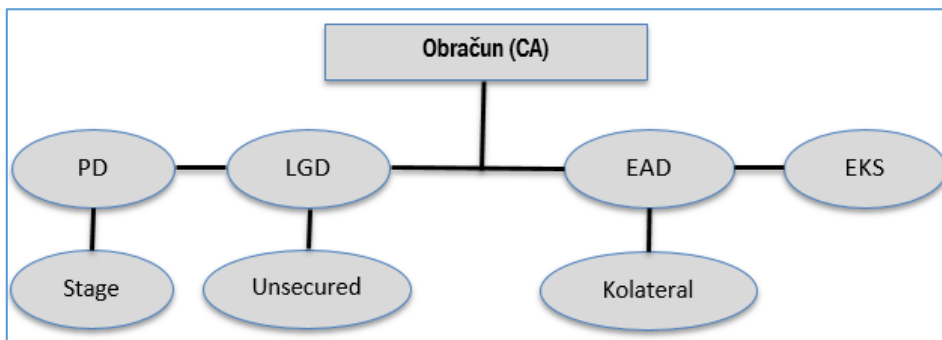
- Procjena rezervisanja za kreditne gubitke se vrši kvartalno. Dakle, očekivani novčani tokovi i dodijeljeni ponderi vjerovatnoće se ponovo definišu svakog kvartala.

Individualni pristup procjeni očekivanih kreditnih gubitaka može biti primijenjen u svim stage-ovima. U slučaju Stage 1 i Stage 2, očekivano je da scenario sa ugovorenim novčanim tokovima ima najveću vjerovatnoću ishoda. Zbir svih vjerovatnoća razmatranih scenarija jednak je 1.

4.2.4.2. Kolektivna procjena

Osnovni razlog procjene očekivanih kreditnih gubitaka na kolektivnoj osnovi je nemogućnost entiteta, da usljed veličine svojih portfolija individualno razmatraju sve izloženosti. Svi finansijski instrumenti koji nisu predmet individualne procjene, obezvređuju se na kolektivnoj osnovi. Finansijski instrumenti procijenjeni kolektivno moraju sadržavati karakteristike zajedničkog rizika, zbog čega se kolektivna procjena obavlja za homogene grupe koje proizlaze kao rezultat segmentacije portfolija.

Model kolektivne procjene ECL zasniva se na faktorima prikazanim u tabeli ispod:

Za kolektivno ocijenjene finansijske instrumente u Stage-u 1, obračunava se očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci. Očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci kao dio očekivanog kreditnog gubitka u cjelokupnom vijeku trajanja sredstva koji proizlazi iz slučaja default-a finansijskog sredstva tokom 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja ili kraćeg perioda ako je očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta manji od 12 mjeseci. Za neiskorištene finansijske preuzete obaveze, procjena 12-mjesečnog očekivanog gubitka je zasnovana na očekivanom udjelu finansijske obaveze koja će biti iskorišćena unutar perioda od 12 mjeseci od dana izvještavanja. Za ove potrebe Banka procjenjuje faktor kreditne konverzije (CCF) u skladu sa Odlukom CBCG o adekvatnosti kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.4. Metod procjene (Nastavak)****4.2.4.2. Kolektivna procjena (Nastavak)**

Za kolektivno ocijenjene finansijske instrumente u Stage 2, obezvređenje za kreditne gubitke je jednako očekivanom kreditnom gubitku (ECL) u cjelokupnom vijeku trajanja kredita. ECL u cjelokupnom trajanju kredita je definisan kao skup svih mogućih događaja koji vode u status default-a tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (tj. rizik default-a finansijskog sredstva tokom vijeka trajanja istog). Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage-u 2 za pojedini finansijski instrument stoga predstavlja sumu tokom preostalih mjeseci (cjelokupnog vijeka trajanja) proizvoda izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD-a i diskontnog faktora. Diskontovanje je izvršeno korišćenjem mjesečne EKS kredita.

Stage 3 sadrži obezvrijeđene finansijske instrumente. Dakle, pošto je događaj default-a već nastupio, parametar PD iznosi 100%, te je stoga rezervisanje za kreditne gubitke obračunato kao proizvod neto izloženosti u trenutku nastanka statusa default-a (Net EAD) i gubitka uslijed nastanka statusa default-a (LGD).

Procjena PD-a

Probability of Default (PD) se definiše kao vjerovatnoća nastanka statusa neizvršenja obaveza (default). Kumulativni PD (CumPD) označava vjerovatnoću da finansijski instrument pređe u status default-a u toku nekog perioda t. Razlika između kumulativnog PD u trenutku t+1 i kumulativnog PD u trenutku t predstavlja priraštaj PD-a, tj. marginalni PD (MarPD).

Za izloženosti koje su kategorisane u Stage 2, tj. izloženost sa značajnim porastom kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, koje su još uvijek aktivne, vrši se obračun PD-a cjelokupnog vijeka trajanja. Za izloženosti koje su kategorisane u Stage 1, koristi se dio PD krive. Dodatno, PD parametar bi trebalo da reflektuje informacije "okrenute budućnosti" (tzv. forward looking), kroz primjenu korektivnog faktora na marginalnoj PD krivi.

Obračun PD parametra se sastoji od sljedećih koraka:

1. Obračun tranzicionih matrica,
2. Izvođenje kumulativnog "lifetime" PD-a,
3. Obračun marginalnog "lifetime" PD-a,
4. Usklađivanje marginalnog PD-a za informacije "okrenute budućnosti" (tzv. forward looking).

Banka je razmatrala mogućnost primjene makroekonomskih indikatora (između ostalog: BDP, stopa nezaposlenosti, stopa inflacije, prosječna zarada, Monex indeks, indeks cijena nekretnina) i u tom postupku utvrdila izvjestan stepen međuzavisnosti makroekonomskih varijabli i stope sistemskog NPL-a u Crnoj Gori, na nivou bankarskog sistema.

Međutim, polazeći od sljedećih pretpostavki:

- 1) Banka trenutno ima % nekvalitetne aktive značajno ispod sistemskog prosjeka (očekivano s obzirom na starost portfolija);
- 2) Za očekivati je da će se ove stope (% nekvalitetne aktive u Banci i % nekvalitetne aktive na nivou sistema) vremenom izjednačavati;
- 3) Ne postoji veza između trenda kretanja učešća nekvalitetne aktive na nivou sistema (% nekvalitetne aktive u posljednjem periodu opada na nivou sistema) i trenda kretanja učešća nekvalitetne aktive u Banci (dok sistemska opada, očekuje se rast u Banci, s obzirom na starost portfolija i odlične rezultate u prošlosti).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.4. Metod procjene (Nastavak)****4.2.4.2. Kolektivna procjena (Nastavak)**

Dolazimo do zaključka da model koji povezuje sistemski NPL i makroekonomske varijable nije adekvatan za vjerodostojnu predikciju kretanja NPL-a u Banci.

Umjesto toga, projekcija kretanja NPL-a u budućem poslovanju Banke polazi od pretpostavke da će se, u doglednoj budućnosti, izjednačiti % NPL u Banci i na nivou sistema, pošto je trenutno % NPL-a u Banci značajno ispod. Ravnomjeran rast u ovom slučaju podrazumijeva formulu:

$$\text{Stopa nekvalitetne aktive u Banci} * k^n = \text{Stopa nekvalitetne aktive u CG bankarskom sistemu}$$

Gdje je

k – korektivni faktor koji se primjenjuje na marginalni PD,

n – očekivani period potreban za izjednačavanje stopa.

Dakle, korektivni faktor k računa se po formuli:

$$k = \left(\frac{\text{Stopa nekvalitetne aktive u CG bankarskom sistemu}}{\text{Stopa nekvalitetne aktive u Banci}} \right)^{1/n}$$

S obzirom da je stopa nekvalitetne aktive u Banci značajno ispod sistemskog nivoa, dobijeni korektivni faktor je izrazito konzervativnog karaktera.

Procjena LGD-a

LGD (*Loss Given Default*) predstavlja veličinu gubitka pri neizvršenju, odnosno % izloženosti koju Banka neće nadoknaditi u slučaju default-a. Razlikuje se LGD za obezbijedene izloženosti (*secured LGD*) i LGD za neobezbijeđene izloženosti (*unsecured LGD*). U slučaju Banke, s obzirom na model Net EAD koji je u upotrebi (bruto izloženost se umanjuje za diskontovanu očekivanu vrijednost kolaterala), koristi se samo unsecured LGD.

S obzirom na činjenicu da Banka nema dovoljno dugu istoriju podataka, Banka može iskoristiti parametre koje propisuje Bazel II, ili iste korigovati na osnovu ekspertskog mišljenja rukovodstva. Banka će u narednom periodu, primjenjivati LGD od 45% za izloženosti prije defaulta i za izloženosti u kašnjenju do 120 dana. Kako se sa protokom određenog vremenskog perioda nakon default-a očekivanja Banke u pogledu naplate smanjuju, Banka će koristiti LGD od 60% za izloženosti u kašnjenju do 180 dana, 80% za izloženosti u kašnjenju do 360 dana, dok će za izloženosti u kašnjenju više od 360 dana primjenjivati LGD od 100%. Kako se količina podataka i iskustvo budu povećavali, kao i unapređenje kvaliteta procedura za naplatu potraživanja, Banka će izvršiti reproccjenu adekvatnosti LGD-a za buduće periode.

Procjena EAD-a

EAD (*Exposure at Default*) predstavlja trenutnu izloženost Banke koja može biti bilansna i vanbilansna. Bilansna izloženost obuhvata: glavnica duga (dospjela i nedospjela), kamatu (dospjela i obračunatu, redovnu i zateznu), razgraničenu naknadu i umanjenje za avansne uplate. Vanbilansna izloženost sadrži: dospjeli iznos kamate na vanbilansnu izloženost, neiskorišćeni limit, garancije i akreditive. Razlika između bilansne i vanbilansne izloženosti, oličena je u faktoru kreditne konverzije (CCF). EAD kriva životnog vijeka (*lifetime EAD curve*) podrazumijeva projekciju izloženosti Banke do dospelja određenog finansijskog instrumenta. Ona se razlikuje kod finansijskih instrumenata po roku dospelja, načinu otplate, vrsti izloženosti (bilansna/vanbilansna izloženost).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**4.2. Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI 9 (Nastavak)****4.2.4. Metod procjene (Nastavak)****4.2.4.2. Kolektivna procjena (Nastavak)**

Nasuprot iznad definisanoj bruto izloženosti (*Gross EAD*), neto izloženost (*Net EAD*) predstavlja bruto izloženost umanjenu za diskontovanu očekivanu vrijednost kolaterala. Pri obračunu neto EAD, % kolateralnog faktora se primjenjuje za nekretnine koje se koriste kao kolateral u skladu sa Katalogom kolaterala Banke. Kao period realizacije uzima se period od 4 godine. Za keš kolateral se ne koristi kolateralni faktor niti period realizacije. Za druge tipove kolaterala, ili u drugom razumno dokumentovanom slučaju, ostale vrijednosti kolateralnog faktora od 0% do 100% mogu biti primijenjene.

Za kredite sa fiksiranim planom otplate, EAD kriva vijeka trajanja se koristi pri procjeni očekivanog kreditnog gubitka. EAD kriva predstavlja niz izloženosti, koji opada tokom vremena zbog ugovorenih plaćanja.

U obnovljive kreditne aranžmane spadaju overdraft i revolving krediti, kao i minusi po tekućem računu i revolving kartice. Ono što karakteriše ove kreditne proizvode je nepostojanje fiksnog plana otplate, već dužnik može, u svakom trenutku, podizati/uplaćivati sredstva po svom nahođenju.

Iako je teoretski moguće praviti projekcije povlačenja i uplate sredstava po odgovarajućim biheviorističkim modelima, Banka koristi jednostavan pristup: fiksira se trenutna izloženost, odvojeno bilansna i vanbilansna (za neiskorišćeni dio u momentu procjene), do roka dospjeća aranžmana.

Za garancije i akreditive, Banka procjenjuje EAD krivu kao fiksni EAD do dospjeća finansijskog instrumenta, tj. koristi se otplata na kraju perioda („bullet payment“). Koristi se ugovoreni rok dospjeća. Stoga, za sve periode do roka dospjeća, u obračunu ECL za garancije i akreditive, koristi se fiksni net EAD.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

31. decembar 2021.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski krediti	31,848	3,483	1,740	37,071	(211)	(238)	(794)	(1,243)	35,828
Stambeni krediti	36,173	1,699	240	38,112	(146)	(47)	(20)	(213)	37,899
Hipotekarni krediti	2,711	764	383	3,858	-	-	(36)	(36)	3,822
Kreditni na bazi depozita	2,086	110	1	2,197	-	-	(1)	(1)	2,196
Mikro	33	20	334	387	-	-	(221)	(221)	166
Ostalo	10,665	263	239	11,167	(168)	(53)	(190)	(411)	10,756
Kreditni fizičkim licima	83,516	6,339	2,937	92,792	(525)	(338)	(1,262)	(2,125)	90,667
Investicioni krediti	33,187	4,202	4,502	41,891	(291)	(77)	(744)	(1,112)	40,779
Kreditni za obrtna sredstva	20,016	11,351	4,055	35,422	(175)	(248)	(1,024)	(1,447)	33,975
Kreditni na bazi depozita	1,431	251	-	1,682	(16)	-	-	(16)	1,666
Revolving krediti	7,144	482	-	7,626	(78)	(28)	-	(106)	7,520
Overdraft krediti	5,099	307	421	5,827	(53)	(13)	(249)	(315)	5,512
Ostalo	137	27	86	250	(6)	(3)	(48)	(57)	193
Kreditni pravnim licima	67,014	16,620	9,064	92,698	(619)	(369)	(2,065)	(3,053)	89,645
Ukupno kreditni klijentima	150,530	22,959	12,001	185,490	(1,144)	(707)	(3,327)	(5,178)	180,312
<i>Vremenska razgranicenja kamata:</i>									
<i>Kreditni FL</i>				267				-	267
<i>Vremenska razgranicenja kamata:</i>									
<i>Kreditni PL</i>				122				-	122
<i>Vremenska razgranicenja naknada: Kreditni FL</i>				(609)				-	(609)
<i>Vremenska razgranicenja naknada: Kreditni PL</i>				(277)				-	(277)
Kreditni i potraživanja od klijenata				184,993					179,815

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

31. decembar 2020.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski krediti	32,886	2,871	968	36,725	(208)	(262)	(465)	(935)	35,790
Stambeni krediti	30,943	1,220	107	32,270	(83)	(9)	(5)	(97)	32,173
Hipotekarni krediti	3,043	788	129	3,960	(5)	(1)	(14)	(20)	3,940
Kreditni na bazi depozita	2,040	49	-	2,089	(9)	(3)	-	(12)	2,077
Mikro	98	73	317	488	-	(14)	(217)	(231)	257
Ostalo	10,646	153	140	10,939	(291)	(35)	(110)	(436)	10,503
Kreditni fizičkim licima	79,656	5,154	1,661	86,471	(596)	(324)	(811)	(1,731)	84,740
Investicioni krediti	40,495	1,892	534	42,921	(341)	(173)	(168)	(682)	42,239
Kreditni za obrtna sredstva	25,428	1,738	2,771	29,937	(248)	(87)	(949)	(1,284)	28,653
Kreditni na bazi depozita	1,642	-	4	1,646	(6)	-	(4)	(10)	1,636
Revolving krediti	9,546	-	-	9,546	(108)	-	-	(108)	9,438
Overdraft krediti	5,883	-	282	6,165	(96)	-	(105)	(201)	5,964
Ostalo	194	5	79	278	(8)	(0)	(53)	(61)	217
Kreditni pravnim licima	83,188	3,635	3,670	90,493	(807)	(260)	(1,279)	(2,346)	88,147
Ukupno krediti klijentima	162,844	8,789	5,331	176,964	(1,403)	(584)	(2,090)	(4,077)	172,887
<i>Vremenska razgranicenja kamata:</i>									
<i>Kreditni FL</i>				540					540
<i>Vremenska razgranicenja kamata:</i>									
<i>Kreditni PL</i>				260					260
<i>Vremenska razgranicenja naknada: Kreditni FL</i>				(607)					(607)
<i>Vremenska razgranicenja naknada: Kreditni PL</i>				(287)					(287)
Kreditni i potraživanja od klijenata				176,870					172,793

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Banka je nakon inicijalne implementacije MSFI 9 standarda, konstantno radila na unaprjeđenju Metodologije obračuna obezvređenja finansijskih instrumenata. Jedan od osnovnih ciljeva koji je postavljen je povećanje dijela portfolija koji se razmatra na individualnoj osnovi. U skladu sa izmjenama i dopunama Metodologije obezvređenja, usvojenih od strane Odbora Direktora u decembru 2020. godine, individualno se razmatraju klijenti:

- iznad EUR 1.000.000 ukupne izloženosti kada su u pitanju neobezvrijeđena potraživanja od pravnih lica,
- iznad EUR 300.000 ukupne izloženosti kada su u pitanju neobezvrijeđena potraživanja od fizičkih lica,
- iznad EUR 50.000 ukupne izloženosti kada su u pitanju obezvrijeđena potraživanja od pravnih lica,
- iznad EUR 30.000 ukupne izloženosti kada su u pitanju obezvrijeđena potraživanja od fizičkih lica.

Dodatno, izmjene i dopune Metodologije obezvređenja uvode dodatne kriterijume za identifikaciju značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na originaciju plasmana, kao i preciziranje računovodstvenog tretmana modifikacije finansijske imovine.

Navedene izmjene i dopune Metodologije obezvređenja, u skladu sa paragrafima 33 i 34 *MRS 8: Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške*, predstavljaju promjenu računovodstvene procjene, a ne promjenu računovodstvene politike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Individualno procijenjeni 31.12.2021	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski krediti	649	-	507	1,156	(8)	-	(104)	(112)	1,044
Stambeni krediti	1,044	-	168	1,212	(8)	-	(19)	(27)	1,185
Hipotekarni krediti	-	-	233	233	-	-	(35)	(35)	198
Kreditni na bazi depozita	26	-	-	26	-	-	-	-	26
Mikro	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	405	-	1	406	(1)	-	-	(1)	406
Kreditni fizičkim licima	2,124	-	909	3,033	(17)	-	(158)	(175)	2,858
Investicioni krediti	12,301	1,434	3,968	17,703	(126)	(47)	(716)	(889)	16,814
Kreditni za obrtna sredstva	5,810	7,161	2,648	15,619	(34)	(138)	(574)	(746)	14,873
Kreditni na bazi depozita	222	-	-	222	(2)	-	-	(2)	220
Revolving krediti	5,201	-	-	5,201	(46)	-	-	(46)	5,155
Overdraft krediti	1,189	27	321	1,537	(9)	(2)	(176)	(187)	1,350
Ostalo	1	-	52	53	-	-	(24)	(24)	29
Kreditni pravnim licima	24,724	8,622	6,989	40,335	(217)	(187)	(1,490)	(1,894)	38,441
Ukupno kreditni klijentima	26,848	8,622	7,898	43,368	(234)	(187)	(1,648)	(2,069)	41,299

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Individualno procijenjeni 31.12.2020	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski krediti	1,512	-	298	1,810	(36)	-	(66)	(102)	1,708
Stambeni krediti	776	-	25	801	(37)	-	(4)	(41)	760
Hipotekarni krediti	-	-	41	41	-	-	(11)	(11)	30
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikro	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	431	-	-	431	(1)	-	-	(1)	430
Kredit fizičkim licima	2,719	-	364	3,083	(74)	-	(81)	(155)	2,928
Investicioni krediti	15,400	1,124	391	16,915	(263)	(173)	(159)	(594)	16,321
Kredit za obrtna sredstva	7,617	1,606	2,215	11,438	(107)	(72)	(632)	(811)	10,627
Kredit na bazi depozita	714	-	-	714	(6)	-	-	(6)	708
Revolving krediti	8,545	-	-	8,545	(91)	-	-	(91)	8,454
Overdraft krediti	1,451	-	206	1,657	(41)	-	(57)	(98)	1,559
Ostalo	-	-	50	50	-	-	(31)	(31)	19
Kredit pravnim licima	33,727	2,730	2,862	39,319	(508)	(245)	(879)	(1,631)	37,688
Ukupno krediti klijentima	36,446	2,730	3,226	42,402	(582)	(245)	(960)	(1,786)	40,616

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage-u 1 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2021.	U hiljadama EUR					Ukupno
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	
Gotovinski krediti	25,139	6,709	-	-	-	31,848
Stambeni krediti	32,429	3,744	-	-	-	36,173
Hipotekarni krediti	1,543	1,168	-	-	-	2,711
Kreditni na bazi depozita	1,709	377	-	-	-	2,086
Mikro	30	3	-	-	-	33
Ostalo	9,494	1,171	-	-	-	10,665
Kreditni fizičkim licima	70,344	13,172	-	-	-	83,516
Investicioni krediti	25,311	7,876	-	-	-	33,187
Kreditni za obrtna sredstva	16,181	3,835	-	-	-	20,016
Kreditni na bazi depozita	780	651	-	-	-	1,431
Revolving krediti	5,759	1,385	-	-	-	7,144
Overdraft krediti	3,194	1,905	-	-	-	5,099
Ostalo	-	137	-	-	-	137
Kreditni pravnim licima	51,225	15,789	-	-	-	67,014
Ukupno kreditni klijentima	121,569	28,961	-	-	-	150,530
Od čega restrukturirano	18	-	-	-	-	18

31.12.2020.	U hiljadama EUR					Ukupno
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	
Gotovinski krediti	25,502	7,376	7	-	1	32,886
Stambeni krediti	27,468	3,475	-	-	-	30,943
Hipotekarni krediti	1,847	1,196	-	-	-	3,043
Kreditni na bazi depozita	1,836	204	-	-	-	2,040
Mikro	59	39	-	-	-	98
Ostalo	9,615	1,031	-	-	-	10,646
Kreditni fizičkim licima	66,327	13,321	7	-	1	79,656
Investicioni krediti	28,495	12,000	-	-	-	40,495
Kreditni za obrtna sredstva	12,540	12,862	26	-	-	25,428
Kreditni na bazi depozita	1,225	417	-	-	-	1,642
Revolving krediti	8,024	1,522	-	-	-	9,546
Overdraft krediti	1,955	3,928	-	-	-	5,883
Ostalo	-	194	-	-	-	194
Kreditni pravnim licima	52,239	30,923	26	-	-	83,188
Ukupno kreditni klijentima	118,566	44,244	33	-	1	162,844
Od čega restrukturirano	127	271	-	-	-	398

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage-u 2 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2021	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski krediti	432	237	1,429	1,385	-	3,483
Stambeni krediti	185	209	781	524	-	1,699
Hipotekarni krediti	5	-	542	217	-	764
Kredit na bazi depozita	2	13	57	38	-	110
Mikro	-	-	9	11	-	20
Ostalo	39	2	142	80	-	263
Kredit fizičkim licima	663	461	2,960	2,255	-	6,339
Investicioni krediti	1,445	2,227	444	86	-	4,202
Kredit za obrtna sredstva	1,432	7,302	903	1,714	-	11,351
Kredit na bazi depozita	251	-	-	-	-	251
Revolving krediti	-	482	-	-	-	482
Overdraft krediti	111	125	-	71	-	307
Ostalo	-	25	2	-	-	27
Kredit pravnim licima	3,239	10,161	1,349	1,871	-	16,620
Ukupno krediti klijentima	3,902	10,622	4,309	4,126	-	22,959
Od čega restrukturirano	12	42	105	120	-	279

U hiljadama EUR

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Gotovinski krediti	26	17	1,448	1,338	42	2,871
Stambeni krediti	-	-	711	501	8	1,220
Hipotekarni krediti	-	-	409	379	-	788
Kredit na bazi depozita	2	-	33	14	-	49
Mikro	-	-	24	47	2	73
Ostalo	7	1	96	49	-	153
Kredit fizičkim licima	35	18	2,721	2,328	52	5,154
Investicioni krediti	121	1,026	603	142	-	1,892
Kredit za obrtna sredstva	0	1,607	58	73	-	1,738
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	4	1	-	-	5
Kredit pravnim licima	121	2,637	662	215	-	3,635
Ukupno krediti klijentima	156	2,655	3,383	2,543	52	8,789
Od čega restrukturirano	-	-	128	140	-	268

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Potraživanja od klijenata u Stage-u 3 prikazana su u tabelama ispod:

31.12.2021	U hiljadama EUR					Ukupno
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	
Gotovinski krediti	86	80	4	54	1,516	1,740
Stambeni krediti	24	-	-	-	216	240
Hipotekarni krediti	-	96	-	9	278	383
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	1	1
Mikro	-	-	-	-	334	334
Ostalo	11	1	-	-	227	239
Kredit fizičkim licima	121	177	4	63	2,572	2,937
Investicioni krediti	2,241	924	197	20	1,120	4,502
Kredit za obrtna sredstva	1,130	56	34	1,326	1,509	4,055
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	5	149	-	-	267	421
Ostalo	-	13	10	-	63	86
Kredit pravnim licima	3,376	1,142	241	1,346	2,959	9,064
Ukupno krediti klijentima	3,497	1,319	245	1,409	5,531	12,001
Od čega restrukturirano	1,231	91	77	1,365	1,282	4,046

31.12.2020.	U hiljadama EUR					Ukupno
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	
Gotovinski krediti	212	1	2	-	753	968
Stambeni krediti	67	-	-	-	40	107
Hipotekarni krediti	41	-	-	8	80	129
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-
Mikro	-	-	-	-	317	317
Ostalo	10	-	-	-	130	140
Kredit fizičkim licima	330	1	2	8	1,320	1,661
Investicioni krediti	100	-	23	-	411	534
Kredit za obrtna sredstva	1,656	87	-	59	969	2,771
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	4	4
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	-	12	-	-	270	282
Ostalo	-	9	10	-	60	79
Kredit pravnim licima	1,756	108	33	59	1,714	3,670
Ukupno krediti klijentima	2,086	109	35	67	3,034	5,331
Od čega restrukturirano	1,993	75	-	-	338	2,406

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****4.3.1. Restruktuirani krediti i plasmani**

Banka zajmoprimcu restrukturiira kredit ako, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti, omogući:

- produženje roka otplate za glavnice ili kamatu,
- smanji kamatnu stopu na odobreni kredit,
- smanji iznos duga, glavnice ili kamate ili
- napravi druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

U slučaju potrebe za restrukturiranjem kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

31.12.2021.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrednosti S 3	u hiljadama EUR	
						Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za S3
Gotovinski krediti	37,071	(1,243)	1,740	421	(794)	4.69%	1.740
Stambeni krediti	38,112	(213)	240	24	(20)	0.63%	240
Hipotekarni krediti	3,858	(36)	383	69	(36)	9.93%	383
Kredit na bazi depozita	2,197	(1)	1	-	(1)	0.05%	1
Mikro	387	(221)	334	4	(221)	86.30%	334
Ostalo	11,167	(411)	239	29	(190)	2.14%	239
Kredit fizičkim licima	92,792	(2,125)	2,937	547	(1,262)	3.17%	2,937
Investicioni krediti	41,891	(1,112)	4,502	886	(744)	10.75%	4.503
Kredit za obrtna sredstva	35,422	(1,447)	4,055	2,605	(1,024)	11.45%	4.055
Kredit na bazi depozita	1,682	(16)	-	-	-	-	-
Revolving krediti	7,626	(106)	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	5,827	(315)	421	-	(249)	7.22%	421
Ostalo	250	(57)	86	8	(48)	34.40%	86
Kredit pravnim licima	92,698	(3,053)	9,064	3,499	(2,065)	9.78%	9,065
Ukupno krediti klijentima	185,490	(5,178)	12,001	4,046	(3,327)	6.47%	12,002

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

4.3.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

31.12.2020.	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	S3 potraživanja	Restruktuirana S3 potraživanja	Ispravka vrijednosti S3	u hiljadama EUR	
						Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za S3
Gotovinski krediti	36,725	(935)	968	225	(465)	2.64%	2,037
Stambeni krediti	32,270	(97)	107	-	(5)	0.33%	348
Hipotekarni krediti	3,960	(20)	129	57	(14)	3.26%	794
Kredit na bazi depozita	2,089	(12)	-	-	-	0.00%	-
Mikro	488	(231)	317	4	(217)	64.96%	667
Ostalo	10,939	(436)	140	18	(110)	1.28%	-
Kredit fizičkim licima	86,471	(1,731)	1,661	304	(811)	1.92%	3,846
Investicioni krediti	42,921	(682)	534	200	(168)	1.24%	2,824
Kredit za obrtna sredstva	29,937	(1,284)	2,771	1,902	(949)	9.26%	6,738
Kredit na bazi depozita	1,646	(10)	4	-	(4)	0.24%	-
Revolving krediti	9,546	(108)	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	6,165	(201)	282	-	(105)	4.57%	205
Ostalo	278	(61)	79	-	(53)	28.42%	-
Kredit pravnim licima	90,493	(2,346)	3,670	2,102	(1,279)	4.06%	9,767
Ukupno krediti klijentima	176,964	(4,077)	5,331	2,406	(2,090)	3.01%	13,613

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****4.3.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)**

U tabelama koje slijede dat je pregled promjena potraživanja koja se smatraju problematičnim, u toku 2021. godine:

	U hiljadama EUR				
	Bruto 31.12.2020	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Bruto 31.12.2021	Neto 31.12.2021
Gotovinski krediti	968	869	(97)	1,740	946
Stambeni krediti	107	224	(91)	240	220
Hipotekarni krediti	129	285	(31)	383	347
Kredit na bazi depozita	-	1	-	1	-
Mikro	317	37	(20)	334	113
Ostalo	140	104	(5)	239	49
Kredit fizičkim licima	1,661	1,520	(244)	2,937	1,675
Investicioni krediti	534	4,142	(174)	4,502	3,758
Kredit za obrtna sredstva	2,771	1,454	(170)	4,055	3,031
Kredit na bazi depozita	4	-	(4)	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	282	191	(52)	421	172
Ostalo	79	18	(11)	86	38
Kredit pravnim licima	3,670	5,805	(411)	9,064	6,999
Ukupno krediti klijentima	5,331	7,325	(655)	12,001	8,674

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

4.3.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

U nastavku je dat pregled restrukturiranih kredita sa stanjem na 31.12.2021. i 31.12.2020. godine:

31.12.2021	Restruktuirana potraživanja - Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restukt. potr.
Gotovinski krediti	634	9	204	421	93	-	1	92	1.71%	2,215
Stambeni krediti	24	-	-	24	-	-	-	-	0.06%	50
Hipotekarni krediti	69	-	-	69	13	-	-	13	1.79%	377
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikro	4	-	-	4	4	-	-	4	1.03%	4
Ostalo	38	9	-	29	23	-	-	23	0.34%	38
Kredit fizičkim licima	769	18	204	547	133	-	1	132	0.83%	2,684
Investicioni krediti	924	-	38	886	249	-	-	249	2.21%	3,337
Kredit za obrtna sredstva	2,642	-	37	2,605	480	-	-	479	7.46%	7,154
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	8	-	-	8	8	-	-	8	3.20%	-
Kredit pravnim licima	3,574	-	75	3,499	737	-	-	737	3.86%	10,491
Ukupno krediti klijentima	4,343	18	279	4,046	870	-	1	869	2.34%	13,175

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

4.3.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

31.12.2020	Restruktuirana potraživanja - Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 1 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 2 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 3 restruktuiranih potraživanja	Učešće rest potraživanj a u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restruktuirana potraživanja
Gotovinski krediti	522	29	268	225	59	-	2	57	1.42%	1,694
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipotekarni krediti	57	-	-	57	11	-	-	11	1.44%	381
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikro	4	-	-	4	4	-	-	4	0.82%	-
Ostalo	28	9	-	19	12	-	-	12	0.26%	-
Kredit fizičkim licima	611	38	268	305	86	-	2	84	0.71%	2,075
Investicioni krediti	500	301	-	199	59	-	-	59	1.16%	2,347
Kredit za obrtna sredstva	1,961	59	-	1,902	454	-	-	454	6.55%	5,030
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit pravnim licima	2,461	360	-	2,101	513	-	-	513	2.72%	7,377
Ukupno krediti klijentima	3,072	398	268	2,406	599	-	2	597	1.74%	9,452

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE
(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)
4.3.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

	Bruto restruktuirana S1 potraživanja 31.12.2020	Nova restruktuirana S1 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Gotovinski krediti	29	-	(20)	9	9
Stambeni krediti	-	-	-	-	-
Hipotekarni krediti	-	-	-	-	-
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-
Mikro	-	-	-	-	-
Ostalo	9	-	-	9	9
Kredit fizičkim licima	38	-	(20)	18	18
Investicioni krediti	301	-	(301)	-	-
Kredit za obrtna sredstva	59	-	(59)	-	-
Kredit na bazi depozita	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Kredit pravnim licima	360	-	(360)	-	-
Ukupno krediti klijentima	398	-	(380)	18	18

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

4.3.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima

31.12.2021	S 1 klijenti					S 2 klijenti					S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Gotovinski krediti	21,001	75	-	10,772	31,848	2,488	7	-	988	3,483	747	-	-	993	1,740
Stambeni krediti	30,901	83	-	5,189	36,173	1,590	-	-	109	1,699	233	-	-	7	240
Hipotekarni krediti	2,689	-	-	22	2,711	751	-	-	13	764	365	-	-	18	383
Kredit na bazi depozita	-	2,053	-	33	2,086	3	107	-	-	110	-	-	-	1	1
Mikro	28	-	-	5	33	15	-	-	5	20	25	-	-	309	334
Ostalo	1,160	61	-	9,444	10,665	-	-	-	263	263	-	-	-	239	239
Kredit															
fizičkim licima	55,779	2,272	-	25,465	83,516	4,847	114	-	1,378	6,339	1,370	-	-	1,566	2,937
Investicioni krediti	29,501	1,767	-	1,919	33,187	3,917	-	-	285	4,202	4,251	1	-	250	4,502
Kredit za obrtna sredstva	12,962	232	-	6,822	20,016	7,575	-	-	3,776	11,351	2,874	15	-	1,166	4,055
Kredit na bazi depozita	-	1,117	-	314	1,431	-	251	-	-	251	-	-	-	-	-
Revolving krediti	4,206	691	-	2,247	7,144	180	-	-	302	482	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	1,660	240	-	3,199	5,099	98	54	-	155	307	160	-	-	261	421
Ostalo	-	-	-	137	137	-	-	-	27	27	-	-	-	86	86
Kredit															
pravnim licima	48,329	4,047	-	14,638	67,014	11,770	305	-	4,545	16,620	7,285	16	-	1,763	9,064
Ukupno krediti klijentima	104,108	6,319	-	40,103	150,530	16,617	419	-	5,923	22,959	8,655	16	-	3,330	12,001

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

4.3.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima (Nastavak)

31.12.2020	S 1 klijenti					S 2 klijenti					S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Gotovinski krediti	21,834	331	-	511	22,676	1,814	-	-	19	1,833	413	-	-	17	430
Stambeni krediti	26,012	320	-	956	27,288	1,220	-	-	253	1,473	105	-	-	-	105
Hipotekarni krediti	3,038	-	-	-	3,038	787	-	-	-	787	122	-	-	-	122
Kreditni na bazi depozita	35	2,040	-	12	2,087	-	48	-	-	48	-	-	-	-	-
Mikro	66	-	-	14	80	15	-	-	14	29	15	-	-	-	15
Ostalo	1,497	142	-	27	1,666	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9
Kreditni fizičkim licima	52,482	2,833	-	1,520	56,835	3,836	48	-	286	4,170	655	-	-	26	681
Investicioni krediti	35,716	6,671	-	3,575	45,962	1,892	-	-	-	1,892	515	-	-	37	552
Kreditni za obrtna sredstva	15,123	812	-	3,271	19,206	1,738	-	-	-	1,738	1,773	-	-	152	1,925
Kreditni na bazi depozita	-	1,646	-	-	1,646	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	4,529	-	-	181	4,710	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overdraft krediti	2,639	319	-	-	2,958	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni pravnim licima	58,007	9,448	-	7,027	74,482	3,630	-	-	-	3,630	2,288	-	-	189	2,477
Ukupno kreditni klijentima	110,489	12,281	-	8,547	131,317	7,466	48	-	286	7,800	2,943	-	-	215	3,158

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

4.3.3. Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

31.12.2021	Potraživanja od S1 i S2 klijenata			Potraživanja od S3 klijenata			Ukupno
	Crna Gora	Članice EU	Ostalo	Crna Gora	Članice EU	Ostalo	
Gotovinski krediti	35,313	-	18	1,733	-	7	37,071
Stambeni krediti	37,721	87	64	240	-	-	38,112
Hipotekarni krediti	3,475	-	-	383	-	-	3,858
Kreditni na bazi depozita	2,173	-	23	1	-	-	2,197
Mikro	53	-	-	334	-	-	387
Ostalo	10,881	9	38	234	1	4	11,167
Kreditni fizičkim licima	89,616	96	143	2,925	1	11	92,792
Investicioni krediti	37,388	-	-	4,503	-	-	41,891
Kreditni za obrtna sredstva	31,367	-	-	4,055	-	-	35,422
Kreditni na bazi depozita	1,682	-	-	-	-	-	1,682
Revolving krediti	7,626	-	-	-	-	-	7,626
Overdraft krediti	5,406	-	-	421	-	-	5,827
Ostalo	164	-	-	86	-	-	250
Kreditni pravnim licima	83,633	-	-	9,065	-	-	92,698
Ukupno kreditni klijentima	173,249	96	143	11,990	1	11	185,490

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****4.3.3. Geografska koncentracija (Nastavak)**

31.12.2020.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata			Potraživanja od S3 klijenata			Ukupno
	Crna Gora	Članice EU	Ostalo	Crna Gora	Članice EU	Ostalo	
Gotovinski krediti	35,731	-	26	961	-	7	36,725
Stambeni krediti	32,131	32	-	40	-	67	32,270
Hipotekarni krediti	3,831	-	-	129	-	-	3,960
Kredit na bazi depozita	2,070	-	19	-	-	-	2,089
Mikro	171	-	-	317	-	-	488
Ostalo	10,749	43	6	137	-	4	10,939
Kredit fizičkim licima	84,683	75	51	1,584	-	78	86,471
Investicioni krediti	42,386	-	-	535	-	-	42,921
Kredit za obrtna sredstva	27,166	-	-	2,771	-	-	29,937
Kredit na bazi depozita	1,642	-	-	4	-	-	1,646
Revolving krediti	9,546	-	-	-	-	-	9,546
Overdraft krediti	5,883	-	-	282	-	-	6,165
Ostalo	200	-	-	78	-	-	278
Kredit pravnim licima	86,823	-	-	3,670	-	-	90,493
Ukupno krediti klijentima	171,506	75	51	5,254	-	78	176,964

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****4.3.4. Uporedni pregled finansijskih sredstava sa stanjem na 31.12.2021. i 31.12.2020. godine**

	31.12.2021		31.12.2020.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Finansijska sredstva				
-po amortizovanom trošku	280,183	275,265	235,884	231,964
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	9,898	9,898	1,911	1,911
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-
Ukupno	290,081	285,163	237,795	233,875

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****4.3.5. Industrijska koncentracija**

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, prikazana je u sljedećoj tabeli:

	Ministarstvo finansija Vlade CG	Finansijsk i sektor	Transport saobraćaj i telekomu- nikacije	Usluge, turizam i ugosti- teljstvo	Trgovina	Građevi- narstvo	Administra- cija	Trgovina nekretnin- ama	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	7,364	-	-	-	-	-	-	-	-	7,364
Kredit i potraživanja od klijenata	-	36	6,751	24,607	23,338	17,792	85	224	19,867	92,790	185,490
Hartije od vrijednosti - FV kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9,898	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,898
Vanbilansna aktiva	-	84	2,297	1,168	9,977	8,569	20	347	3,728	665	26,855
31. decembar 2021. godine	9,898	7,484	9,048	25,775	33,315	26,361	105	571	23,595	93,455	229,607
Kredit i potraživanja od banaka	-	8,189	-	-	-	-	-	-	-	-	8,189
Kredit i potraživanja od klijenata	-	38	8,770	22,175	22,526	16,090	95	1,768	19,002	86,406	176,870
Hartije od vrijednosti - FV kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1,911	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,911
Vanbilansna aktiva	-	104	739	278	7,342	8,443	2	276	4,280	508	21,972
31. decembar 2020. godine	1,911	8,331	9,509	22,453	29,868	24,533	97	2,044	23,282	86,914	208,942

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.3. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****4.3.6. Vanbilansna evidencija**

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	<u>Nepovučene kreditne linije</u>	<u>Garancije</u>	<u>Ukupno</u>
Do 1 godine	1,712	6,096	7,808
Od 1 do 5 godina	4,890	14,157	19,047
31. decembar 2021. godine	6,602	20,253	26,855
Do 1 godine	2,918	5,985	8,903
Od 1 do 5 godina	952	12,117	13,069
31. decembar 2020. godine	3,870	18,102	21,972

4.4. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Banka je usvojila Politiku za upravljanje valutnim rizikom, Politiku za upravljanje kamatnim rizikom i Proceduru za upravljanje tržišnim rizicima.

4.4.1. Devizni rizik

Upravljanje deviznim rizikom je definisano Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja valutnim rizikom. U ovim aktima je definisan način na koji banka identifikuje, mjeri, kontroliše i ublažava te nadzire devizni rizik. Mjerenje deviznog rizika se vrši primjenom GAP analize za devizni rizik, dok je kontrola uspostavljena kroz sistem limitiranja dugih, kratkih i neto pozicija pojedinačno po valutama i agregatno posmatrano. Na dnevnoj osnovi sektor likvidnosti izvještava sektor upravljanja rizicima o iznosu i karakteru valutnih pozicija. Sektor upravljanja rizicima na mjesečnoj osnovi izvještava Odbor direktora o svim bitnim aspektima upravljanja deviznim rizikom.

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.4. Tržišni rizik (Nastavak)****4.4.1. Devizni rizik (Nastavak)**

Izloženost riziku od promjena kursa valuta prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>RSD</u>	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	-	6,086	204	382	-	6,672
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	-	6,155	30	892	-	7,077
Neto otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2021. godine	<u>-</u>	<u>(69)</u>	<u>174</u>	<u>(510)</u>	<u>-</u>	<u>(405)</u>
- 31. decembra 2020. godine	<u>-</u>	<u>134</u>	<u>144</u>	<u>571</u>	<u>-</u>	<u>849</u>
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2021. godine	<u>-</u>	<u>(0.38%)</u>	<u>0.95%</u>	<u>(2.78%)</u>	<u>-</u>	
- 31. decembra 2020. godine	<u>-</u>	<u>0.62%</u>	<u>0.67%</u>	<u>2.65%</u>	<u>-</u>	
Agregatna otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2021. godine	<u>(405)</u>					
- 31. decembra 2020. godine	<u>849</u>					
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2021. godine	<u>(2.21%)</u>					
- 31. decembra 2020. godine	<u>4.63%</u>					

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.4. Tržišni rizik (Nastavak)****4.4.1. Devizni rizik (Nastavak)**

U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	87,826	2,065	207	(207)
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	4,366	437	(437)
Ostala finansijska potraživanja	260	241	24	(24)
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat				
Hartije od vrijednosti	9,898	-	-	-
Ukupno sredstva	105,348	6,672	667	(667)
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti				
Depoziti klijenata i banaka	225,027	7,077	708	(708)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	35,815	-	-	-
Ukupno obaveze	260,842	7,077	708	(708)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2021. godine			1,375	(1,375)
- 31. decembar 2020. godine			656	(656)

Na dan 31. decembar 2021. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 1,351 hiljadu (31. decembar 2020. godine: EUR 656 hiljade). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.4. Tržišni rizik (Nastavak)****4.4.2. Rizik od promjene kamatnih stopa**

Rizik od promjene kamatnih stopa predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2021. godine:

U hiljadama EUR

	Kamato- nosno	Nekamato- nosno	Ukupno
FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	5,815	82,011	87,826
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	-	7,364
Kredit i potraživanja od klijenata	179,474	341	179,815
FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT			
Hartije od vrijednosti	9,854	44	9,898
Ostala sredstva	180	369	549
Ukupna sredstva	202,687	82,765	285,452
FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI			
Depoziti klijenata i banaka	165,048	59,979	225,027
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	35,815	-	35,815
Subordinirani dug	2,008	-	2,008
Ukupno obaveze	202,871	59,979	262,850
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2021. godine	(184)	22,786	22,602
- 31. decembar 2020. godine	10,617	12,028	22,645

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.4. Tržišni rizik (Nastavak)****4.4.2. Rizik od promjene kamatnih stopa**

Izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u sledećoj tabeli

<i>U hiljadama EUR</i>	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	5,815	-	-	-	-	5,815
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	-	-	-	-	7,364
Kredit i potraživanja od klijenata	1,975	3,172	4,970	12,490	156,867	179,474
Kamatonosne hartije od vrijednosti	9,854	-	-	-	-	9,854
Ostala osjetljiva aktiva	180	-	-	-	-	180
Ukupno	25,188	3,172	4,970	12,490	156,867	202,687
Osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	15,328	14,118	9,289	35,508	90,805	165,048
Kamatonosne pozajmice	-	1,980	957	6,909	25,969	35,815
Subordinisani dug i obveznice	-	-	-	-	2,008	2,008
Ostale osjetljive obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno	15,328	16,098	10,246	42,417	118,782	202,871
GAP						
- 31. decembra 2021. godine	9,860	(12,926)	(5,276)	(29,927)	38,085	(184)
- 31. decembra 2020. godine	66	(5,082)	(3,114)	(15,867)	26,505	2,508
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2021. godine	9,860	(3,066)	(8,342)	(38,269)	(184)	
- 31. decembra 2020. godine	66	(5,016)	(8,130)	(23,997)	2,508	
% od ukupne Aktive						
- 31. decembra 2021. godine	4.86%	-1.51%	-4.12%	-18.88%	-0.09%	
- 31. decembra 2020. godine	0.03%	-2.11%	-3.42%	-10.09%	1.05%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.4. Tržišni rizik (Nastavak)****4.4.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)**

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0,4% p.p. do -0,4% p.p.

	<u>2021</u>	<u>+0,4 b.p. EUR KS</u>	<u>-0,4 b.p. EUR KS</u>
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	5,815	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	179,474	7	(7)
Kamatonosne hartije od vrijednosti	9,854	-	-
Ostala osjetljiva aktiva	180	-	-
	<u>202,687</u>	<u>7</u>	<u>(7)</u>
<i>Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti klijenata	165,048	7	(7)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	35,815	1	(1)
Subordinirani dug i obveznice	2,008	-	-
	<u>202,871</u>	<u>8</u>	<u>(8)</u>
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2021. godine		<u>(1)</u>	<u>1</u>
- 31. decembar 2020. godine		<u>-</u>	<u>-</u>

Banka nije izložena riziku promjene varijabilnih kamatnih stopa jer su sve obaveze i potraživanja Banke ugovorene sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**4.5. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činioc u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je upravljala rizikom likvidnosti u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Procedurom upravljanja rizikom likvidnosti. U ovim dokumentima su razrađene sve faze upravljanja rizikom likvidnosti: identifikacija, mjerenje, kontrola i monitoring rizika likvidnosti. Za mjerenje rizika likvidnosti Banka koristi GAP analizu i stresno testiranje. Na osnovu Procedure upravljanja rizikom razvijene su metodologije za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita na osnovu kojih Banka razvrstava depozite po viđenju u pojedine vremenske razrede. Praćenje rizika likvidnosti je razvijeno na dnevnoj osnovi kroz set izvještaja koje generiše sektor likvidnosti, a koje verifikuje sektor upravljanja rizicima.

Pored dnevnog praćenja, rizik likvidnosti se prati na desetodnevnoj i mjesečnoj osnovi kroz sistem izvještavanja supervizora i Odbora direktora. Projekcije likvidnosti se naknadno testiraju na dnevnoj i mjesečnoj osnovi.

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenjem sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstava da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.5. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po preostalom ugovorenom roku dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	U hiljadama EUR	
						Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	82,011	-	-	-	5,815	-	87,826
Kreditni i potraživanja od banaka	7,364	-	-	-	-	-	7,364
Kreditni i potraživanja od klijenata	2,824	3,257	5,197	12,080	63,385	93,072	179,815
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat							
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	9,898	-	9,898
Ostala finansijska sredstva	549	-	-	-	-	-	549
Ukupno	92,748	3,257	5,197	12,080	79,098	93,072	285,452
Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti klijenata i banaka	116,159	14,075	12,533	49,052	29,528	3,680	225,027
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	-	1,980	957	6,909	19,753	6,216	35,815
Subordinisani dug	-	-	-	-	2,008	-	2,008
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	116,159	16,055	13,490	55,961	51,289	9,896	262850
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2021. godine	(23,411)	(12,798)	(8,293)	(43,881)	27,809	83,176	22,602
- 31. decembra 2020. godine	(5,712)	(7,466)	(9,164)	(29,558)	(9,686)	89,323	27,737
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2021. godine	(23,411)	(36,209)	(44,502)	(88,383)	(60574)	22,602	
- 31. decembra 2020. godine	(5,712)	(13,178)	(22,342)	(51,900)	(61,586)	27,737	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2021. godine	-8,91%	-13.789%	-16,93%	-33,62%	-23,05%	8,60%	
- 31. decembra 2020. godine	-2,72%	-6,29%	-10,66%	-24,75%	-29,37%	13,23%	

Kako je na osnovu Procedure upravljanja rizikom likvidnosti Banka razvila metodologiju za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita, depoziti po viđenju su razvrstani u pojedine vremenske razrede, pa se ugovoreni rok dospijeća razlikuje od očekivanog kako je navedeno u tabeli gore. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2021. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijeća sredstava i obaveza u periodima od 1 meseca do do 5 godina, dok je kumulativni gep negativan i svim periodima, izuzev ročnosti preko 5 godina. Banka tokom 2021. godine nije imala probleme sa održavanjem likvidnosti. Racio likvidnosti na dan 31. decembra 2021. godine bio je 2,59%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza**

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR	
			Fer vrijednost	
	2021.	2020.	2021.	2020.
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	8,189	7,364	8,189
Kredit i potraživanja od klijenata	184,993	176,870	179,815	172,793
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti</i>				
Hartije od vrijednosti	9,898	1,911	9,898	1,911
<i>Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Depoziti klijenata	214.977	163.305	214.977	163.305
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	35.815	45.860	35.815	45.860
Ostale obaveze	2.653	3.033	2.653	3.033

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.6.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti*Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti*

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****4.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)****4.6.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (nastavak)**

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31.12.2021.	Level 1	Level 2	Level 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	9,898	-	-	9,898
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-
Ukupno	9,898	-	-	9,898
31.12.2020.	Level1	Level2	Level3	Ukupno
Finansijska sredstva				
-po fer vrijednosti kroz ostali rezultat	1,911	-	-	1,911
-po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-
Ukupno	1,911	-	-	1,911

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikuju u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.7. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 60/08, 41/09, 55/12, 44/17 i 82/17). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od: osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, umanjena za gubitak iz tekuće godine) umanjenog za nematerijalna ulaganja, pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**4.7. Upravljanje kapitalom (Nastavak)**

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama,
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom solventnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2021. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim iskazima iznosi 12,77% (31. decembar 2020. godine: 14,23%).

Zbir svih velikih izloženosti iznosi 25.487 hilj. EUR odnosno 127,88% sopstvenih sredstava Banke. Banka najveću izloženost ima prema Raiffeisen banci u iznosu od 4.714 hilj. EUR, odnosno 23,65% sopstvenih sredstava Banke (31. decembar 2020. godine najveća izloženost je prema Bayerische landesbank u iznosu od 4.765 hilj. EUR, odnosno 22,09% sopstvenih sredstava Banke).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***5. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI****a) Prihodi od kamata i slični prihodi**

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2021	2020
Kreditni:		
-privrednim društvima u državnom vlasništvu	97	84
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	5,253	5,120
- preduzetnicima	59	70
- fizičkim licima	6,556	6,129
- ostalo	10	12
	11,975	11,415
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti - po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	240	125
	240	125
Ukupno	12,215	11,540

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2021	2020
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	339	9
Ukupno	339	9

b) Rashodi kamata i slični rashodi

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2021	2020
Depoziti:		
- privrednim društvima	496	364
- fizičkim licima	2,191	1,965
	2,687	2,329
Kreditni i ostale pozajmice	1,827	1,098
Poslovi lizinga	63	79
Ukupno	4,577	3,506

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***6. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA**

Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha prikazani su u narednoj tabeli

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Promjena obezvređenja po osnovu:		
- Kredita klijenata (napomena 14.2)	986	741
- Kamatnih potraživanja (napomena 14.2)	115	(26)
- Ostale aktive (napomena 18)	231	8
- Rezervisanja za gubitke na vanbilansnim stavkama (napomena 7.1)	111	3
- Hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 21)	23	(6)
- Ispravke vrijednosti depozita kod banaka i ostalih depozitnih institucija (napomena 14.1)	-	(4)
	<u>1,466</u>	<u>716</u>

6.1. Promjene na računima ispravke vrijednosti

	<u>31.12.2020</u>	Trošak	<u>31.12.2021</u>
		obezvrjeđenja	
Ispravke vrijednosti			
Kreditni stanovištvu	1,731	373	2,104
Kreditni privrednim subjektima	2,346	728	3,074
Ukupno krediti klijentima	<u>4,077</u>	<u>1,101</u>	<u>5,178</u>
Hartije od vrijednosti	5	23	28
Ostala potraživanja	51	231	282
Ukupno	<u>4,133</u>	<u>1,355</u>	<u>5,488</u>
Rezervisanja za vanbilansne izloženosti	142	111	253
Ukupno	<u>4,275</u>	<u>1,466</u>	<u>5,741</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA****a) Prihodi od naknada i provizija**

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Naknade po vanbilansnim poslovima	208	201
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	1,222	776
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	611	437
Naknade za kartično poslovanje	621	413
Ostale naknade i provizije	117	75
Ukupno	<u>2,779</u>	<u>1,902</u>

b) Rashodi od naknada i provizija

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Naknade Centralnoj banci	563	313
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	187	125
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	1,003	749
Naknade za elektronsko bankarstvo	164	153
Naknade za kartično poslovanje	513	415
Ostale naknade	8	5
Ukupno	<u>2,438</u>	<u>1,760</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Neto zarade i ostale naknade zaposlenih	1,889	1,883
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1,214	1,199
Naknade članovima Odbora za reviziju, CRMC i Komiteta za naknade i imenovanja (neto)	28	19
Ugovori o djelu (bruto)	22	22
Naknade članovima Odbora direktora (bruto)	148	126
Putni troškovi i dnevnice	8	8
Obuka zaposlenih	3	2
Ukupno	<u>3,312</u>	<u>3,259</u>

Od dana 14. oktobra 2016. godine (Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj: 4-0009270/024) zaključno sa 31.12.2021. godine (Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/055 od 31.12.2021. godine) Lovćen banka registruje Aleksandru Popović kao profesionalnog predsjednika Odbora direktora Banke (predsjednik na bazi profesionalnog angažmana). Aleksandra Popović ima zaključen Ugovor o profesionalnom angažovanju predsjednika Odbora direktora sa Lovćen bankom AD (7. oktobar 2016, 18. jul 2017. godine, 19. jul 2018. godine, 7. jun 2019. godine, 20. jul 2021. godine i 26. oktobar 2021. godine), a u skladu sa odlukma Skupštine akcionara (broj 01-IX-v/4 od 7. oktobra 2016. godine, 01-III/7 od 30. maja 2017. godine, 01-XII/7 od 25. aprila 2018. godine, 01-XVI-v/4 od 23. maja 2019. godine, 01-VII/7 od 27. maja-17. juna 2021. godine i 01-XX-v/5 od 07.10.2021. godine).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI**

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Troškovi zakupa	126	122
Troškovi eksternih kontrola	223	202
Troškovi obezbjeđenja i transporta novca	316	302
Reklamiranje i marketing	174	176
Troškovi licenci i održavanja softvera	223	198
Konsultantske usluge	353	83
Ostale stručne naknade	84	81
Troškovi električne energije, goriva i komunalnih usluga	62	54
Kancelarijski materijal	37	30
Troškovi komunikacionih mreža	57	58
Održavanje kompjutera i opreme	95	82
Troškovi telefona	33	40
Članski doprinos udruženju banaka	17	17
Osiguranje	109	95
Troškovi plastike i personalizacije kartica	11	9
Troškovi reprezentacije	7	5
Troškovi održavanja higijene	64	59
Razni troškovi	107	155
Ukupno	<u>2,098</u>	<u>1,768</u>

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Nekretnine i oprema (napomena 17)	345	305
Imovina sa pravom koriscenja lizing MSFI 16	385	407
Nematerijalnih ulaganja (napomena 18)	84	67
	<u>814</u>	<u>779</u>

11. POREZ NA DOBIT**a) Komponente poreza na dobit**

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Tekući porez	66	144
Obračunati odloženi poreski rashod/prihod	(8)	(1)
	<u>58</u>	<u>143</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***11. POREZ NA DOBIT *Nastavak)****b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja**

	2021	<i>U hiljadama EUR</i> 2020
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	570	1,647
Troškovi amortizacije u bilansu uspjeha	814	779
Troškovi amortizacije za poreske svrhe	(615)	(786)
Ostalo	14	9
Ukupno	783	1,649
Kapitalni dobiti	-	-
Kapitalni gubici	-	56
Dobitak u poreskom bilansu	783	1,705
Iskorišteni poreski gubici iz prethodnih godina	-	-
Ukupna dobit/kapitalni dobiti tekuće godine	783	1,705
Iznos poreza za dobit/kapitalne dobitke	70	153
Umanjenje poreske obaveze u skladu sa Članom 32a Zakona o porezu na dobit pravnih lica	(4)	(9)
Efekti različitog tretmana stalnih sredstava za poreske svrhe	(8)	(1)
Ukupan trošak poreza na dobit	58	143
<i>Efektivna poreska stopa</i>	10.26%	8.71%

Poreska stopa korišćena za 2021. godinu i 2020. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

c) Komponente odloženih poreskih sredstava i obaveza

Komponente odloženih poreskih sredstava	2021	<i>U hiljadama EUR</i> 2020
Odložena poreska sredstva	11	3
Odložene poresko sredstvo po osnovu vrednovanja HOV	40	6
Neto poresko sredstvo/obaveza	51	9

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***12. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA**

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina u trezoru		
- u EUR	5,327	4,926
- u stranoj valuti	2066	1045
Gotovina u bankomatima	762	978
Žiro račun:		
- u EUR	67,864	35,301
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	11,630	8,506
Ostalo - stavke za naplatu	177	69
Ispravka vrijednosti novčanih sredstava i depozita kod centralnih banaka	-	-
Stanje na dan	87,826	50,825

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, 88/17 i 43/20), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 5.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju, depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana ukoliko ne postoji klauzula o nemogućnosti razoročenja prije ugovorom predviđenog roka,
- 4.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, uz klauzulu o nemogućnosti razoročenja prije ugovorenog roka

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 5,5%.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne mogu je izdvajati i držati u drugom obliku. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR. Sredstva obavezne rezerve izdvojena na račune Centralne banke u inostranstvu, ne mogu se transferisati na druge račune u inostranstvu, već se mogu transferisati isključivo na transakcioni račun banke u RTGS sistemu.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine):

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina	8,332	7,018
Žiro račun kod Centralne Banke	79,494	43,807
Korespodentni računi i depoziti kod inostranih banaka	7,364	8,189
Namjenski depoziti kod domaćih banaka	-	-
Stanje na dan	95,190	59,014

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***12. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (Nastavak)**

Promene u obavezama po osnovu aktivnosti finansiranja, odnosno u primljenim kreditima u Izveštaju o tokovima gotovine, prikazane su u narednoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Stanje na dan 1. januar	45,828	23,139
Prilivi po osnovu uzetih kredita	-	32,010
Izmirenje obaveza po osnovu kredita	(10,101)	(9,321)
Stanje na dan 31. decembar	35,727	45,828

13. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI**13.1. Krediti i potraživanja od banaka**

Kredit i potraživanja od banka u iznosu od EUR 7,364 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembar 2020. godine: EUR 8,189 hiljada) se odnose na korespodentne račune kod inostranih banaka. Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima otvorene korespodentne račune kod inostranih banaka: Raiffeisen Bank International AG, Komercijalne banke AD Beograd, Intesa SanPaolo banke DD Bosna i Hercegovina, Privredna banke Zagreb DD i Bayerische Landesbank Munich.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***13. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)****13.2. Krediti i potraživanja od clijenata**

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2,637	1,889
- privredna društva u državnom vlasništvu	87	3
- preduzetnici	12	8
- fizička lica	1,551	1,166
	4,287	3,066
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	16,146	18,050
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	96	31
- preduzetnici	66	6
- fizička lica	456	452
	16,764	18,539
Dugoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	71,093	67,745
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1,615	1,722
- preduzetnici	507	715
- fizička lica	90,386	84,569
	163,601	154,751
Ukupno krediti	184,652	176,356
Kamatna potraživanja:		
- krediti	838	608
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	389	800
- naknade	(886)	(894)
Ukupno	(497)	(94)
Bruto krediti	184,993	176,870
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(4,895)	(3,908)
Ispravka vrijednosti kamata	(283)	(169)
Ukupno ispravka vrijednosti	(5,178)	(4,077)
Ukupno krediti i potraživanja od clijenata	179,815	172,793

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***13. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)****13.2. Krediti i potraživanja od clijenata (nastavak)****PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FIN.SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI**

<u>U hiljadama EUR</u>	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Ukupno</u>
Kredit i potraživanja od clijenata, bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2020. godine	162,844	8,789	5,331	176,964
Novoodobreni plasmani	56,651	6,126	892	63,669
Naplaćena potraživanja	(54,028)	(1,335)	(673)	(56,036)
Prelaz u Stage 1	1,785	(1,701)	(84)	-
Prelaz u Stage 2	(12,904)	12,939	(35)	-
Prelaz u Stage 3	(4,489)	(1,923)	6,412	-
Modifikacija imovine	671	64	158	893
Kredit i potraživanja od clijenata, bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021. godine	150,530	22,959	12,001	185,490
U hiljadama EUR	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Kredit i potraživanja od clijenata, očekivani kreditni gubici na 31. decembar 2020. godine	1,403	584	2,090	4,077
Novoodobreni plasmani	508	229	236	973
Naplaćena potraživanja	(605)	(50)	(122)	(777)
Prelaz u Stage 1	99	(80)	(19)	-
Prelaz u Stage 2	(193)	205	(12)	-
Prelaz u Stage 3	(76)	(247)	323	-
Modifikacija imovine	8	66	831	905
Kredit i potraživanja od clijenata, očekivani kreditni gubici na 31. decembar 2021. godine	1,144	707	3,327	5,178

13.3. Hartije od vrijednosti

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nije raspolagala sa hartijama od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti.

13.4. Ostala finansijska sredstva

Ostala finansijska sredstva u iznosu od EUR 260 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembar 2020. godine: EUR 158 hiljada) se sastoje od:

- namjenskog depozita sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 241 hiljadu (31. decembar 2020. godine: EUR 148 hiljade) kod Santander Banke SAD, uz godišnju kamatnu stopu od 0.25%, koji je položen za Master Card settlement račun;
- namjenskog depozita sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 10 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 10 hiljada) i odnosi se na depozit kod Hipotekarne banke AD Podgorica;
- ostalih potraživanja u iznosu od EUR 9 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembra 2020. godine: EUR 0 hiljada)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***14. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT****14.1. Hartije od vrijednosti**

Uporedni pregled dužničkih hartija od vrijednosti sa stanjem na 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Hartije od vrijednosti po FV kroz ostali ukupni rezultat	9,854	1,899
Potraživanja po osnovu kamata i vremenska razgraničenja naknada	<u>44</u>	<u>12</u>
Stanje na dan	<u>9,898</u>	<u>1,911</u>

Ispravka vrednosti u iznosu od EUR 28 hiljada, koja se odnosi na hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat prikazana je u okviru revalorizacionih rezervi (Napomena 22).

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nije raspolagala sa vlasničkim hartijama od vrijednosti.

Hartije od vrijednosti u iznosu od EUR 9,854 hiljada (31. decembar 2020. godine: EUR 1,899 hiljade) odnose se na kupljene obveznice Vlade Crne Gore po kamatnoj stopi od 2.55%, sa rokom dospeljeća u 2029. godini kao i obveznice Vlade Crne Gore po kamatnoj stopi 2.875% sa dospeljećem u decembru 2027. godine.

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

a) Struktura po vrsti sredstva

	<u>31.12.2021.</u>	<u>U hiljadama EUR 31.12.2020.</u>
	Nekretnine postrojenja i oprema u vlasništvu Banke	1,371
Imovina sa pravom korišćenja - zgrade	<u>1,538</u>	<u>2,106</u>
Nekretnine, postrojenja i oprema	<u>2,909</u>	<u>3,306</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)**

- b) Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima u 2021. godini i 2020. godini prikazano je u narednoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>			Ukupno
	Ulaganja u tuđe objekte	Imovina sa pravom korišćenja	Oprema i ostala sredstva	
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januar 2020. godine	596	-	1,664	2,260
Povećanja	112	2,798	333	3,243
Otuđenja i rashodovanja	-	(330)	(48)	(378)
Stanje, 31. decembar 2020. godine	708	2,468	1,949	5,125
Povećanja	34	-	498	532
Otuđenja i rashodovanja	(31)	(230)	(35)	(296)
Stanje, 31. decembar 2021. godine	711	2,238	2,412	5,361
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januar 2020. godine	209	-	992	1,201
Amortizacija (napomena 10)	14	407	291	712
Otuđenja i rashodovanja	-	(46)	(48)	(94)
Stanje, 31. decembar 2020. godine	223	361	1,235	1,819
Amortizacija (napomena 10)	83	385	262	730
Otuđenja i rashodovanja	(16)	(46)	(35)	(97)
Stanje, 31. decembar 2021. godine	290	700	1,462	2,452
Sadašnja vrijednost:				
- 31. decembra 2021. godine	421	1,538	950	2,909
- 31. decembra 2020. godine	485	2,107	714	3,306

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***16. NEMATERIJALNA SREDSTVA**

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2021. godine i 2020. godine:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2021	2020
<i>Nabavna vrijednost</i>		
Stanje, 1. januar	975	924
Povećanja	576	95
Otpis	-	(44)
Stanje, 31. decembra	1,551	975
<i>Ispravka vrijednosti</i>		
Stanje, 1. januar	761	703
Amortizacija (napomena 10)	84	67
Otpis	-	(9)
Stanje, 31. decembra	845	761
Neotpisana vrijednost na dan	706	214

17. OSTALA SREDSTVA

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Avansi	1	-
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	254	83
Potraživanja po kartičnom poslovanju	87	85
Unaprijed plaćeni troškovi	125	216
Potraživanja za naknade za bolovanja	21	31
Ostala poslovna potraživanja	3	12
Ostala aktiva	29	(55)
Ispravka vrijednosti ostale aktive	(282)	(51)
Stanje na dan	238	431

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***18. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI****18.1. DEPOZITI BANAKA I KLIJENATA**

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama EUR</i> 31. decembar 2020.
Depoziti po viđenju:		
- domaće banke i fin. Institucije	10,355	746
- privredna društva u privatnom vlasništvu	38,359	29,022
- regulatorne agancije	21	9
- Vlada Crne gore i državni fondovi	5,401	842
- privredna društva u državnom vlasništvu	-	-
- preduzetnici	1,270	820
- neprofitne organizacije	512	222
- fizička lica	53,745	29,794
	109,663	61,455
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	600	500
- regulatorne agancije	2,000	2,000
- privredna društva u državnom vlasništvu	1,320	2,564
- privredna društva u privatnom vlasništvu	14,012	9,983
- fizička lica	65,247	53,946
	83,179	68,993
Dugoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	3,058	4,386
- fizička lica	27,162	27,336
	30,220	31,722
Ukupno depoziti	223,062	162,170
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Fakturisana kamata: depoziti	-	2
Vremenska razgraničenja: depoziti	1,965	1,633
	1,965	1,635
Stanje na dan	225,027	163,805

Na depozite po viđenju fizičkih lica ne obračunava se kamata. Za privredna društava, javne i druge organizacije se takođe ne obračunava kamata, ukoliko sa klijentom nije drugačije ugovoreno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***18. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)****18.2. KREDITI KLIJENATA KOJI NISU BANKE**

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Obaveze prema domaćim kreditorima:		
Investiciono Razvojni Fond	11,805	15,494
Vlada CG	3,922	1,334
	15,727	16,828
Obaveze prema inostranim kreditorima:		
BlueOrchard Microfinance fund, Luksemburg	3,000	5,000
BANK IM BISTUM ESSEN eG, Njemačka	5,000	5,000
DEG, Njemačka	-	5,000
EMF Microfinance Fund, Lihtenštajn	1,500	2,000
Symbiotics, Švajcarska	500	2,000
responsAbility, Švajcarska	5,000	5,000
Triodos Investment Management, Holandija	5,000	5,000
	20,000	29,000
Obračunate kamate	7	6
Vremenska razgraničenja kamata i naknada po kreditima	81	26
Stanje na dan	35,815	45,860

Pozajmljena sredstva od Investiciono razvojnog fonda (IRF) se odobravaju Banci za finansiranje odobrenih projekata od strane IRF, pri čemu Banka zaračunava svoju maržu za preuzimanje kreditnog rizika. Ove pozajmice imaju ročnost od 1 - 7 godina, uz kamatnu stopu od 1.9%.

Pozajmice od Vlade Crne Gore imaju ročnost od 9 – 20 godina uz kamatnu stopu od 0% - 0.75% p.a.

Primljeni krediti od inostranih kreditora, koji su uglavnom sa namjenom podrške kreditiranja mikro, malih, srednjih preduzeća i stanovništva imaju ugovorenu ročnost od 3 – 4 godine uz kamatnu stopu od 3,81% - 4,5%

U skladu sa uslovima navedenih ugovora sa kreditorom, Banka ima obavezu da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima. Na dan 31. decembra 2021. godine finansijski pokazatelji Banke su bili usaglašeni sa uslovima iz ugovora sa svim kreditorima.

19. REZERVE

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Rezervisanja za vanbilansne izloženosti	253	142
Rezervisanja za otpremnine	4	4
Rezervisanja za sudske sporove	266	20
Rezervisanja za operativni rizik	2	2
Ukupno	525	168

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***20. OSTALE OBAVEZE**

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	191	210
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	22	43
Ukalkulisane obaveze	55	55
Primljeni avansi	739	428
Obaveze po osnovu zakupa	1,593	2,140
Ostale obaveze	53	157
Stanje na dan	2,653	3,033

21. SUBORDINISANI DUG

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima obaveze prema investicionom fondu BlueOrchard Microfinance Fund iz Luksemburga po osnovu subordinisanog duga u iznosu od EUR 2,008 hiljada (31. decembar 2020. godine: EUR 2,006 hiljade), shodno ugovoru o kreditu zaključenom 13. aprila 2018. godine sa dospeljem u maju 2026. godine.

Nakon dobijene saglasnosti Centralne Banke Crne Gore, subordinisani dug je uključen u dopunski kapital Banke.

22. KAPITAL

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Akcijski kapital	21,018	21,018
Emisiona premija	182	182
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat		
- državne obveznice	(450)	(68)
Ispravka vrijednosti HOV - državne obveznice	28	5
Akumulirana dobit	1,683	179
Dobitak tekuće godine	512	1,504
Stanje na dan	22,973	22,820

Na dan 31. decembra 2021. godine akcijski kapital Banke čini 42.036 običnih akcija (31. decembra 2020. godine: 42.036 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500.

Zakon o bankama („Sl. list CG”, br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) definiše minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona.

U cilju jačanja akcionarskog kapitala Banke i obezbjeđivanja povećanja i očuvanja kapitalne adekvatnosti, kao i podržavanja planiranog rasta i razvoja Banke, Odbor direktora Banke je sazvaio XVIII vanrednu Skupštinu akcionara i utvrdio predloge odluka o povećanju akcijskog kapitala Banke u ukupnom iznosu od EUR 2.000 hiljada. Skupština akcionara je dana 14. februara 2020. godine podržala predloge Odbora direktora donošenjem odluka o povećanju akcijskog kapitala Banke u ukupnom iznosu od EUR 2.000 hiljada putem pretvaranja duga Banke prema Incofin CVSO u akcionarski kapital Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***22. KAPITAL (Nastavak)**

Usljed izbijanja pandemije korona virusa - Covid 19 i nepredvidljivosti toka i potencijalnog uticaja korona virusa na globalnu ekonomiju time i privredu Crne Gore i, posljedično, na poslovanje Banke, potencijalni sticalac akcija ove emisije je informisao Banku da će naredne mjesece iskoristiti svoje pravo shodno članu 15 Zakona o bankama. S tim u vezi, na dan 15. jun 2020. godine, Lovćen banka je iskoristila pravo iz člana 101 Zakona o upravnom postupku, a na osnovu kojega je Komisija za tržište kapitala dana 19. juna 2020. godine donijela Rješenje broj 02-6e-3/9-20 o obustavljanju postupka za evidentiranje emisije akcija po osnovu pretvaranja duga u akcionarski kapital. Odbor direktora Banke je, na sjednici održanoj 5. oktobra 2020. godine donio Odluku o sazivanju XIX vanredne Skupštine akcionara Banke. Skupština akcionara je dana 5. novembra donijela odluku o povećanju akcijskog kapitala u iznosu EUR 1.818 na osnovu pretvaranja duga Društva prema Incofin CVSO emitujući 3.636 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500,00 i emisione vrijednosti od EUR 550,00 po akciji.

Komisija za tržište kapitala je dana 19. novembra 2020. godine donijela Rješenje br. 02/6e-14/2-20 o evidentiranju emisije akcija po osnovu pretvaranja duga u akcijski kapital u iznosu EUR 1.818 hiljada, odnosno 3.636 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti akcije EUR 500,00 i pojedinačne emisione vrijednosti akcije EUR 550,00 (ostvarena je emisiona premija u iznosu od EUR 182 hiljade).

Podaci o novoj emisiji akcija su registrovani u Centralnom registru Centralnog klirinškog depozitarnog društva na dan 19. novembar 2020. godine.

Rješenjem Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/049 od 24. novembra 2020. godine. godine izvršena je registracija promjene podataka – povećanje akcijskog kapitala u iznosu od EUR 1.818 hiljada i, shodno tome, izmjena i dopuna Statuta Banke.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2020. godine je sljedeća:

31.decembar 2021. godine

Ime i prezime/naziv kompanije	broj akcija	Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović – zajednički račun (Aleksandra Popović (6591/10826), Andrej Perović (867/10826), Katarina Perović (840/10826), Miljan Mališ (291/10826), Vinko Nikić (673/10826), Jovana Popović (325/10826), Svetozar Jovičević (90/10826), Nenad Radulović (322/10826), Norah Licet Becerra Farfan (184/10826), Mirjana Perović (400/10826), Ljubiša Mitrović (210/10826), Draško Trninić (33/10826))	10,826	5,413	25.75%
DEG, Njemačka	10,567	5,284	25.14%
ZETAGRADNJA, Podgorica	9,448	4,724	22.48%
Incofin CVSO, Belgija	3,636	1,818	8.65%
Božidar Vušurović	4,749	2,375	11.30%
Luka Nikčević	2,322	1,161	5.52%
Ivana Tatar-Radulović	421	211	1.00%
Mirjana Perendija	48	24	0.11%
Radovan Vučinić	16	8	0.04%
Nebojša Đurović	3	2	0.01%
	42,036	21,018	100.00%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***22. KAPITAL (NASTAVAK)****31. decembar 2020. godine**

Ime i prezime/naziv kompanije	Broj akcija	Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović – zajednički račun (Aleksandra Popović (6453/10758), Andrej Perović (840/10758), Katarina Perović (840/10758), Milijan Mališ (291/10758), Vinko Nikić (643/10758), Jovana Popović (325/10758), Svetozar Jovićević (90/10758), Nenad Radulović (322/10758), Norah Licet Becerra Farfan (184/10758), Predrag Vušurović (152/10758), Mirjana Perović (400/10758), Ljubiša Mitrović (185/10758), Draško Trninić (33/10758))	10,758	5,379	25.59%
DEG, Njemačka	10,567	5,284	25.14%
ZETAGRADNJA, Podgorica	9,448	4,724	22.48%
Božidar Vušurović	4,749	2,374	11.30%
INCOFIN CVSO, Belgija	3,636	1,818	8.65%
Luka Nikčević	2,322	1,161	5.52%
Ivana Tatar-Radulović	421	210	1.00%
Ana Pejović	68	34	0.16%
Mirjana Perendija	48	24	0.11%
Radovan Vučinić	16	8	0.04%
Nebojša Đurović	3	2	0.01%
	42,036	21,018	100.00%

23. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG”, br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent solventnosti Banke je na dan 31. decembra 2021. godine iznosio je 12,77% (minimum 10%).

Na 31. decembar 2021. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je iznad propisanog minimuma od EUR 5.000 hiljada i iznosi EUR 19.931 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***23. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (Nastavak)**

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
I Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Uplaćeni akcionarski kapital	21,018	21,018
Naplaćene emisije premije	182	-
Neraspoređena dobit	1,683	180
II Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	1,600	2,000
III Odbitne stavke pri obračunu sopstvenih sredstava		
Neraspoređeni dobitak/gubitak iz prethodnih godina	-	-
Efekat implementacije MSFI 9 na akumulirani gubitak	-	-
Iznos kojim se ublažavaju efekti implementacije MSFI 9, u skladu sa članom 14 Odluke o adekvatnosti kapitala	876	1,226
Nematerijalna imovina	(704)	(214)
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	(422)	(63)
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	(4,302)	(2,580)
Sopstvena sredstva Banke	19,931	21,567

Rizikom ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva, formirana u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, na dan 31. decembar 2021. godine iznosi EUR 140.839 hiljada.

Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka u iznosu od EUR 876 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***23. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (NASTAVAK)**

Koeficijent solventnosti računa se stavljanjem u odnosu sopstvenih sredstava i rizikom ponderisane bilansne i vanbilansne aktive:

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Sopstvena sredstva banke	19,931	21,567
Osnovni kapital	22,883	21,198
Dopunski kapital	1,600	2,000
MSFI 9 efekat	876	1,226
Odbitne stavke	(5,428)	(2,857)
Ukupno rizikom ponderisana aktiva	140,839	138,123
Ponderisana bilansna aktiva	125,041	123,974
Ponderisane vanbilansne stavke	14,923	12,972
MSFI 9 efekat	876	1,226
Potreban kapital za tržišne rizike	58	85
Potreban kapital za operativni rizik	1,455	1,254
Potreban kapital za rizik zemlje	68	34
Potreban kapital za druge rizike	-	-
Koeficijent solventnosti banke	12.77%	14.23%

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja, propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, na dan 31. decembra 2021. godine je prikazana kao što slijedi:

	Propisani limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2021. godine
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	12.77%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	23.65%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	127.88%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	7.33%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	16.38%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0.82%
Ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 100%	15.87%
Koeficijent likvidnosti Banke	min 0.9%	2.59%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***24. VANBILANSNA EVIDENCIJA**

	31. decembar 2021	<i>U hiljadama EUR</i> 31. decembar 2020
Rizična vanbilansna aktiva		
Neopozive obaveze za davanje kredita	17,808	13,072
Izdate garancije		
- Izdate plative garancije	9,710	6,732
- Izdate činidbene garancije	10,543	11,370
Ostala vanbilansna evidencija	38,061	31,174
Evidentna kamata	292	304
Kolaterali po osnovu potraživanja	396,908	368,945
Stanje na dan	435,261	400,423

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12, 57/13, 44/17 i 82/17) potraživanja se iz bilansa Banke mogu prenositi u internu evidenciju.

Odluka Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 86/18) primjenjuje se od 01.07.2019. godine.

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka je usvojila Proceduru za poslovanje sa licima povezanim sa Bankom.

Procedura podrazumjeva precizno definisanje:

- Nadležnosti za odlučivanje o transakcijama sa licima povezanim sa bankom
- Limite izloženosti prema licima povezanim sa bankom
- Vrste transakcija koje je moguće obavljati sa licima povezanim sa bankom

Lica povezana sa bankom su:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca);
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće;
- pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

U pogledu vrste transakcije, nivoa izloženosti i lica povezanim sa bankom određene transakcije sa licima povezanim sa bankom mogu se svrstati u kategoriju manje značajnih transakcija sa licima povezanim sa bankom.

Po vrstama transakcije, manje značajnim smatraju se:

- Odobravanje gotovinskih kredita, potrošačkih kredita uključujući i minuse po TR i kreditne kartice, i kredita za rješavanje stambenog pitanja, fizičkim licima povezanim sa bankom
- Odobravanje kredita, garancija i akreditiva pravnim licima u skladu sa aktuelnom ponudom banke
- Prodaja ili kupovina aktive čija je vrijednost niža ili jednaka od EUR 20.000
- Uzimanje depozita
- Plaćanje robe i usluga u vrijednosti nižoj ili jednakoj EUR 10.000
- Uzimanje imovine u zakup, sa mjesečnom rentom nižom od EUR 5.000

Prema visini izloženosti, manje značajnim smatraju se:

- Izloženosti prema zaposlenima u banci i članovima njihove uže porodice, čija je ukupna izloženost niža ili jednaka od 20.000 EUR;
- Izloženosti prema članovima odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršnim direktorima, kao i članovima njihove uže porodice, čija je izloženost jednaka ili niža od 50.000 EUR;
- Izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom lica iz prethodne alineje/ili članova njihove uže porodice čija je ukupna izloženost niža ili jednaka 50.000 EUR;
- Izloženost prema akcionaru koji nemaju kvalifikovano učešće, uključujući i pravna lica koja su pod kontrolom tog akcionara i članove njegove uže porodice niža ili jednaka 50.000 EUR;

Prema vrsti povezanog lica, manje značajnim smatraju se transakcije sa:

- Zaposlenima,
- Članovima uže porodice zaposlenih, članova organa banke i akcionara,
- Akcionarima koji nemaju kvalifikovano učešće.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)**

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Potraživanja		
<i>Kredit:</i>		
- Poslovno logistički centar Morača a.d. Podgorica	153	-
- Daily Press d.o.o. Podgorica	521	-
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	-	411
- LD Group d.o.o.	165	300
- Feniks Medika	53	66
- Water Group	180	111
- Monte bianco	38	43
- Natural Cake d.o.o. Podgorica	-	89
- Sunglasses	-	7
- krediti fizičkim licima akcionarima	361	340
- krediti fizičkim licima povezanim sa Bankom	1,576	1,725
Ukupna potraživanja	3,047	3,092
Obaveze		
<i>Depoziti:</i>		
- Truck Trade d.o.o., Podgorica	-	1,362
- TV Vijesti	83	87
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	626	462
- Daily Press d.o.o., Podgorica	55	4
- Zetogradnja d.o.o.	3,796	83
- Bjelasica 1450 d.o.o. Kolašin	3	227
- Feniks Medika	1	1
- Filan company d.o.o.	61	66
- Anglian d.o.o.	-	3
- Natural Cake d.o.o.	-	2
- depoziti fizičkim licima akcionarima	919	932
- depoziti fizičkim licima povezanih sa Bankom	1,772	1,971
	7,316	5,200
Obaveze prema dobavljačima	-	-
Ukupno obaveze	7,316	5,200
Bankarske garancije:		
- Filan company d.o.o.	160	-
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	72	154
- LD Group d.o.o.	19	-
- Zetogradnja d.o.o.	8	-
- Daily Press d.o.o. Podgorica	1	-
- Water group	224	321
- Anglian d.o.o.	-	4
Ostale vanbilansne izloženosti:		
- Poslovno logistički centar Morača a.d. Podgorica	347	-
- Water group	17	-
- LD Group d.o.o.	135	-
- fizička lica - akcionari	49	90
- fizička lica povezana sa Bankom	73	38
Ukupno vanbilansne izloženosti	1,105	607

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)**

Zaposlenima se odobravaju kamate pod uslovima koji su isti kao za klijente fizička lica.

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2021. godine i 2020. godine su sljedeći:

	31. decembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
<i>Prihodi od kamata i naknada:</i>		
- Water group	10	5
- Poslovno logistički centar Morača a.d. Podgorica	5	-
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	2	7
- LD Group d.o.o. Podgorica	2	3
- Daily Press d.o.o., Podgorica	7	-
- Zetogradnja d.o.o.	8	-
- Feniks Medika	3	1
- Bjelasica 1450 d.o.o. Kolašin	1	-
- Filan company d.o.o.	2	-
- Natural Cake d.o.o.	5	3
- Sunglasses	-	1
- kamate fizičkim licima povezanim sa Bankom	16	71
- kamate fizičkih lica akcionara	12	13
Ukupni prihodi	73	104
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
- kamate fizičkih lica akcionara	7	81
- kamate fizičkim licima povezanim sa Bankom	8	15
Ukupni rashodi	15	96
Neto prihodi/ (rashodi)	58	8

Naknade top menadžmentu i odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2021. godini iznose EUR hiljada 526 hiljada (2020: EUR 554 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***26. SUDSKI SPOROVI**

Banka je u toku 2021. godine imala 6 sudskih sporova ukupne vrijednosti EUR 236 hiljada. Kada je u pitanju pasivna legitimacija, Lovćen banka se u 2021. godini pojavljuje kao tužena strana u pet (5) sporova, dok je aktivno legitimisana u jednom (1) sporu. Prema procjeni rukovodstva Banke, na dan 31. decembra 2021. godine izvršeno je rezervisanje po osnovu sudskih sporova uvećanih za zateznu kamatu i sudske troškove u iznosu od EUR 266 hiljada (31. decembar 2020. godine: EUR 20 hiljada) (Napomena 12a).

27. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Dobitak za godinu u hiljadama EUR	512	1,504
Prosječan broj akcija	<u>42,036</u>	<u>38,717</u>
Dobitak po akciji u EUR	<u>12.1800</u>	<u>38.8460</u>

28. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

29. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembar 2020. godine i 2019. godine bili su:

	<u>31. decembar</u> <u>2021.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2020.</u>
USD	0.8978	0.8143
CHF	0.9636	0.9210
GBP	1.2022	1.1073

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Dana 01.01.2022. godine je stupio na snagu Zakon o kreditnim institucijama ("Službeni list Crne Gore", br. 072/19 od 26.12.2019, 082/20 od 06.08.2020, 008/21 od 26.01.2021), koji podrazumijeva primjenu novih bankarskih standarda usmjerenih na jačanje kapitalnih zahtjeva za banke, formiranje okvira za nove regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnošću, kao i dodatne kapitalne zahtjeve za finansijske institucije od sistemskog značaja.

Početkom marta 2022. godine došlo je do povećane nestabilnosti na svjetskim finansijskim i robnim tržištima usljed eskalacije konflikta u Ukrajini, koji je praćen uvođenjem sankcija određenim ruskim kompanijama i pojedincima. Rukovodstvo Banke je u procesu sagledavanja direktnih i indirektnih posledica rusko-ukrajinskog konflikta na poslovanje Banke.

Banka na dan 31. decembra 2021. godine nije imala značajne izloženosti prema ruskim bankama i klijentima. Banka nema klijenata nerezidentnih firmi koje su registrovane u Ruskoj federaciji. Ukupan iznos depozita ruskih državljana iznosi EUR 9,867 hiljada od čega EUR 6,191 hiljada ili 62.74% čine avista depoziti, dok oročeni iznose EUR 3,677 hiljada ili 37.26%. Posmatrano u odnosu na ukupne depozite Banke, učešće ovih depozita je 4.4% i u slučaju rigoroznog scenarija koja predviđa povlačenje 80% ovih depozita, Banka bi imala dovoljno likvidnih sredstava za servisiranje ovih obaveza.

Do datuma izdavanja ovih finansijskih izveštaja, nije bilo posljedica po poslovanje Banke, međutim, buduće efekte nije moguće predvidjeti sa razumnom sigurnošću. Rukovodstvo Banke konstantno prati i procjenjuje potencijalne efekte novonastale situacije i preduzima sve neophodne mjere kako bi se obezbijedila stabilnost poslovanja Banke.

Osim prethodno navedenog nisu postojali drugi značajni događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim izvještajima za godinu završenu na dan 31. decembra 2021. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***31. OPŠTI PODACI O BANCI**

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG”, br. 15/12, 18/13 i 24/18) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Lovćen banka AD, Podgorica;
 Adresa: Bulevar Džordža Vašingtona 56/I, 81000 Podgorica;
 Matični broj: 02829541
 Telefon/Fax: + 382 (0)20 205 410
 Adresa internet stranice: <http://www.lovcenbanka.me>
 Adresa elektronske pošte: office@lovcenbanka.me

Na dan 31. decembra 2021. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici, 12 filijala i 3 šaltera.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima 144 zaposlenih radnika (31. decembar 2020. godine: 144 zaposlenih radnika).

Žiro račun: 565-1-84.

Lovćen banka je, kao pravni sljedbenik, nastala promjenom registrovane djelatnosti i naziva “MFI Kontakt” koja je 3. decembra 2013. godine dostavila Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD, Podgorica.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/011.

Centralna banka Crne Gore je 28. maja 2014. godine izdala dozvolu za rad Banke. Banka je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine, a osnovali su je rezidenti i nerezidenti, zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

1) na dan 31. decembra 2021. godine;

Funkcija	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik Odbora direktora na bazi profesionalnog angažovanja	Aleksandra Popović	lični podatak zaštićen zakonom	Crna Gora	lični podatak zaštićen zakonom
2. član	Andreas Zeisler	lični podatak zaštićen zakonom	Njemačka	lični podatak zaštićen zakonom
3. član	Blagota Radović	lični podatak zaštićen zakonom	Crna Gora	lični podatak zaštićen zakonom
4. član	Balša Čavlović	lični podatak zaštićen zakonom	Crna Gora	lični podatak zaštićen zakonom
5. član	Luka Nikčević	lični podatak zaštićen zakonom	Crna Gora	lični podatak zaštićen zakonom
6. član	Klaus Ekkehard Glaubitt	lični podatak zaštićen zakonom	Njemačka	lični podatak zaštićen zakonom
7. član	Jan Dewijngaert	lični podatak zaštićen zakonom	Belgija	lični podatak zaštićen zakonom

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***31. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)**

2) na dan 31. decembra 2020.godine:

Funkcija	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik Odbora direktora na bazi profesionalnog angažovanja	Aleksandra Popović Andreas	lični podatak zaštićen zakonom	Crna Gora	lični podatak zaštićen zakonom
2. član	Zeisler Blagota	lični podatak zaštićen zakonom	Njemačka	lični podatak zaštićen zakonom
3. član	Radović Frieder	lični podatak zaštićen zakonom	Crna Gora	lični podatak zaštićen zakonom
4. član	Woehrmann Mirjana	lični podatak zaštićen zakonom	Njemačka	lični podatak zaštićen zakonom
5. član	Perendija Klaus	lični podatak zaštićen zakonom	Srbija	lični podatak zaštićen zakonom
6. član	Ekkehard Glaubitt	lični podatak zaštićen zakonom	Njemačka	lični podatak zaštićen zakonom
7. član	Ernst Welteke	lični podatak zaštićen zakonom	Njemačka	lični podatak zaštićen zakonom

Izvršni menadžment

Izvršni menadžment Banke sastavljen je od tima stručnjaka koji svojim profilom zadovoljavaju potrebe i odgovornosti propisane za poslove rukovođenja Bankom na dnevnoj osnovi, posjeduju iskustvo u obavljanju izvršnih funkcija u dužem periodu, kao i zahtijevane liderske karakteristike i kompetencije.

Izvršni direktori Banke:

1) na dan 29. mart 2022. godine:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	Funkciju obavlja od
Vinko Nikić	Predsjednik Upravnog odbora	01.01.2022.
Daniela Golubović	Član Upravnog odbora	01.01.2022.
Edin Čeranić	Član Upravnog odbora	01.01.2022.

2) na dan 31.12.2021. godine:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	Funkciju obavlja od
Vinko Nikić	Glavni izvršni direktor	16.06.2017.
Draško Trninić	Izvršni direktor za retail sa mrežom filijala i ekspozitura i upravljanje likvidnošću	12.01.2017.
Daniela Golubović	Izvršni direktor za upravljanje rizicima, računovodstvom i finansijama, Back Office-om i bezbjednošću	01.11.2019.
Edin Čeranić	Izvršni direktor	09.03.2021.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***31. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)**

3) na dan 31. decembra 2020. godine:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	Funkciju obavlja od
Vinko Nikić	Glavni izvršni direktor	16.06.2017.
Draško Trninić	Izvršni direktor za retail sa mrežom filijala i ekspozitura	12.01.2017.
Daniela Golubović	Izvršni direktor za upravljanje rizicima, finansijama i računovodstvom, IT-em i likvidnošću	01.11.2019.

I. ODBOR ZA REVIZIJU

Odbor za reviziju je nadležan da:

- 1) analizira i prati funkcionisanje sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i daje prijedloge za unaprjeđenje strategija, politika i procedura za upravljanje rizicima,
- 2) analizira i prati funkcionisanje sistema interne kontrole,
- 3) razmatra program i izvještaje interne revizije i daje mišljenje o nalazima interne revizije,
- 4) prati realizaciju preporuka interne revizije,
- 5) analizira finansijske izvještaje Banke prije njihovog dostavljanja odboru direktora,
- 6) ocjenjuje kvalitet izvještaja i informacija prije njihovog dostavljanja odboru direktora, a naročito:
  - primjenu računovodstvenih politika i procedura,
  - odluke koje zahtijevaju visoki stepen procjene,
  - uticaj neuobičajenih transakcija na finansijske izvještaje,
  - kvalitet politika objedinjavanja podataka,
  - promjene nastale kao posljedica izvršenih revizija,
  - pretpostavke o trajnosti poslovanja,
  - usklađenost sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i propisima,
- 7) daje mišljenje o izboru spoljnjeg revizora Banke i predlaže iznos naknade za vršenje revizije.

Odbor za reviziju, u skladu sa Zakonom i Statutom Banke, priprema prijedloge, mišljenja i stavove iz svog djelokruga rada, za odlučivanje Odbora direktora o tim pitanjima. Način rada i izvještavanja Odbora direktora definisan je poslovníkom o radu ovog tijela.

II.

U skladu sa zakonom i primjenjujući najbolju praksu u oblasti korporativnog upravljanja, Odbor direktora je formirao i četiri stalna, specijalizovana, savjetodavna i pomoćna tijela:

1. KOMITET ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) je dužan da prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mjere za upravljanje rizikom likvidnosti i stara se da Banka može izmirivati sve svoje novčane obaveze u trenutku njihove dospelosti.

2. KOMITET ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom:

- je zaduženo za analizu svakog pojedinog zahtjeva i mjerenje svakog potencijalnog rizika koji takav zahtjev može kreirati i koji predlaže Odboru direktora donošenje odluka o odobravanju izvršenja transakcija u skladu sa limitima pojedinačne izloženosti ili grupe povezanih izloženosti utvrđenih politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, limitima transakcija Lovćen banke AD, kao i procedurom za poslovanje sa licima povezanim sa Bankom;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***31. OPŠTI PODACI O BANCIMA (Nastavak)**

- razmatra i predlaže Odboru direktora strategiju i politike Banke za upravljanje kreditnim rizikom;
- razmatra vrste i limite izloženosti, prati centralnu evidenciju izloženosti Banke i s tim u vezi daje preporuke za transakcije iz nadležnosti Odbora direktora,
- mjesečno prati izvještaj Kreditnog odbora o odobrenim kreditima u toku prethodnog mjeseca i predlaže Odboru direktora promjenu politike kreditiranja, kataloga kredita i/ili mjere za unapređenje;
- na osnovu dostavljenih izvještaja, mjesečno analizira strukturu kreditnog portfolija i predlaže mjere za njegovo unapređenje u skladu sa nadležnostima Odbora direktora;
- tromjesečno analizira kvalitet kolaterala i predlaže mjere za unapređenje u skladu sa nadležnostima Odbora direktora.

3. KOMITET ZA IMENOVANJA I NAKNADE

Komitet za imenovanja i naknade:

- predlaže Odboru direktora uslove i kriterijume za članstvo u odboru direktora i za imenovanje pojedinaca za izvršne direktore Banke,
- preporučuje Odboru direktora imenovanje izvršnih direktora i drugih lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima,
- razmatra i utvrđuje potrebu za opozivanjem članova Odbora direktora i za razrješenje izvršnih direktora i drugih lica koje je imenovao Odbor direktora,
- predlaže Odboru direktora donošenje politika naknada u skladu sa strategijom poslovanja, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke i prati razvoj i funkcionisanje sistema naknada,
- predlaže visinu zarada izvršnih direktora i lica čije je imenovanje u nadležnosti Odbora direktora,
- utvrđuje predlog visine naknada za rad nezavisnim članovima komiteta Odbora direktora,
- predlaže politiku nagrađivanja u odnosu na ostvarene ciljeve (npr. bonusi, naknade u obliku akcija, drugih motivacionih naknada).

4. KOMITET ZA UPRAVLJANJE OPERATIVNIM RIZICIMA

Komitet za upravljanje operativnim rizicima je odgovoran za praćenje, usmjeravanje i nadzor nad upravljanjem operativnim rizicima u Banci.

Komitet za upravljanje operativnim rizicima posebno:

- razmatra strategije, politike i procedure upravljanja operativnim rizicima i prateće metodologije i dostavlja ih Odboru direktora na usvajanje;
- predlaže Odboru direktora mjere za unapređenje sistema upravljanja operativnim rizicima;
- pregleda bazu operativnih rizika Banke i predlaže aktivnosti za poboljšanje upravljanja operativnim rizicima;
- utvrđuje predlog organizacije i izvođenja aktivnosti na području upravljanja operativnim rizicima u pojedinim organizacionim jedinicama;
- vrši pregled izračuna regulatorno potrebnog kapitala za operativni rizik;
- obavlja pregled stresnog testiranja operativnog rizika;
- mjesečno razmatra izvještaje o:
  - nastalim događajima operativnog rizika, sa praćenjem realizacije mjera za otklanjanje štete po nastalim događajima i sprječavanje nastanka ovakvih i sličnih događaja u budućnosti,
  - identifikaciji i samoprocjenjivanju potencijalnih operativnih rizika po pojedinim procesima,
  - toleranciji prema operativnom riziku i profilu operativnog rizika, o kojima sačinjava preporuke i upućuje ih Odboru direktora na usvajanje.

Stalna tijela Odbora direktora pripremaju predloge, mišljenja i stavove iz svog djelokruga rada za odlučivanje Odbora direktora o tim pitanjima. Način rada, nadležnosti i druga pitanja u vezi sa radom i načinom izvještavanja Odbora direktora bliže se uređuje poslovnica o radu ovih tijela.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE*(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)***31. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)****Tijela izvršnog menadžmenta****Kreditni odbor**

Statutom Banke propisano je da radi efikasnijeg upravljanja rizicima u Banci koje im je povjereno Zakonom o bankama, glavni izvršni direktor i najmanje još jedan izvršni direktor mogu formirati Kreditni odbor, kao i da se posebnom odlukom uređuje sastav, ovlaštenje, odgovornost i druga pitanja od značaja za rad Kreditnog odbora. Za odnosni period ovog izvještaja u Banci je bila: Odluka o formiranju kreditnog odbora br. I-131 od 10. januara 2020. godine. Prema ovim odlukama, Kreditni odbor se sastoji od 5 članova sa pravom odlučivanja do EUR 300.000 izloženosti prema fizičkom licu i sa njim povezanim licima odnosno do iznosa od EUR 800.000 izloženosti prema pravnim licima i sa njim povezanim licima.

Statutom banke određeno je da glavni izvršni direktor radi efikasnijeg obavljanja poslova koji su mu povjereni u nadležnost može formirati odbore, komisije, imenovati savjetnike i sl., a koji se u smislu Statuta Banke i zakona ne smatraju dijelom sistema korporativnog upravljanja Bankom.

Deset najvećih akcionara na 31. mart 2022. godine:

Ime i prezime/naziv kompanije	Adresa prebivališta/ poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Broj akcija	Procentualno učešće
Aleksandra Popović – zajednički račun (Aleksandra Popović (6591/10826), Andrej Perović (867/10826), Katarina Perović (840/10826), Miljan Mališ (291/10826), Vinko Nikić (673/10826), Jovana Popović (325/10826), Svetozar Jovičević (90/10826), Nenad Radulović (322/10826), Norah Licet Becerra Farfan (184/10826), Mirjana Perović (400/10826), Ljubiša Mitrović (210/10826), Draško Trninić (33/10826))	lični podatak zaštićen zakonom	10,826	25.75%
DEG	Njemačka, Keln, Kammergasse Crna Gora, Podgorica, Bulevar Ivana Crnojevića 99/2	10,567	25.14%
Zetogradnja doo Podgorica		9,448	22.47%
Incofin CVSO		3,636	8.65%
Božidar Vušurović	lični podatak zaštićen zakonom	4,749	11.30%
Luka Gavriła Nikčević	lični podatak zaštićen zakonom	2,322	5.52%
Ivana Tatar-Radulović	lični podatak zaštićen zakonom	421	1.00%
Radovan Vučinić	lični podatak zaštićen zakonom	16	0.04%
Mirjana Perendija	lični podatak zaštićen zakonom	48	0.11%
Nebojša Đurović	Lični podatak zaštićen zakonom	3	0.01%
		42,036	100.00%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih iskaza za 2021. godinu: BDO d.o.o. Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149, 81000 Podgorica, Crna Gora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. OPŠTI PODACI O BANCI (NASTAVAK)

Nominalna vrijednost akcije na dan 31. decembar 2021. godine iznos EUR 500 (31. decembar 2020. godine EUR 500).

Na 31. decembra 2021. godine dobitak po akciji iznosi EUR 12.800.

Isplate dividende u prethodnom periodu nije bilo.

Podgorica, 31. mart 2021. godine

Vinko Nikić
Predsjednik Upravnog Odbora

Daniela Golubović
Član Upravnog Odbora

Marijana Ščekić
Rukovodilac Odjeljenja računovodstva, finansija
i kontrolinga

LOVČEN BANKA^{AD}

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

O POSLOVANJU BANKE ZA 2021. GODINU

mart, 2022. godine

1.	NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI:.....	3
1.1.	AKTIVA.....	4
1.1.1.	KREDITI I POTRAŽIVANJA.....	4
1.2.	DEPOZITI.....	5
1.3.	KAPITAL.....	6
1.4.	PROFITABILNOST.....	7
2.	LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE.....	9
2.1.	ODBOR DIREKTORA BANKE.....	9
2.2.	IZVRŠNI DIREKTORI BANKE.....	11
2.3.	TIJELA ODBORA DIREKTORA.....	12
2.4.	TIJELA IZVRŠNIH DIREKTORA.....	14
2.5.	INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	14
2.6.	PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ BANKE.....	14
3.	SISTEM INTERNE KONTROLE.....	16
3.1.	POSLOVNA ETIKA.....	17
4.	LJUDSKI RESURSI.....	18
4.1.	KADROVSKA STRUKTURA ZAPOSLENIH.....	18
4.2.	ORGANIZACIONA STRUKTURA.....	19
5.	POSLOVANJE U 2021. GODINI.....	20
5.1.	BILANS STANJA ZA 2021. GODINU.....	20
5.1.1.	AKTIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE.....	20
5.1.2.	PASIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE.....	22
5.1.3.	PROMJENE NA KAPITALU U 2021. GODINI.....	24
5.1.4.	VANBILANSNA EVIDENCIJA BANKE.....	24
5.2.	BILANS USPJEHA ZA 2021. GODINU.....	25
5.2.1.	OPERATIVNI RASHODI.....	26
6.	UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	27
7.	ADEKVATNOST KAPITALA.....	38
8.	POSLOVNE JEDINICE BANKE.....	40
9.	INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA.....	46
10.	IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA.....	47

1. NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI:

OPIS	2021	2020
1	2	3
BILANSNA AKTIVA	289,068	237,836
BRUTO KREDITI	184,639	176,333
Kreditni stanovništva	92,394	86,187
Kreditni i pravnih lica	92,245	90,146
UKUPNI DEPOZITI	225,027	162,169
Depoziti stanovništva	146,154	111,076
Depoziti pravnih lica	78,873	51,093
GUBITAK/PROFIT IZ POSLOVANJA NAKON OPOREZIVANJA	512	1,504
PARAMETRI PROFITABILNOSTI		
ROA - dobitak / bilansna aktiva %	0.24	0.63
ROE – dobitak /ukupan kapital %	3.04	6.59
NETO PRIHOD OD KAMATA	7,977	8,043
NETO PRIHOD OD NAKNADA I PROVIZIJA	341	142
BROJ ZAPOSLENIH	144	144
Aktiva po zaposlenom u 000 EUR	2,007	1,652
OPERATIVNI RASHODI	6,340	5,873
POKAZATELJI		
KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI U %	12.77	14.23
POKAZATELJ LIKVIDNOSTI %	2.59	2.47
TOKOVI GOTOVINE U 000 EUR-a	95,190	59,014
Prihodi od kamata / kamatonosna aktiva %	6.19	6.47
Neto prihod od kamata / kamatonosna aktiva %	3.94	4.50
Neto prihod od kamata i naknada / kamatonosna aktiva %	4.10	4.58
Rashodi kamata / kamatonosna pasiva %	2.26	2.28
Operativni rashodi / ukupni rashodi %	42.00	49.67
Operativni rashodi / pasiva %	2.19	2.47
Likvidna aktiva / depoziti %	46.69	30.76
Likvidna aktiva / ukupna aktiva %	36.35	24.81
Likvidna aktiva / kratk.obaveze %	52.12	43.64
Odobreni krediti / Depoziti	82.05	108.69

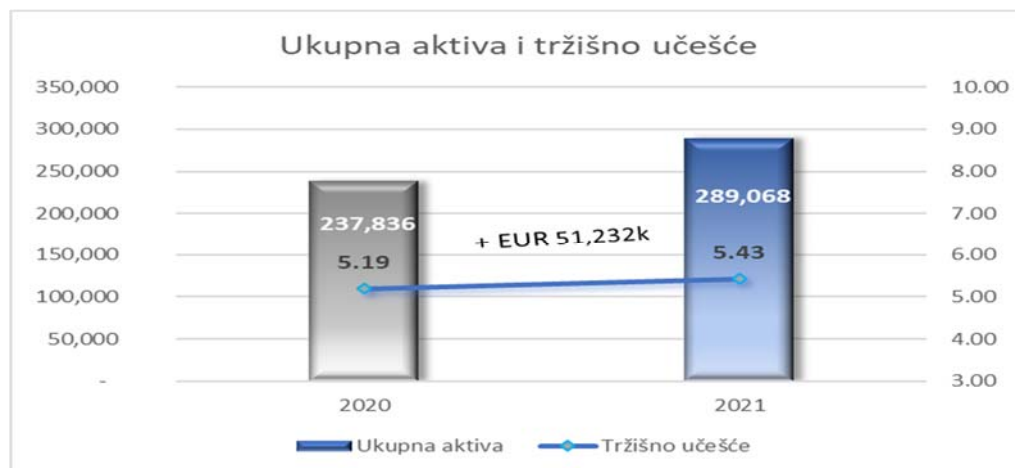
1. NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI: (Nastavak)

1.1. AKTIVA

Ukupna aktiva banaka na kraju decembra 2021. godine iznosila je EUR 5,329 miliona i povećana je u odnosu na kraj 2020. godine za EUR 742 miliona ili 16,2%. Najveći dio aktive se odnosi na kredite i potraživanja od banaka i klijenata koji čine 63,1% ukupne aktive, nakon čega slijede novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka sa 22,2%, hartije od vrijednosti sa 13,8%, dok se nešto manje od 1% odnosilo na preostale stavke aktive.

Grafik 1. Ukupna aktiva i tržišno učešće

EUR (000)

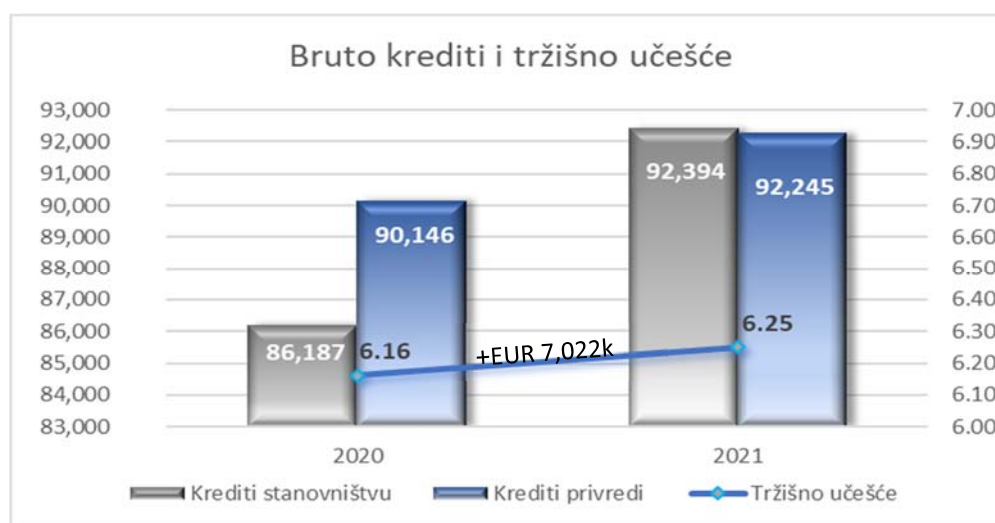
Lovćen banka AD se nalazi na 7. mjestu (2020: 7 mjesto) po tržišnom učešću ukupne aktive. U odnosu na 2020. godinu ostvaren je rast ukupne aktive od EUR 51 miliona, odnosno 21,56%.

1.1.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA

Ukupni krediti i potraživanja od banaka i klijenata su na agregatnom nivou iznosili EUR 3.360 miliona na kraju 2021. godine što predstavlja godišnji rast od 6,4%. Ukupni krediti i potraživanja od klijenata su na kraju decembra 2021. godine iznosili EUR 2.879 miliona.

Grafik 2. Ukupni krediti i potraživanja od klijenata i tržišno učešće

EUR (000)

1. NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI: (NastavaK)

1.1. AKTIVA (Nastavak)

1.1.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA (Nastavak)

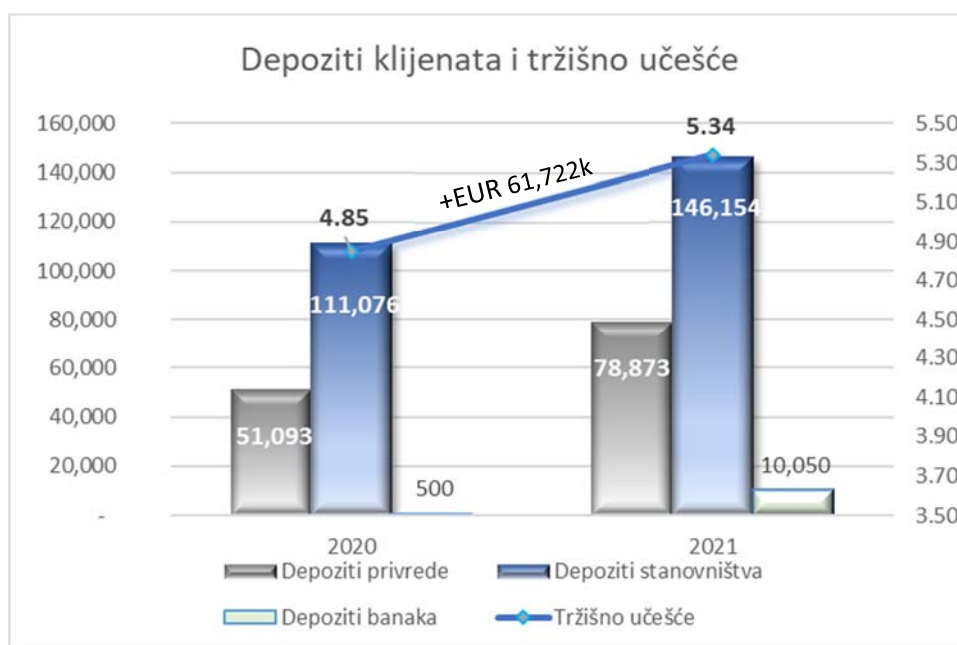
Lovćen banka je u 2021. godini ostvarila četvrti po redu nominalni rast ukupnih kredita i potraživanja od klijenata u sistemu. **Ako se posmatraju ukupni krediti i potraživanja od klijenata, Lovćen banka po tržišnom učešću zauzima 5. mjesto (2020: 6 mjesto), pri čemu je u godišnjem periodu ostvarila nominalni rast kredita i potraživanja od klijenata u iznosu od EUR 7,022 miliona, odnosno rast od 4,1% (uključujući kamatna potraživanja, ispravke vrijednosti i vremenska razgraničenja).**

1.2. DEPOZITI

Uzimajući u obzir ukupne depozite klijenata na dan 31.12.2021. godine koji iznose EUR 4,201 miliona, **Lovćen banka se po tržišnom učešću depozita klijenata od 5,34%, nalazi na 8. mjestu (2020: 7. mjesto) dok po apsolutnoj godišnjoj promjeni nivoa depozita zauzima 7. mjesto u bankarskom sektoru.**

Grafik 3. Ukupni depoziti klijenata i tržišno učešće

EUR (000)

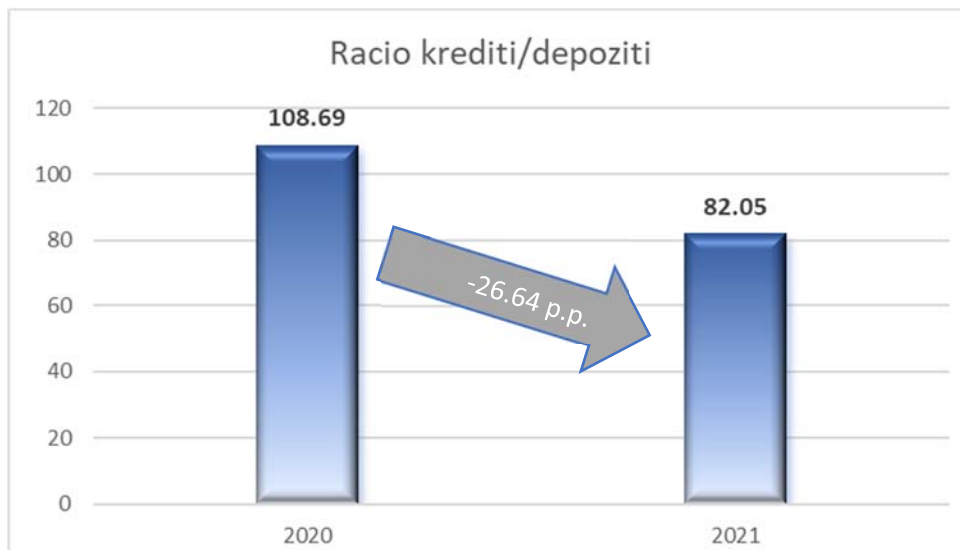

Depoziti klijenata Lovćen banke na kraju 2021. godine u godišnjem periodu ostvaruju rast od EUR 61,722 hiljada ili 37,8%.

Koeficijent krediti/depoziti na nivou bankarskog sektora iznosio je 0,80 na kraju decembra 2021. godine i niži je u odnosu na decembar 2020. godine, kada je iznosio 0,94.

1. NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI: (Nastavak)**1.2. DEPOZITI (Nastavak)**

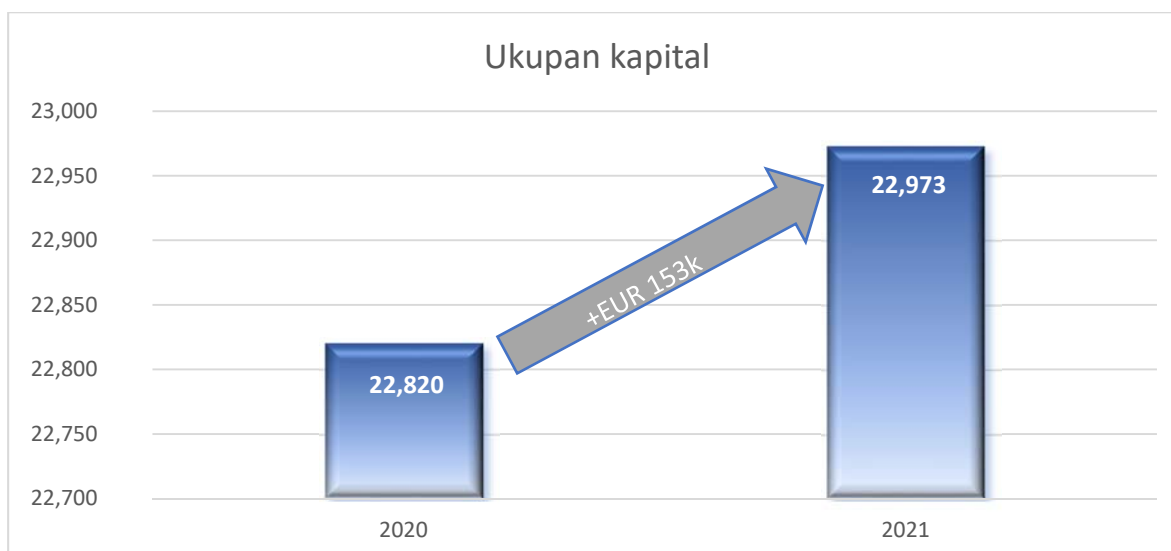
Grafik 4: Krediti/depoziti

1.3. KAPITAL

Ukupan kapital banaka na dan 31.12.2021. godine iznosi EUR 629,5 miliona. U odnosu na decembar 2020. godine ukupan kapital ostvaruje rast od 6,8%. Ukupni kapital Lovćen banke na dan 31.12.2021. godine iznosi EUR 22.973 hiljada. **Lovćen banka se po tržišnom učešću kapitala nalazi na 8. mjestu u bankarskom sektoru (2020: 7. mjesto)**

Grafik 5. Ukupan kapital

EUR (000)

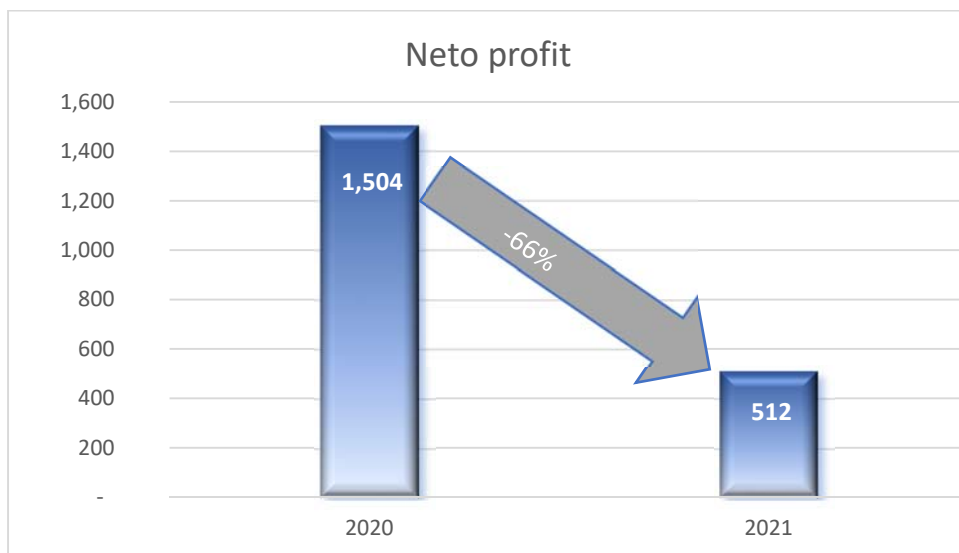
1. NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI: (Nastavak)

1.4. PROFITABILNOST

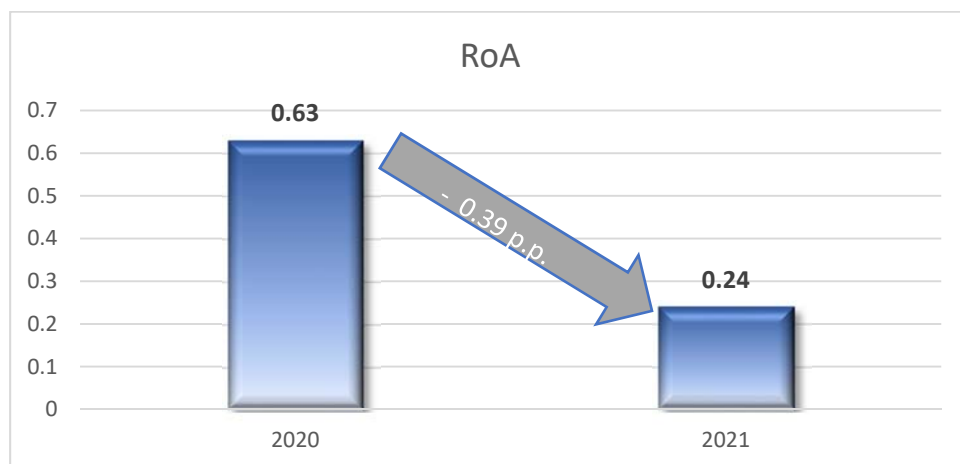
Na kraju 2021. godine 9 banaka je poslovalo pozitivno, sa ukupnim profitom od cca EUR 43,6 miliona dok su dvije banke iskazale ukupni gubitak od EUR 7,4 miliona. **Lovćen banka se nalazi na 8. mjestu po ostvarenom finansijskom rezultatu.**

Grafik 6. Neto profit

EUR (000)

Grafik 7. ROA

Lovćen banka je ostvarila 8. mjesto po tržišnom učešću kada je u pitanju pokazatelji povraćaja na ukupnu aktivu u iznosu od 0,24% (2020: 0.63%).

1. NAJZNAČAJNIJI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2021. GODINI: (Nastavak)

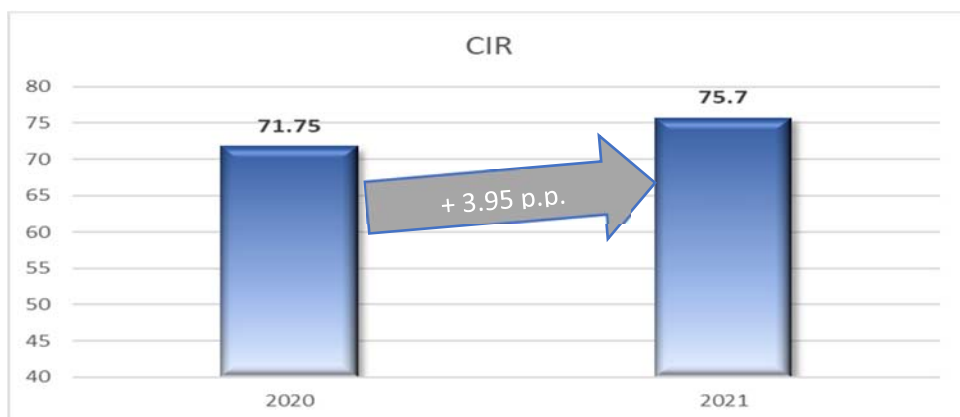
1.4 PROFITABILNOST (Nastavak)

Grafik 8. ROE

Prema tržišnom učešću kod povraćaja na ukupni kapital Lovćen banka je zauzela 8. poziciju među domaćim bankama u iznosu od 3,04% (2020: 6,59%).

Grafik 9. CIR

Koeficijent opšti troškovi/neto profit Lovćen banke iznosi 75,7% (2020: 71,7%). Lovćen banka po ovom pokazatelju zauzima 6. mjesto u bankarskom sektoru.

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

2.1. ODBOR DIREKTORA BANKE

U toku 2021. godine, saglasno odlukama Skupštine akcionara Banke, Odbor direktora Banke, sastavljen od iskusnih bankarskih i privrednih stručnjaka, sa prepoznatom uspješnošću na svim poslovima i projektima koje su realizovali kao rukovodioci značajnih institucija u zemlji ili inostranstvu, upravlja Bankom i vrši nadzor nad poslovanjem, u tri saziva. Sve svoje aktivnosti i obaveze Odbor direktora izvršava saglasno zakonu, Statutu i u skladu sa Poslovníkom o radu.

Tabela 9 - Odbor direktora Banke

od 4. juna 2019. godine do 10. jula 2021. godine¹

Pozicija	Ime i prezime	Godina rođenja	Zemlja prebivališta
1. Profesionalni predsjednik	Aleksandra Popović	1966.	Crna Gora
2. član	Dr Andreas Zeisler	1959.	Njemačka
3. član	Frieder Woehrmann	1967.	Njemačka
4. član	Blagota Radović	1958.	Crna Gora
5. član	Mirjana Perendija	1955.	Srbija
6. član	Dr Klaus Glaubitt	1944.	Njemačka
7. član	Ernst Welteke	1942.	Njemačka

od 10. jula 2020. godine do 10. jula 2021. godine²

Pozicija	Ime i prezime	Godina rođenja	Zemlja prebivališta
1. Profesionalni predsjednik	Aleksandra Popović	1966.	Crna Gora
2. član	Dr Andreas Zeisler	1959.	Njemačka
3. član	Frieder Woehrmann	1967.	Njemačka
4. član	Blagota Radović	1958.	Crna Gora
5. član	Mirjana Perendija	1955.	Srbija
6. član	Dr Klaus Glaubitt	1944.	Njemačka
7. član	Jan Dewijngaert	1959.	Belgija

od 20. oktobra 2020. godine do 31. decembra 2021. godine³

Pozicija	Ime i prezime	Godina rođenja	Zemlja prebivališta
1. Profesionalni predsjednik	Aleksandra Popović	1966.	Crna Gora
2. član	Dr Andreas Zeisler	1959.	Njemačka
3. član	Balša Čavlović	1985.	Crna Gora
4. član	Blagota Radović	1958.	Crna Gora
5. član	Luka Nikčević	1962.	Crna Gora
6. član	Dr Klaus Glaubitt	1944.	Njemačka
7. član	Jan Dewijngaert	1959.	Belgija

U periodu 1. januar – 31. decembar 2021. godine, Odbor direktora Lovćen banke AD je svoje redovne aktivnosti obavljao putem sjednica, kojih je, u navedenom periodu, održano ukupno četrdeset tri (43) – 13 redovnih i 30 vanrednih, elektronskih sjednica.

¹ Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/039 od 4. juna 2019. godine.

² Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/052 od 10. jula 2021. godine.

³ Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/053 od 20. oktobra 2021. godine.

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (Nastavak)

2.1. ODBOR DIREKTORA BANKE (Nastavak)

Tokom ovih sjednica, pažnja Odbora direktora bila je usmjerena na sprovođenje aktivnosti propisanih članom 33 Zakona o bankama, kao i na razmatranje i prihvatanje preporuka tijela Odbora direktora u cilju jačanja sistema internih kontrola, kao i funkcije upravljanja rizicima i unapređenja sistema izvještavanja. Odbor direktora je redovno i kontinuirano pratio rad nezavisnih funkcija i realizaciju preporuka iz izvještaja interne revizije i ovlašćenog lica za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima, kao i izvještaje i preporuke tijela Odbora direktora, a koji su Odboru direktora podnošeni na razmatranje i usvajanje. U navedenom periodu, Odbor direktora je razmatrao i Izvještaje Centralne banke Crne Gore o sprovedenim kontrolama i usvojio Akcione planove za realizaciju preporuka i nalaza iz ovih izvještaja. Realizaciju usvojenih akcionih planova, Odbor direktora je kontinuirano pratio kroz svaku pojedinačnu preporuku regulatornog organa. Na sjednici održanoj 27.7.2021. godine, Odbor direktora je razmatrao i usvojio Izvještaj nezavisnog spoljnog revizora, revizorske kuće CROWE MNE d.o.o. Podgorica o ocjeni kvaliteta informacionog sistema Banke za 2020. godinu sa akcionim planom za realizaciju preporuka iz ovog Izvještaja. U navedenom periodu, Odbor direktora je redovno razmatrao i izvještaje o statusu projekta migracije na novu glavnu bankarsku aplikaciju Dabar V5 Core bankarsko rješenje provajdera Dabar Informatika doo iz Hrvatske i izvještaje o statusu drugih razvojnih projekata Banke. Posebna aktivnost Odbora direktora se odnosila na razmatranje praćenje uticaja moratorijuma na poslovanje Banke, tokom i nakon prestanka primjene relevantnih odluka Centralne banke Crne Gore, kao i na rezultate sprovedene AQR vježbe.

Na sjednici održanoj 28. maja 2021. godine, Odbor direktora je razmatrao i usvojio Izvještaj nezavisnog spoljnog revizora i godišnji izvještaj o poslovanju Banke za 2020. godinu. Na sjednici održanoj 27. jula 2021. godine, Odbor direktora je izvršio izbor Društva za reviziju BDO d.o.o. Podgorica za obavljanje revizije redovnih godišnjih finansijskih iskaza sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine⁴. Odbor direktora je sazvaio i utvrdio predloge odluka za VII redovnu godišnju Skupštinu akcionara Lovćen banke AD Podgorica, koja se održala u periodu 27. maj - 17. jun 2021. godine. U intenzivnoj komunikaciji i saradnji sa akcionarima Banke, Odbor direktora je, takođe, u cilju usklađivanja sa novim zakonom, sazvaio i utvrdio predloge odluka za tri vanredne Skupštine akcionara Banke, koje su se održale 7.10., 22.12. i 23.12.2021. godine, a na kojima je usvojena Politika za izbor i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora Lovćen banke AD Podgorica, izvršen izbor kandidata za članove Nadzornog odbora Banke, usvojen Statut i njegove izmjene i dopune, kao i data saglasnost na Politiku primanja.

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o postupanju banaka i Centralne banke Crne Gore do početka primjene propisa kojima se uređuje poslovanje i kontrola banaka („Sl. list Crne Gore“ br. 16/21 od 17.2.2021), posebna pažnja Odbora direktora bila je usmjerena na sprovođenje aktivnosti koje će obezbijediti potpunu pripremljenost Banke za početak primjene Zakona o kreditnim institucijama ("Službeni list Crne Gore", br. 072/19 od 26.12.2019, 082/20 od 06.8.2020, 008/21 od 26.1.2021). S tim u vezi, Odbor direktora je posebno redovno bio izvještavan o komunikaciji koja se vodila između Odbora za usklađenost Udruženja banaka i, kasnije, poslovnih banaka, sa Centralnom bankom Crne Gore, kao i o instrukcijama Centralne banke Crne Gore, akt br. 03-4384-4/2021 od 10.8.2021. godine, akt br. 03-5846-1/2021 od 2.9.2021. godine, kao i brojnim Q/A na relaciji poslovne banke – Centralna banka Crne Gore, a koje su se odnosile na tumačenje odredbi Zakona i podzakonskih akata. S tim u vezi, Odbor direktora Banke je donio Politiku primjerenosti na osnovu koje je Komitet za imenovanja i naknade Banke izvršio procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za tri predložena kandidata za članove Upravnog odbora Banke. Dodatno, Odbor direktora je u decembru 2021. godine izvršio izbor članova Upravnog odbora, a nakon dobijanja saglasnosti od strane Centralne banke Crne Gore, kao i rukovodilaca kontrolnih funkcija – interne revizije, funkcije usklađenosti i funkcije rizika i odobrio zaključenje Ugovora za pružanje podrške Banci pri implementaciji novog regulatornog okvira – Basel III sa kompanijom OpM2 doo iz Zagreba. U cilju usklađivanja sa novom regulativom, Odbor direktora je, na predlog konsultanta Glenfield Training&Consulting doo Beograd, u avgustu 2021. godine usvojio Organizacionu strukturu Banke, kao i izvršio usvajanje brojnih internih akata, a čija će primjena početi 1. januara 2022. godine. Na sjednici održanoj 28. decembra 2021. godine, Odbor direktora je utvrdio i plan poslovanja Banke za period 2022-2026. godine, kao i Plan upravljanja kapitalom.

⁴ Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/054 od 3. novembra 2021. godine

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (Nastavak)

2.2. IZVRŠNI DIREKTORI BANKE

Izvršni menadžment Banke sastavljen je od tima stručnjaka koji svojim profilom zadovoljavaju potrebe i odgovornosti propisane za poslove rukovođenja Bankom na dnevnoj osnovi, posjeduju iskustvo u obavljanju izvršnih funkcija u dužem periodu, kao i zahtijevane liderske karakteristike i kompetencije.

Izvršni direktori, u okvirima konkretnog područja poslovanja kojim rukovode, odgovorni su za:

- 1) organizaciju i vođenje poslova;
- 2) nadzor nad radom zaposlenih;
- 3) zakonitost rada i poslovne rezultate;
- 4) upravljanje rizicima;
- 5) sprovođenje Statuta, drugih opštih akata i odluka Banke iz svog djelokruga rada;
- 6) neposrednu implementaciju preporuka Centralne banke Crne Gore;
- 7) predlaganje politika, procedura i drugih akata organima Banke;
- 8) saradnju sa nadležnim državnim i drugim organima u poslovima od interesa za rad Banke;
- 9) zaključivanje ugovora iz djelokruga svoje nadležnosti, u skladu sa pravilima potpisivanja u Banci;
- 10) predlaganje mjera za unapredjenje sistema, strategija i politika upravljanja rizicima konkretnog područja poslovanja kojim rukovode.

Glavni izvršni direktor predstavlja i zastupa Banku.

Prilikom preduzimanja pravnih radnji u ime i za račun Banke, glavni izvršni direktor mora obezbijediti potpis najmanje još jednog izvršnog direktora – po principu “četvoro očiju”, ukoliko ga Odbor direktora ili Skupština akcionara ne ovlaste drugačije.

Tabela 10 - Izvršni direktori Banke

IME I PREZIME	FUNKCIJA	Funkciju obavlja od
Vinko Nikić	Glavni izvršni direktor ⁵	16.06.2017.
Draško Trninić	Izvršni direktor za retail sa mrežom filijala i ekspozitura	12.01.2017.
Daniela Golubović	Izvršni direktor za upravljanje rizicima, računovodstvo i finansije, Back Office i bezbjednost	01.11.2019.
Edin Čeranić	Izvršni direktor	09.03.2021.

⁵ Vinko Nikić je izvršni direktor Banke za komercijalne poslove (sa posebnim fokusom na poslovanje sa privrednim subjektima) od operativnog početka rada Banke, Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata broj 4-0009270/012 od 22. avgusta 2014. godine. Od 16.06.2017. godine Vinko Nikić je glavni izvršni direktor Lovćen banke AD, Rješenje Centralnog registra privrednih subjekata br. 4-0009270/029 od 16.06.2017.

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (Nastavak)

2.3. TIJELA ODBORA DIREKTORA

I. ODBOR ZA REVIZIJU

Odbor za reviziju je nadležan da:

- 1) analizira i prati funkcionisanje sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i daje prijedloge za unaprjeđenje strategija, politika i procedura za upravljanje rizicima,
- 2) analizira i prati funkcionisanje sistema interne kontrole,
- 3) razmatra program i izvještaje interne revizije i daje mišljenje o nalazima interne revizije,
- 4) prati realizaciju preporuka interne revizije,
- 5) analizira finansijske izvještaje Banke prije njihovog dostavljanja odboru direktora,
- 6) ocjenjuje kvalitet izvještaja i informacija prije njihovog dostavljanja odboru direktora, a naročito:
  - primjenu računovodstvenih politika i procedura,
  - odluke koje zahtijevaju visoki stepen procjene,
  - uticaj neuobičajenih transakcija na finansijske izvještaje,
  - kvalitet politika objedinjavanja podataka,
  - promjene nastale kao posljedica izvršenih revizija,
  - pretpostavke o trajnosti poslovanja,
  - usklađenost sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i propisima,
- 7) daje mišljenje o izboru spoljnog revizora Banke i predlaže iznos naknade za vršenje revizije.

Odbor za reviziju, u skladu sa Zakonom i Statutom Banke, priprema prijedloge, mišljenja i stavove iz svog djelokruga rada, za odlučivanje Odbora direktora o tim pitanjima. Način rada i izvještavanja Odbora direktora definisan je poslovníkom o radu ovog tijela.

II. U skladu sa zakonom i primjenjujući najbolju praksu u oblasti korporativnog upravljanja, Odbor direktora je formirao i četiri stalna, specijalizovana, savjetodavna i pomoćna tijela:

1. KOMITET ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) je dužan da prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mjere za upravljanje rizikom likvidnosti i stara se da Banka može izmirivati sve svoje novčane obaveze u trenutku njihove dospelosti.

2. KOMITET ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom:

- je zaduženo za analizu svakog pojedinog zahtjeva i mjerenje svakog potencijalnog rizika koji takav zahtjev može kreirati i koji predlaže Odboru direktora donošenje odluka o odobravanju izvršenja transakcija u skladu sa limitima pojedinačne izloženosti ili grupe povezanih izloženosti utvrđenih politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, limitima transakcija Lovćen banke AD, kao i procedurom za poslovanje sa licima povezanim sa Bankom;
- razmatra i predlaže Odboru direktora strategiju i politike Banke za upravljanje kreditnim rizikom;
- razmatra vrste i limite izloženosti, prati centralnu evidenciju izloženosti Banke i s tim u vezi daje preporuke za transakcije iz nadležnosti Odbora direktora,
- mjesečno prati izvještaj Kreditnog odbora o odobrenim kreditima u toku prethodnog mjeseca i predlaže Odboru direktora promjenu politike kreditiranja, kataloga kredita i/ili mjere za unaprjeđenje;
- na osnovu dostavljenih izvještaja, mjesečno analizira strukturu kreditnog portfolija i predlaže mjere za njegovo unaprjeđenje u skladu sa nadležnostima Odbora direktora;
- tromjesečno analizira kvalitet kolaterala i predlaže mjere za unaprjeđenje u skladu sa nadležnostima Odbora direktora.

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (Nastavak)**2.3. TIJELA ODBORA DIREKTORA (Nastavak)****II. U skladu sa zakonom i primjenjujući najbolju praksu u oblasti korporativnog upravljanja, Odbor direktora je formirao i četiri stalna, specijalizovana, savjetodavna i pomoćna tijela: (Nastavak)****3. KOMITET ZA IMENOVANJA I NAKNADE**

Komitet za imenovanja i naknade:

- predlaže Odboru direktora uslove i kriterijume za članstvo u odboru direktora i za imenovanje pojedinaca za izvršne direktore Banke,
- preporučuje Odboru direktora imenovanje izvršnih direktora i drugih lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima,
- razmatra i utvrđuje potrebu za opozivanjem članova Odbora direktora i za razrješenje izvršnih direktora i drugih lica koje je imenovao Odbor direktora,
- predlaže Odboru direktora donošenje politika naknada u skladu sa strategijom poslovanja, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke i prati razvoj i funkcionisanje sistema naknada,
- predlaže visinu zarada izvršnih direktora i lica čije je imenovanje u nadležnosti Odbora direktora,
- utvrđuje predlog visine naknada za rad nezavisnim članovima komiteta Odbora direktora,
- predlaže politiku nagrađivanja u odnosu na ostvarene ciljeve (npr. bonusi, naknade u obliku akcija, drugih motivacionih naknada).

4. KOMITET ZA UPRAVLJANJE OPERATIVNIM RIZICIMA

Komitet za upravljanje operativnim rizicima je odgovoran za praćenje, usmjeravanje i nadzor nad upravljanjem operativnim rizicima u Banci.

Komitet za upravljanje operativnim rizicima posebno:

- razmatra strategije, politike i procedure upravljanja operativnim rizicima i prateće metodologije i dostavlja ih Odboru direktora na usvajanje;
- predlaže Odboru direktora mjere za unapređenje sistema upravljanja operativnim rizicima;
- pregleda bazu operativnih rizika Banke i predlaže aktivnosti za poboljšanje upravljanja operativnim rizicima;
- utvrđuje predlog organizacije i izvođenja aktivnosti na području upravljanja operativnim rizicima u pojedinim organizacionim jedinicama;
- vrši pregled izračuna regulatorno potrebnog kapitala za operativni rizik;
- obavlja pregled stresnog testiranja operativnog rizika;
- mjesečno razmatra izvještaje o:
  - nastalim događajima operativnog rizika, sa praćenjem realizacije mjera za otklanjanje štete po nastalim događajima i sprječavanje nastanka ovakvih i sličnih događaja u budućnosti,
  - identifikaciji i samoprocjenjivanju potencijalnih operativnih rizika po pojedinim procesima,
  - toleranciji prema operativnom riziku i profilu operativnog rizika, o kojima sačinjava preporuke i upućuje ih Odboru direktora na usvajanje.

Stalna tijela Odbora direktora pripremaju predloge, mišljenja i stavove iz svog djelokruga rada za odlučivanje Odbora direktora o tim pitanjima. Način rada, nadležnosti i druga pitanja u vezi sa radom i načinom izvještavanja Odbora direktora bliže se uređuje poslovnica o radu ovih tijela.

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (Nastavak)

2.4. TIJELA IZVRŠNIH DIREKTORA

KREDITNI ODBOR

Članom 49 Statuta Banke propisano je da radi efikasnijeg upravljanja rizicima u Banci koje im je povjereno Zakonom, glavni izvršni direktor i još najmanje jedan izvršni direktor u Banci, su obavezni da posebnom odlukom formiraju Kreditni odbor, koji odlučuje o odobravanju kredita i drugih transakcija u skladu sa Zakonom i aktima Banke. Odlukom o formiranju Kreditnog odbora uređuje se sastav, ovlaštenje, odgovornost i druga pitanja od značaja za rad Kreditnog odbora.

Za odnosni period ovog izvještaja u Banci je bila: Odluka o formiranju kreditnog odbora br.I-131 od 10. januara 2020. godine. Prema ovim odlukama, Kreditni odbor se sastoji od 5 članova sa pravom odlučivanja do EUR 300.000 izloženosti prema fizičkom licu i sa njim povezanim licima odnosno do iznosa od EUR 800.000 izloženosti prema pravnim licima i sa njim povezanim licima.

Statutom banke (član 50 stav 1) određeno je da glavni izvršni direktor, radi efikasnijeg obavljanja poslova koji su mu povjereni u nadležnost, može formirati odbore, komisije, imenovati savjetnike i sl., a koji se u smislu Statuta Banke i zakona ne smatraju dijelom sistema korporativnog upravljanja Bankom.

2.5. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Lovćen banka je iz godine u godinu preduzela niz aktivnosti kako bi unaprijedila proces upravljanja rizicima zaštite i zaštite životne sredite (Environmental and Social Risk E&S) E&S) rizicima. Naime, uz konsultantsku pomoć DEG-a, koji poklanja značajnu pažnju ovom pitanju, stručne službe Banke su implementirale niz inovativnih internih akata sa područja upravljanja E&S rizicima. U dokumentima su detaljno precizirani svi neophodni elementi upravljanja E&S rizicima, od inicijalnog screening-a i analize do off site i on site due diligence-a, procesa donošenja odluka, upravljanja E&S rizicima i praćenjem E&S performansi klijenata.

2.6. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ BANKE

Tokom 2021. godine poslovanje je nastavljeno u otežanim uslovima usljed izazova koje je nametala pandemija koronavirusa. Težilo se ostvarenju zacrtanih planova koji treba da vode digitalizaciji banke i omoguće transformaciju u Banku koja će mnogo brže odgovarati na izazove modernog poslovanja.

Cijelu kalendarsku godinu su obilježila tehnička i tehnološka upodobljavanja za nove proizvode i servise, tj. kreiranje infrastrukturne baze za digitalizaciju Banke. Shodno tome, započeta je promjena CORE sistema i prelazak na provajdera DABAR, koji u mnogome treba podržati i olakšati dalji zacrtani razvojni put. Uporedo, radilo se i na promjeni procesora kartičnih transakcija, kao i na projektu uvođenja novog elektronskog bankarstva sa partnerom FLEKA, DMS softveru za upravljanje dokumentacijom, a inicirana je i saradnja sa partnerom za Co-branding platnu karticu. Svi benefiti za klijente će biti vidljivi od druge polovine 2022 godine, a do tada naš zadatak je integracija i stabilizacija svih rješenja, kroz konstantne obuke zaposlenih.

Osim promocije kreditnih proizvoda stavljen je akcenat na povećanje naplate od naknada. Uvedena je naplata za održavanje računa fizičkim licima, a formirani su i paketi proizvoda za klijente Banke. Paketi proizvoda su podijeljeni u pet grupa i svaki paket je dobio ime po nekoj od prirodnih ljepota Crne Gore (Tara/ Boka/ Duklja/ Durmitor i Lovćen paket). U cilju promocije paketa klijentima su ponuđeni promo periodi, a organizovana je i nagradna igra za širenje svijesti o brendu. Dijeljene su godišnje karte za Nacionalne parkove Crne Gore onima koji pošalju najljepše fotografije Tare/Boke/Duklje/Durmitora/Lovćena.

2. LIČNA KARTA BANKE I KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (Nastavak)

2.6. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ BANKE (Nastavak)

Kompletirana je tranzicija Call centra u moderni, multikanalni Kontakt centar koji omogućava razvoj i optimizaciju novih kanala prodaje, kao i pružanje najboljih rešenja za postojeće i potencijalne klijente. Softversko rješenje posjeduje integrisane kanale komunikacije (dolazni i odlazni pozivi, email, društvene mreže, webchat, Viber, odlazni SMS), sistematsko evidentiranje i klasifikaciju svake pojedinačne interakcije sa klijentima, monitoring i kontrolu performansi (unificirani indikatori performansi za različite komunikacione kanale, napredno izveštavanje, mogućnost preslušavanja poziva i uvid u sadržaj svake interakcije u cilju unapređenja kvaliteta usluga). Kontakt centar, u kombinaciji sa notifikacionom platformom za direktni marketing, omogućava jednostavno i sistematizovano komuniciranje sa klijentima putem svih relevantnih komunikacionih kanala (trenutno SMS, E-maila, Viber; u planu su i Push notifikacije unutar mobilne aplikacije, web push i mob push notifikacije).

Za potrebe bolje segmentacije klijenata formalno je uspostavljena definicija aktivnog klijenta za fizička lica koja imaju otvoren račun u Lovćen banci i isto je poslužilo kao osnova za ciljane notifikacije/ promo poruke klijentima u svrhu pospješivanja naplate i prodaje proizvoda Banke. Sve ovo je upareno sa Kontakt centrom koji je pušten u rad u četvrtom kvartalu 2021. Godine, kao i sa INFOBIP platformom za komunikaciju sa klijentima putem (SMS, E-maila, Vibera).

Na ovaj način je otpočet proces analize navika naših klijenata i podešavanje promo ponuda i notifikacija shodno njihovim preferencijama. U narednom periodu ovaj proces treba da bude zaokružen kroz povezivanje sa CORE sistemom i automatizacijom procesa.

Banka u 2021. godini nije otvarala nove filijale, ali smo, oslušujući potrebe klijenata, odlučili da promijenimo lokaciju filijali u Ulcinju. Filijala je premještena u znatno veći i ljepši prostor, kako bi klijentima omogućili lakši pristup bankarskim uslugama Lovćen banke.

Pored promocije proizvoda organizovane su:

- Akcija povodom 8. Marta / ZID OD RUŽA u kojoj su damama ispred Lovćen banke poklanjane ruže
- Nagradna igra pod sloganom "Đe ćeš za Novu" koja je organizovana u saradnji sa Mastercardom. Pravo učešća u nagradnoj igri su imala sva fizička lica koja su u periodu trajanja nagradne igre, od 29.11.2021. godine do 26.12.2021. godine ostvare minimum 15 transakcija sa minimalnim iznosom od 5 EUR po transakciji.
- Predstavljanje zaposlenih banke kroz objave na FB/IG

3. SISTEM INTERNE KONTROLE

Banka je uspostavila, održava i unapređuje sveobuhvatan, efikasan i efektivan sistem interne kontrole, koji se obezbjeđuje kroz: efikasnost i efektivnost izvršavanja poslova na svim nivoima nadležnosti u Banci, pouzdanost, blagovremenost i potpunost finansijskih i drugih informacija o poslovanju Banke, usklađenost sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima Banke.

Banka razvija i održava sistem koji omogućava efikasno poslovanje, odgovarajuću kontrolu rizika, pouzdanost finansijskih i nefinansijskih informacija te usklađenost poslovanja Banke sa zakonima, podzakonskim aktima i internim aktima Banke.

Banka sistemom interne kontrole prioritarno obuhvata kontrolu u oblasti upravljanja Bankom, kao i u oblasti računovodstva i finansija.

Kontrolom u oblasti upravljanja Bankom, kao minimum se obuhvata:

- uspostavljanje, praćenje i razvoj organizacione strukture Banke, sa definisanim pojedinačnim dužnostima i ovlašćenjima;
- nadgledanje postupaka i evidencija koje se odnose na odlučivanje o poslovnim transakcijama na svim nivoima rukovođenja.

Kontrolom u oblasti računovodstva kao minimum se obuhvata kontrola poštovanja planova, politika i procedura koji obezbeđuju:

- izvršavanje poslovnih transakcija u skladu sa odlukama organa Banke;
- blagovremeno i tačno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih transakcija, koje omogućava izradu finansijskih izvještaja u skladu sa zakonom i Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, uz mogućnost provjere i upoređivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

U sprovođenju navedenih kontrolnih mjera, direktno ili indirektno integrisanih u poslovne procese, uz članove organa upravljanja učestvuju svi zaposleni u svim organizacionim oblicima Banke.

Sastav unutrašnjih kontrola u Banci čine četiri međusobno nezavisne funkcije:

- funkcija praćenja upravljanja rizicima;
- funkcija praćenja usklađenosti poslovanja;
- funkcija interne revizije;
- funkcija sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Prilikom uspostavljanja kontrolnih funkcija, uspostavljaju se sljedeća pravila:

- sve navedene funkcije su nezavisne jedna od druge;
- svaka kontrolna funkcija nezavisno i direktno izvještava o svom radu, u skladu sa zakonima, podzakonskim aktima i internim aktima Banke;
- svaka kontrolna funkcija raspolaže sa određenim brojem zaposlenih koji imaju odgovarajuće stručne i profesionalne kvalitete.

Banka svojim sistemom internih kontrola obezbeđuje:

- izvršavanje dnevnih procesa na efikasan i efektan način;
- oprezno vođenje poslova;
- adekvatnu identifikaciju, mjerenje i ublažavanje rizika;
- pouzdanost finansijskih i nefinansijskih informacija prilikom internog i eksternog izvještavanja;
- efikasne i efektne administrativne i računovodstvene procedure;
- poštovanje zakona, propisa, naloga Centralne banke Crne Gore i unutrašnjih politika institucija, procesa, pravila i odluka.

3. SISTEM INTERNE KONTROLE (Nastavak)

3.1. POSLOVNA ETIKA

Poslovna etika predstavlja skup pravila uspostavljenih sa ciljem održavanja ispravnog i prihvatljivog ponašanja svih zaposlenih Banke. Internim aktima Banke - Etičkim kodeksom i Priručnikom o konfliktu interesa sa elementima insajderskog poslovanja se promovišu i bliže uređuju opšti etički principi i norme profesionalnog bankarskog ponašanja.

Ugled i dobar glas Banke (reputacioni rizik) predstavljaju njenu najveću vrijednost i zasnivaju se na poštovanju sljedećih vrijednosti koje se odnose na:

- integritet svih zaposlenih;
- ispravne, pravične, zakonite i transparentne transakcije;
- kvalitet i kompetentnost prilikom pružanju usluga Banke;
- sticanje prednosti i pozitivnih strana Banke i izbjegavanje negativnih komentara na račun tržišne konkurencije;
- zabranu i neprihvatljivost bilo kog oblika korupcije;
- zabranu manipulacija ili pribavljanje odnosno postizanje koristi bez prava ili nezakonite prednosti u zamjenu za naknadu;
- zabranu potplaćivanja koja olakšavaju poslovne procedure;
- čuvanje povjerljivih i tajnih podataka;
- stavljanje interesa Banke iznad ličnih i
- poslovanje u skladu sa važećim propisima i internim procedurama i dobrom bankarskom praksom.

Banka prilikom zapošljavanja, pored vrednovanja opštih i posebnih uslova određenih aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Banke koje je dužan da ispuni zaposleni, uzima u obzir lični integritet svakog od kandidata koji se posebno cijeni u odnosu na njegove moralne vrijednosti koje ga čine podobnim za rad u Banci.

Etička pravila i principi su važan element Bančinog odgovornog korporativnog upravljanja. Banka je u svom radu usmjerena na ostvarivanje profitabilnosti u radu, uz primjenu adekvatnih mehanizama za upravljanje rizicima, postizanje potpune uskladenosti sa važećim zakonskim propisima, a pridržavajući se pritom etičkih vrijednosti i načela etičke bankarske prakse.

Banka ima uspostavljen sistem internih upozorenja (tzv. *whistle - blowing* procedure) za zaposlene da prijave potencijalne ili stvarne povrede relevantnih propisa uključujući akta i radnje koji se smatraju lošim bankarskim praksama, nesolidnim i nesigurnim poslovima, putem specifičnog, nezavisnog i autonomnog kanala izvještavanja.

Zaposleni Banke prijavljuju svaku situaciju stvarnog ili potencijalnog sukoba interesa u odnosu na njih same, njihovu rodbinu, njihove lične, poslovne interese ili poslovne interese njihove rodbine, u skladu sa internim aktom koji uređuje oblast sprječavanja konflikta interesa. Zaposleni sarađuju sa Bankom kako bi brzo i efikasno riješili situacije sukoba interesa. U odnosu na svoj položaj, posao i/ili interese Banke, zaposleni se uzdržavaju od ponašanja ili bilo koje pozicije koja može rezultirati sukobom interesa.

Banka najstrožije zabranjuje svaki vid korupcije i svaki oblik koruptivnog ponašanja zaposlenih Banke, naročito primanje i davanje mita, kojim bi se uvećavala njihova lična imovina i imovina lica povezanih sa zaposlenima Banke, kao i ponašanje zaposlenih Banke kojim se, zloupotrebom svoje pozicije, podstiču i/ili primoravaju ostali zaposleni i treća lica na vršenje ovih radnji.

Uprava Banke obezbjeđuje kadrovske, organizacione i materijalne pretpostavke za postojanje i funkciju efikasnog sistema interne kontrole, interne revizije i funkcije praćenja uskladenosti poslovanja sa propisima, čime se obezbjeđuje adekvatno funkcionisanje sistema internih kontrola na svim nivoima.

Svi zaposleni Banke, uključujući i izvršni menadžment, sekretara Banke, nezavisne funkcije Banke, kao i treća lica sa kojima Banka zaključuje pravne poslove u cilju korišćenja svih vrsta usluga koja ova lica obavljaju kao svoju registrovanu djelatnost, potpisuju Izjave o prihvatanju temeljnih etičkih načela i pravila ponašanja navedenih u Etičkom kodeksu Banke.

4. LJUDSKI RESURSI

4.1. KADROVSKA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Na dan 31.12.2021. godine Banka je imala 144 zaposlena radnika, što je isti broj kao i prošle godine u tom periodu (31.12.2020. godine - 144 zaposlenih).

Kvalifikacioni nivo obrazovanja zaposlenih je sljedeće strukture:

- Doktor nauka 2 radnika ili 1.4%
- Magistar i master 7 radnika ili 4.8%
- Visoka stručna sprema 117 radnika ili 81.3%
- Srednja stručna sprema 18 radnika ili 12.5%

Rodna struktura zaposlenih je sljedeća:

- Žene - 84 ili 58,33% od ukupnog broja zaposlenih
- Muškarci - 60 ili 41,67% od ukupnog broja zaposlenih

Struktura zaposlenih u odnosu na tip radnog odnosa:

Broj stalno zaposlenih u Banci na dan 31.12.2021. godine je bilo 98 ili 68,06% od ukupnog broja zaposlenih, dok je broj zaposlenih sa ugovorom o radu na određeno bio 46 ili 31,94% .

Ovi podaci ukazuju da se broj zaposlenih sa ugovorom o radu na neodređeno, odnosno stalnim radnim odnosom, u 2021. povećao za 6.12% u odnosu na prošlu godinu kada ih je bilo 92.

U 2021. godini, Banka je imala 13 zasnivanja radnog odnosa (od čega 8 žena ili 61,54%) što je za 51,85% manje nego u 2020. godini (27).

U 2021. godini, Banka je imala 14 raskida radnog odnosa.

Stanje na tržištu rada Crne Gore na dan 31.12.2021.

Pandemija Covid – 19 je nastavila da ima ekonomske posledice na tržište rada Crne Gore i u 2021. godini. Ovo nam potvrđuju podaci statističke evidencije Zavoda za zapošljavanje, gdje na dan 31.12.2021. broj nezaposlenih lica je iznosio 57.386 (od čega više žena, 34.522 ili 60.16%). Ovaj podatak nam ukazuje da u odnosu na 2020. (47.509 nezaposlenih lica) broj nezaposlenih se povećao za 17.21%.

Kada je u pitanju stopa nezaposlenosti, koja pokazuje odnos broja registrovanih nezaposlenih i aktivnog stanovništva, na dan 31.12.2021. je bila 24,73%, dok je na isti dan 2020. godine stopa nezaposlenosti iznosila 20.48%.

Kvalifikacioni nivo obrazovanja lica na evidenciji Zavoda je sljedeće strukture:

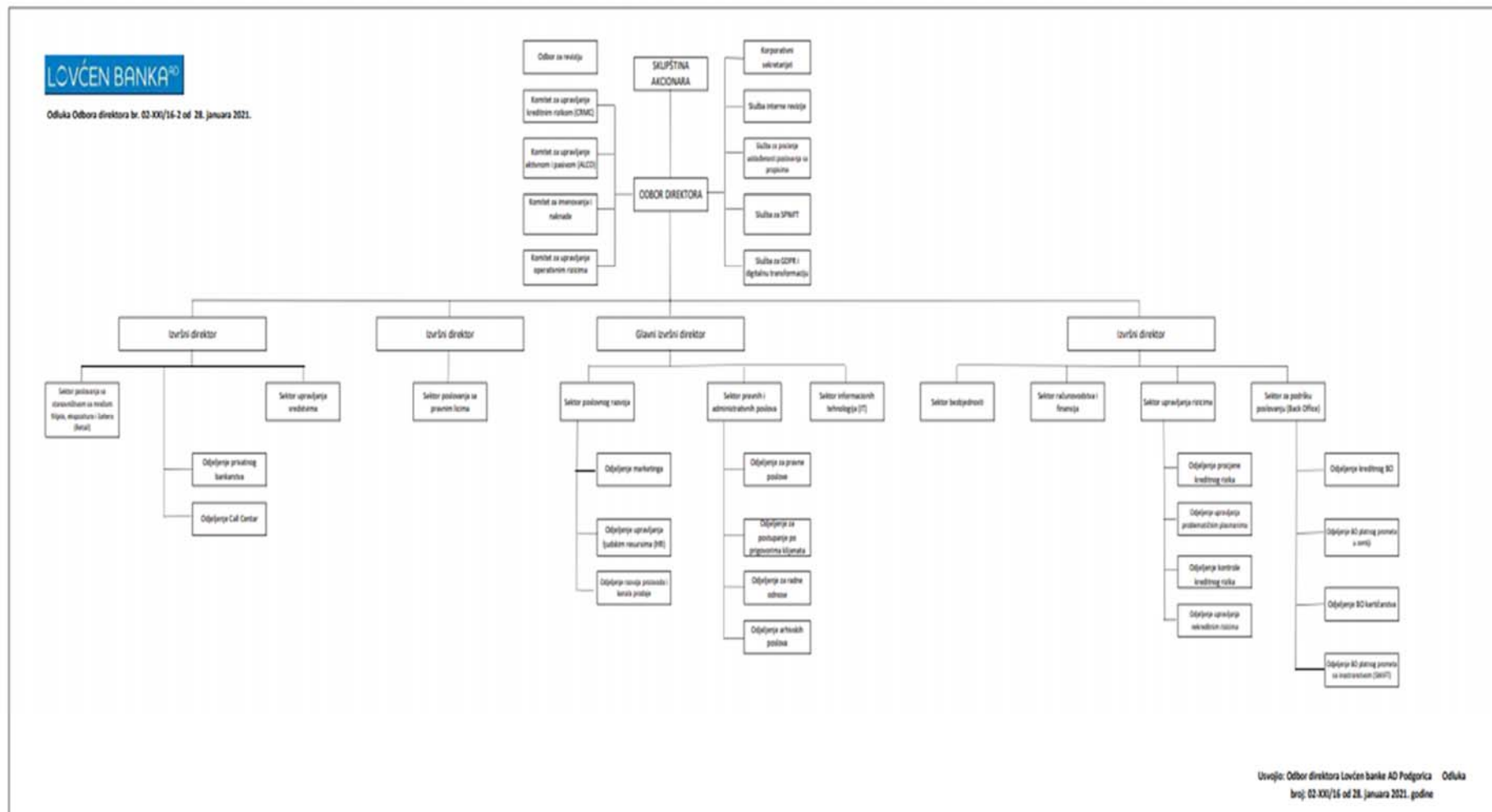
- Doktor nauka (VIII stepen) – 19 lica
- Visoka stručna sprema (VII-2, VII-1, VI stepen) – 9.558 lica
- Viša stručna sprema (V stepen) – 716 lica
- Srednje opšte i stručno obrazovanje (IV-2, IV-1) – 16.108
- Srednje stručno obrazovanje (III) – 10.851
- Niže stručno obrazovanje (II) – 1.628
- Osnovni nivo obrazovanja (I-2, I-1,) – 18.506

Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta (SRM) u 2021. godini je bio 24.119 što je neznatno više (za 5,75%) u odnosu na 2020. godinu kada je oglašanih SRM bilo 22.731.

Ukupno 17.961 lica sa evidencije se zaposlilo u 2021. godini, od čega najviše lica sa srednjom stručnom spremom, IV-1 (6.794 ili 37,83%). Nakon IV stepena, u većem broju su se zaposlila lica sa visokom stručnom spremom, VII-1 stepen (4.075 ili 22,6).

4. LJUDSKI RESURSI (Nastavak)

4.2. ORGANIZACIONA STRUKTURA

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI

5.1. BILANS STANJA ZA 2021. GODINU

5.1.1. AKTIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE

6. Tabela 14. – Pregled najznačajnijih stavki aktive Banke na dan 31. decembar 2021. godine (U 000 EUR – a)

U hiljadama EUR:	2021	2020	Index
1	2	3	4=2/3*100
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	87,826	50,825	17
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	8,189	90
Kredit i potraživanja od klijenata	179,815	172,793	104
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat			
Hartije od vrijednosti	9,898	1,911	518
Nekretnine, postrojenja i oprema	2,909	3,306	88
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti			
Depoziti banaka	10,050	500	2,010
Depoziti klijenata	214,977	163,305	132
Kredit klijenata koji nijesu banke	35,815	45,860	78

Aktiva banke u godišnjem periodu ostvaruje rast od EUR 51 milion, odnosno 21.56%. Kredit i potraživanja od klijenata na dan 31.12.2021. godine iznose EUR 179.815 miliona i čine 62,2% ukupne aktive, a u godišnjem periodu ostvaruju povećanje od 4%. Značajno učešće u aktivi imaju i novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka koji čine 30,4% i ostvaruju godišnje povećanje od 72,8%,

Tabela 15.- Bruto krediti komitentima na dan 31. decembar 2021. godine (000 EUR –a)

R.BR.	OPIS	31.12.2021	31.12.2020	Index (3 : 4)*100
1	2	3	4	5
I	KREDITI KOMITENTIMA	184,639	176,333	104.71
1	Privreda	92,245	90,146	102.33
2	Stanovništvo	92,394	86,187	107.20

Ukupni bruto krediti komitentima na dan 31.12.2021. godine iznose EUR 184.639 hiljada i ostvaruju godišnje povećanje od EUR 8,306 hiljada, odnosno 4,7%. Bruto krediti odobreni privredi iznose EUR 92.245 hiljada, predstavljaju 49,96% ukupnih bruto kredita i u jednogodišnjem periodu ostvaruju povećanje od 2,3%. Krediti odobreni stanovništvu predstavljaju 50,04% ukupnih bruto kredita i ostvaruju povećanje od 7,2% na godišnjem nivou.

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI (Nastavak)

5.1. BILANS STANJA ZA 2021. GODINU (Nastavak)

5.1.1. AKTIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE (Nastavak)

Grafik 12: Krediti komitentima 2021

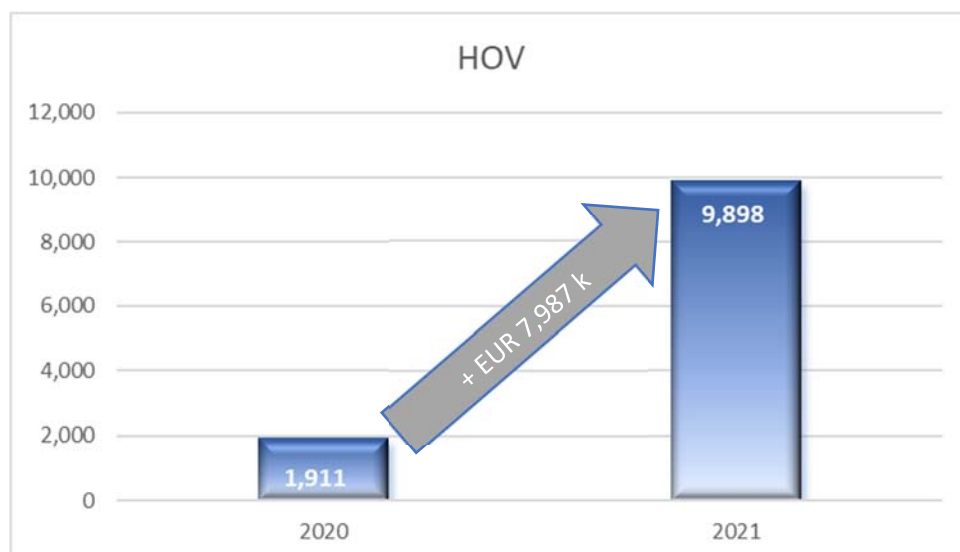

U strukturi kredita dominiraju dugoročni krediti koji predstavljaju 85,83% ukupnih bruto kredita i na godišnjem nivou ostvaruju rast od 12,78%. Kratkoročni krediti predstavljaju 10,58% ukupnih kredita i ostvaruju godišnji rast od 11,41%. U ukupnoj vanbilansnoj izloženosti garancije čine 63,56%.

Hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat su na kraju 2021. godine povećane za EUR 7,987 hiljada.

Grafik 10. HOV

EUR (000)

Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka su u na kraju 2021. godine uvećani za EUR 37,001 hiljadu u odnosu na kraj 2020. godine.

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI (Nastavak)**5.1. BILANS STANJA ZA 2021. GODINU (Nastavak)****5.1.1. AKTIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE (Nastavak)**

Grafik 11. Novčana sredstva

EUR (000)

5.1.2. PASIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE

Tabela 18 - Pasiva Banke

Ukupni depoziti Banke (uključujući sredstva na escrow računima, kamate i vremenska razgraničenja) iznose EUR 225,027 hiljada i ostvaruju povećanje na godišnjem nivou od 37.4%.

Grafik 13: Struktura depozita 31.12.2021.

Depoziti po viđenju na kraju 2021. godine iznose EUR 109,663 hiljada odnosno 49.16% ukupnih depozita.

Oročeni depoziti iznose EUR 113,399 hiljada odnosno 50.84% depozita Banke.

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI (Nastavak)

5.1. BILANS STANJA ZA 2021. GODINU (Nastavak)

5.1.2 PASIVA BANKE NA DAN 31. DECEMBAR 2021. GODINE (Nastavak)

Grafik 14: Sektorska struktura depozita 31.12.2021.

Sektorska struktura depozita na kraju 2021. godine ukazuje da depoziti stanovništva čine 67.97% ukupne depozitne baze, odnosno EUR 146,154 hiljada (bez escrow računa). Depoziti privrede čine 32.03% ukupnih depozita Banke, odnosno EUR 68.853 hiljada.

Grafik 15.- Ročna struktura depozita 31.12.2021.

Ročna struktura depozita na kraju 2021. godine ukazuje da dugoročni depoziti čine 14,30% ukupnih depozita, odnosno EUR 32,185 hiljada. Kratkoročni depoziti čine 85,70% ukupnih depozita Banke, odnosno EUR 192,841 hiljada.

Grafik 16. Pozajmljena sredstva EUR (000)

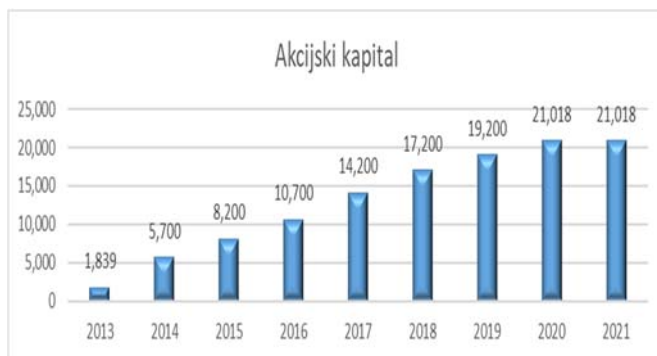
Na kraju 2021. godine pozajmljena sredstva su smanjena za EUR 10.045 hilj ili 21,9% kao posljedica vanrednog i redovnog povraćaja pozajmljenih sredstava. Nije bilo novih pozajmica od ino - kreditora u toku 2021. godine.

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI (Nastavak)

5.1. BILANS STANJA ZA 2021. GODINU (Nastavak)

5.1.3. PROMJENE NA KAPITALU U 2021. GODINI

Grafikon 16.- Akcijski kapital

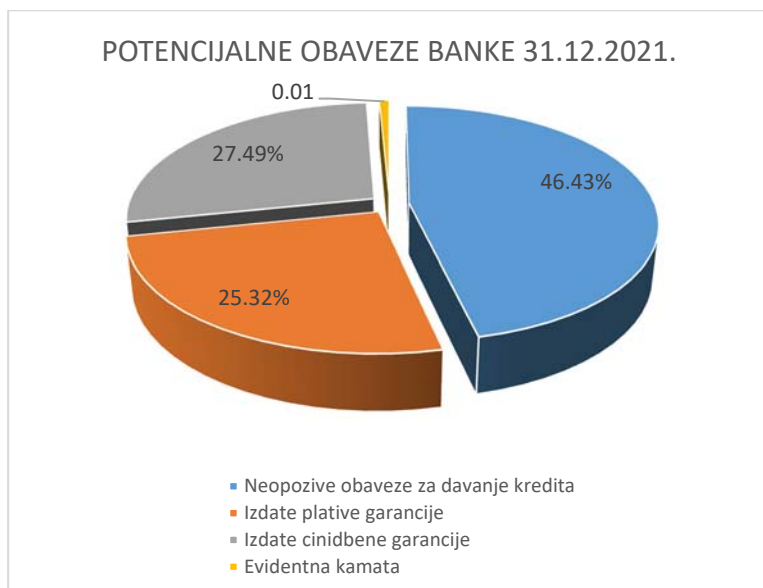

Koeficijent adekvatnosti kapitala je na dan 31. decembar 2021. godine iznosio 12.77% (31. decembar 2020. godine ovaj koeficijent iznosio je 14.23%) što je iznad zahtijevanog regulatornog minimuma od 10%.

5.1.4. VANBILANSNA EVIDENCIJA BANKE

Vanbilansna evidencija banke na 31. decembar 2021. godine sastoji se od potencijalnih obaveza Banke i ostatka vanbilansa koji se odnosi na evidenciju primljenih kolaterala za kreditna potraživanja i potencijalne obaveze Banke.

Grafikon 17: Potencijalne obaveze Banke

Potencijalne obaveze Banke na kraju 2021. godine iznose EUR 38.353 hiljada i sastoje se od sljedećih obaveza:

- Odobrenih neiskorišćenih kredita u iznosu od EUR 17,808 hiljada odnosno 46,43%;
- Izdatih plativih garancija u iznosu od EUR 9,710 hiljada odnosno 25,32% i
- Izdatih činidbenih garancija u iznosu od EUR 10,543 hiljada odnosno 27,49% potencijalnih obaveza Banke.
- Evidentna kamata na kamatna potraživanja NPL kredita iznosi EUR 292 hiljade

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI (Nastavak)

5.2. BILANS USPJEHA ZA 2021. GODINU

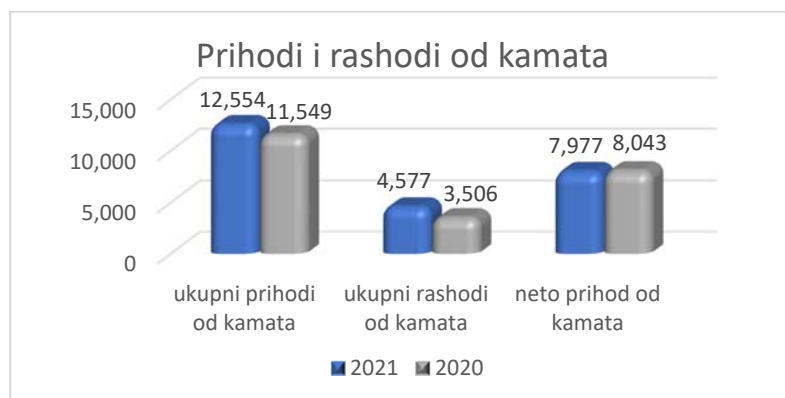
Tabela 21.- Pregled najznačajnijih stavki bilansa uspjeha

U hiljadama EUR:	2021	2020	2021/2020
Prihodi od kamata	12,554	11,549	8.7
Rashodi od kamata	(4,577)	(3,506)	30.5
NETO PRIHODI OD KAMATA	7,977	8,043	-0.8
Prihodi od naknada i provizija	2,779	1,902	46.1
Rashodi naknada i provizija	(2,438)	(1,760)	38.5
NETO PRIHODI OD NAKNADA	341	142	140.1
Troškovi zaposlenih	(3,312)	(3,259)	1.6
Opšti i administrativni troškovi	(2,098)	(1,768)	18.7
Troškovi amortizacije	(814)	(779)	4.5
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(1,466)	(716)	104.7
NETO PROFIT	512	1,504	-66

Prihodi od kamata ostvaruju povećanje od 8.7% u odnosu na kraj 2020. godine, dok su rashodi od kamata uvećani za 30.5% pri čemu su neto prihodi od kamata niži za EUR 66 hiljada ili 0.8% na godišnjem nivou.

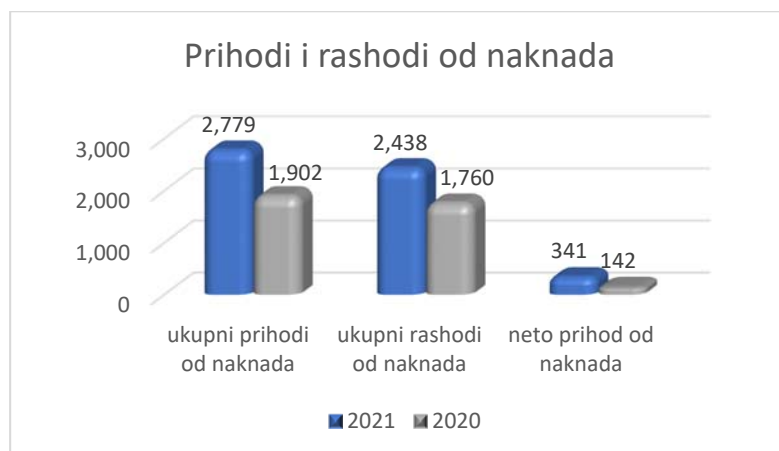
Prihodi od naknada i provizija su povećani za 46.1%, rashodi od naknada su povećani za 38.5% dok su neto prihodi od naknada povećani za 140.1%.

Grafikon 18: Prihodi i rashodi kamata

5. POSLOVANJE U 2021. GODINI (Nastavak)**5.2. BILANS USPJEHA ZA 2021. GODINU (Nastavak)**

Grafikon 20: Prihodi i rashodi od naknada

5.2.1. OPERATIVNI RASHODI

Operativni troškovi na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 6,340 hiljada i ostvaruju povećanje od 7.95% na godišnjem nivou. Troškovi zaposlenih čine 52.2% ukupnih operativnih troškova i povećani su na godišnjem nivou 1.6%, a slijede ukupni administrativni troškovi koji čine 33.09% ukupnih operativnih troškova koji su povećani za 18.7% dok su troškovi amortizacije uvećani 4.5%.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je razvila sistem upravljanja rizicima koji podrazumijeva identifikaciju, mjerenje, praćenje, kontrolisanje i izvještavanje o svim vrstama rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

Banka u kontinuitetu, na dnevnoj osnovi, upravlja svim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. U tom smislu, polazeći od veličine Banke, složenosti proizvoda i usluga u svom poslovanju i averznosti prema riziku, Banka je razvila odgovarajući sistem za upravljanje rizicima. Ovaj sistem Banka planira dodatno razvijati inkorporirajući koncept jačanja odnosa prema rizicima i Interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) kako bi se poboljšala veza između rizičnog profila Banke, upravljanja rizicima i kapitala Banke usklađeno sa razvojem i promjenama koje Banka doživljava.

U cilju uspostavljanja i kontinuiranog razvoja adekvatnog sistema za upravljanje rizicima, Banka je u toku 2021. godine aktivnosti usmjerila ka izmjenama i usklađivanju internih akata sa regulativom koja stupa na snagu 1. januara 2022. godine. Sistem upravljanja rizicima je uređen setom internih akata, od kojih su najznačajnija:

- Strategija upravljanja rizicima;
- Strategija upravljanja kapitalom;
- Strategija za nekvadratne izloženosti;
- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Politika upravljanja kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje;
- Politika upravljanja deviznim rizikom;
- Politika upravljanja rizikom koncentracije;
- Politika objavljivanja podataka i informacija;
- Politika upravljanja rizikom zemlje;
- Politika upravljanja visokorizičnim izloženostima;
- Plan rada funkcije kontrole rizika;
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom privrednih subjekata;
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom retail-a;
- Procedura o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunu rezervacija za potencijalne kreditne gubitke;
- Metodologija za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama;
- Procedura poslovanja Banke sa povezanim licima;
- Procedura za upravljanje kolateralima;
- Procedura o vrstama i tehnikama ublažavanja kreditnog rizika;
- Procedura za upravljanje problematičnim plasmanima;
- Procedura za upravljanje rizikom likvidnosti;
- Procedura upravljanja kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje;
- Procedura upravljanja tržišnim rizicima;
- Procedura za upravljanje operativnim rizicima;
- Procedura upravljanja rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom;
- Uputstva i metodologije kojima su razrađene politike i procedure do nivoa operativnih detalja i instrukcija za postupanje;

Banka je kroz navedena akta sa ciljem kontinuiranog razvoja adekvatnog Sistema upravljanja rizicima, aktivnosti usmjerila ka:

- jasnoj podjeli nadležnosti i odgovornosti za upravljanje rizicima u odnosu na preuzimanje rizika;
- unaprijeđenju postojećih i postavljanju novih internih i eksternih izvještavanja u dijelu upravljanja rizicima;
- razvijanju sistema limitiranja rizika (kontrole) koje preuzima Banka u svom poslovanju koji je strožiji od zakonski postavljenih minimuma;
- razvijanju multi metodoloških pristupa za mjerenje rizika koje preuzima u svom poslovanju kao i tehnika njihovog ublažavanja do nivoa koji je prihvatljiv i koji obezbjeđuje najbolji odnos između efikasnosti i sigurnosti.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Banka upravlja sa slijedećim ključnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju:

- Kreditni rizik;
- Rizik likvidnosti;
- Operativni rizik;
- Rizik eksternalizacije;
- Devizni rizik;
- Kamatni rizik iz pozicija kojima se ne trguje;
- Rizik zemlje;
- Rizik usklađenosti;
- Reputacioni rizik,
- Ostali rizici koji ispoljavaju materijanu značajnost za poslovanje Banke.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema Banci. Kreditni rizik se može pojaviti u aktivnostima koje nijesu samo kreditne aktivnosti Banke, kao što su trgovačke aktivnosti ili agencijski poslovi ukoliko nije apsolutno jasno da ne postoji nikakav rizik za Banku od neispunjenja ugovornih obaveza u kojima je Banka plasirala novčana i druga sredstva. Identifikacija kreditnog rizika treba da prepozna sve one situacije u kojima Banka ulazi u odnos sa klijentom, a koji za nju mogu proizvesti gubitak ukoliko klijent ne izmiruje svoje ugovorene obaveze na vrijeme.

Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija, saglasno zakonskoj regulativi za upravljanje kreditnim rizikom.

Proces mjerenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna pristupa.

Interni pristup – mjerenje (odnosno procjena) nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu analize bonitetnosti odnosno primjenom sistema internog rejtinga (IRS). Interni pristup u mjerenju kreditnog rizika realizuje se primjenom analize bonitetnosti odnosno kreditne sposobnosti klijenata zajmoprimaca i/ili primjenom razvijenog sistema internog rejtinga (IRS).

Interni rejting na nivou Banke u potpunosti je prilagođen regulativi Centralne banke Crne Gore i odražava relativno visok stepen averznosti Banke prema kreditnom riziku.

Regulatorni pristup – klasifikovanje potraživanja dužnika koja je detaljno definisana Procedurom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunu rezervacija za potencijalne kreditne gubitke i Metodologija za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Kreditni rejting kategorije "A" dodjeljuje se klijentima sa dobrom kreditnom sposobnošću kod kojih se ne očekuju problemi u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije "B" ukazuje na nešto slabiju finansijsku poziciju klijenta koja je privremenog karaktera i ne ukazuje na probleme u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije "C" ukazuje na nedovoljan nivo kapitala i visok stepen zaduženosti klijenta odnosno na to da klijent nema dovoljan priliv tokova gotovine da izmiri svoje obaveze tako da kasni sa otplatom. Kategorije "D" i "E" odnose se na klijente sa evidentnim finansijskim poteškoćama odnosno klijente koji su u postupku prinudnog poravnjenja, stečaja ili likvidacije.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Kreditni rizik (Nastavak)

Tabela 26. Bonitetna struktura portfolija po kvartalima za 2021. godinu

Bonitet	31.12.2021.	30.9.2021.	30.6.2021.	31.3.2021.	31.12.2020.
A	59.71%	59.14%	59.79%	62.76%	63.51%
B	34.23%	36.61%	35.97%	34.03%	33.61%
C	4.15%	2.50%	2.82%	2.00%	1.73%
D	0.31%	0.36%	0.32%	0.10%	0.06%
E	1.60%	1.38%	1.10%	1.12%	1.09%

- * bruto izloženost uključuje iznos glavnice i potraživanja od kamata i naknada

Grafikon 23: Bonitetna struktura portfolija za 2021. godinu

Banka definiše dospjela nenaplaćena potraživanja kao sva potraživanja koja ispoljavaju kašnjenja minimalno 1 dan u odnosu na ugovorom definisane rokove dospjeća.

Tabela 27. Pregled ukupnih dospjelih potraživanja

u hiljadama EUR

Vrsta klijenta	31.12.21			30.9.21			30.6.21			31.3.21			31.12.20		
	Bruto kreditni	Dospjeli dug	%	Bruto kreditni	Dospjeli dug	%	Bruto kreditni	Dospjeli dug	%	Bruto kreditni	Dospjeli dug	%	Bruto kreditni	Dospjeli dug	%
Privreda	92,706	3,172	3.42%	89,756	3,901	4.35%	92,779	3,264	3.52%	90,534	3,958	4.37%	90,499	2,229	2.46%
Fizička lica	92,790	1,952	2.10%	91,676	2,104	2.30%	90,714	1,926	2.12%	87,643	1,665	1.90%	86,472	1,454	1.68%
Ukupno	185,496	5,124	2.76%	181,432	6,005	3.31%	183,493	5,190	2.83%	178,177	5,623	3.16%	176,971	3,683	2.08%

*bruto izloženost uključuje iznos glavnice i potraživanja od kamata i naknada

Nivo **dospjelih** potraživanja na dan 31.12.2021. godine je nizak što odražava činjenicu da je postojeći portfolio dobrog kvaliteta, kao i da je Banka veoma oprezna kod odobravanja novih plasmana.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Kreditni rizik (Nastavak)

Tabela 28. Učešće NPL kredita u ukupnim bruto kreditima

u hiljadama EUR

Vrsta klijenta	31.12.21			30.9.21			30.6.21			31.3.21			31.12.20		
	Bruto kredit	NPL	%	Bruto kredit	NPL	%	Bruto kredit	NPL	%	Bruto kredit	NPL	%	Bruto kredit	NPL	%
Privreda	92,706	8,458	9.12%	89,756	5,316	5.92%	92,779	5,698	6.14%	90,534	3,985	4.40%	90,499	3,489	3.86%
Fizička lica	92,790	2,785	3.00%	91,676	2,388	2.60%	90,714	2,085	2.30%	87,643	1,737	1.98%	86,472	1,610	1.86%
Ukupno	185,496	11,243	6.06%	181,432	7,704	4.25%	183,493	7,783	4.24%	178,177	5,722	3.21%	176,971	5,099	2.88%

*bruto izloženost uključuje iznos glavnice i potraživanja od kamata i naknada

Grafikon 24: Vrijednost i učešće NPL kredita

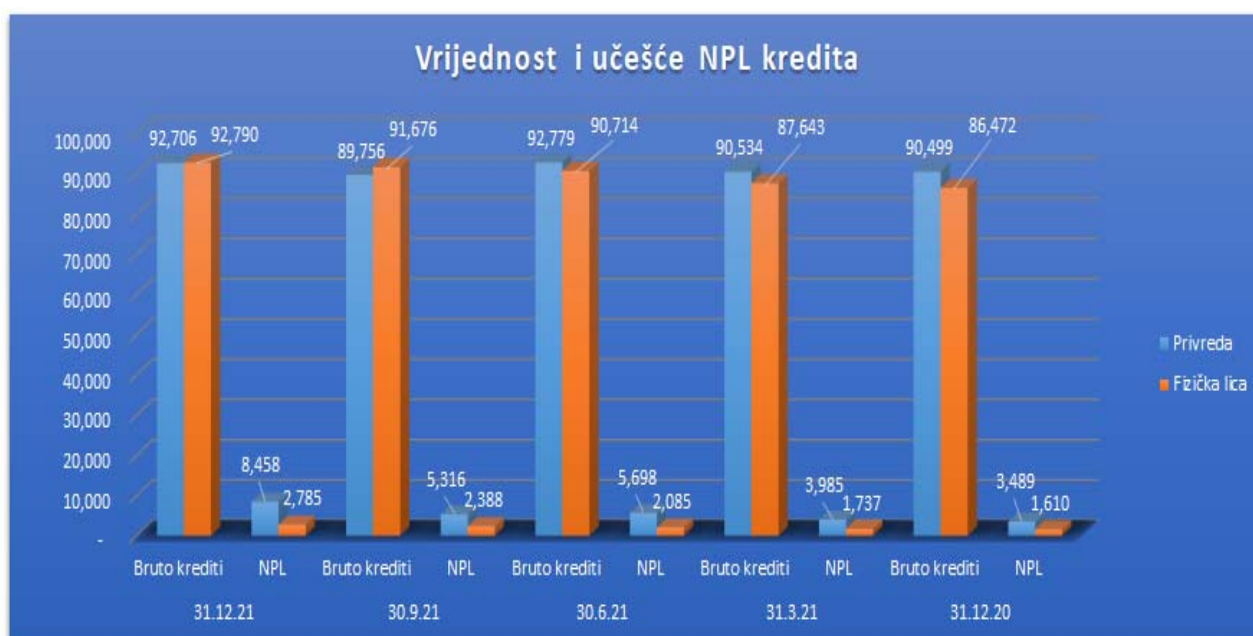

Tabela 29. Kretanje NPL -kredita u 2021. godini i učešće u ukupnim bruto kreditima

Vrsta klijenta	31.12.21		30.9.21		30.6.21		31.3.21		31.12.20	
Privreda	8,458	9.12%	5,316	5.92%	5,698	6.14%	3,985	4.40%	3,489	3.86%
Fizička lica	2,785	3.00%	2,388	2.60%	2,085	2.30%	1,737	1.98%	1,610	1.86%
Ukupno	11,243	6.06%	7,704	4.25%	7,783	4.24%	5,722	3.21%	5,099	2.88%

*bruto izloženost uključuje iznos glavnice i kamatno potraživanje

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Tržišni rizici

Efikasnim upravljanjem tržišnim rizikom Banka nastoji da minimizira negativne efekte i eliminiše gubitke po finansijskim instrumentima, evidentiranim bilansno i vanbilansno, uzrokovane promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursevima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i gubitke povezane sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu, kao što su rizik druge ugovorne strane emitenta i plasmana.

Sektor za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima sprovodi mjerenje kamatnog rizika izradom Izvještaja o Gap-u kamatnog rizika. Izvještaj o Gap-u kamatnog rizika izrađuje se za potrebe internih analiza, odnosno sagledavanja neusklađenosti kamatonosnih pozicija stavki aktive i pasive, uključujući i vanbilansne stavke, sa različitih aspekata i potreba analize.

Banka nije planom definisala knjigu trgovanja te, u tom smislu, i upravljanje tržišnim rizicima je pojednostavljeno i svedeno na upravljanje deviznim i cjenovnim rizikom. Kreirana su akta kojima se dodatno unapređuje mjerenje i upravljanje ovim rizicima, a istovremeno i daje osnova stresnog testiranja kojim se sagledava efekat na kapital Banke.

S obzirom na ne tako značajan obim poslovanja u stranoj valuti, izloženost deviznom riziku je na veoma niskom nivou. Svakako, izloženost deviznom riziku prati se i upravlja na dnevnom nivou (dnevno izvještavanje i zatvaranje pozicija), putem održavanja deviznih pozicija u okviru interno propisanih limita.

Pri tome, sistem upravljanja deviznim rizikom zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim zahtjevima (regulatorni pristup);
- upravljanje deviznim rizikom na osnovu interne metodologije (interni pristup).

Upravljanje deviznim rizikom, u skladu sa regulatornim i internim pristupom i sistemom limita obuhvata regulatorno i interno definisane limite propisane internim aktima Banke. U 2021. godini Banka je poslovala u skladu sa uspostavljenim sistemom limita.

Definisani interni limiti respektuju devizni aspekt GAP-ova deviznog rizika i definišu strukturu limita po svim značajnim valutama, kao što su EUR, USD, CHF i za ostale valute zbirno.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Tržišni rizici (Nastavak)

Tabela 30. Izvještaj o deviznom riziku na 31.12.2021. godine

Devizne pozicije u ino valutama	Devizne pozicije			Agregatna pozicija u svim stranim valutama
	USD	GBP	CHF	
U bilansnoj aktivi	6,086	204	382	6,672
U bilansnoj pasivi	6,155	30	892	7,077
Neto pozicija	-69	174	-510	-405
Vanbilansna aktiva	0	0	0	0
Vanbilansna pasiva	0	0	0	0
Neto pozicija				0
Ukupna neto pozicija	-69	174	-510	-405
Osnovni kapital	18,331			
Otvorenost pojedinačnih pozicija u % u odnosu na Osnovni kapital	-0.38%	0.95%	-2.78%	-2.21%
Interni limiti(% u odnosu na Osnovni kapital)	10%	5%	10%	15%
Interni limiti(u apsolutnom iznosu)	1000	500	700	-

Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom u Banci regulisano je Politikom upravljanja operativnim rizicima i Procedurom za upravljanje operativnim rizicima, gdje je precizno definisan način identifikacije, ocjenjivanja i savladavanja, odnosno praćenje, upravljanje i davanje prijedloga mjera za otklanjanje izloženosti i posljedica nastalih po osnovu izloženosti operativnim rizicima.

U cilju što efikasnijeg upravljanja operativnim rizikom, Banka je implementirala softversko rješenje koje omogućava zaduženim i odgovornim licima da kroz sistem vrše prijavljivanje operativnih rizika, dok zaposlenim u Sektoru za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima omogućava sistematski pregled i lakše praćenje i izvještavanje. U toku prethodne godine donešene su Procedura upravljanja rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom i Metodologija procjene uticaja rizika povezanih sa eksternalizacijom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom. Banka je tokom 2021. godine uskladila interna akta iz oblasti upravljanja operativnim rizicima sa novom regulativom Centralne banke Crne Gore. Imajući u vidu da je Banka angažovala konsultanta na projektu implementacije Bazela III, u 2022. godini Banka će dodatno raditi na poboljšanju internih akata u duhu najbolje bankarske prakse kontrole i upravljanja rizicima u kreditnim institucijama.

Banka vrši identifikaciju operativnih rizika, pri čemu se operativni rizici klasifikuju prema prioritetu mjerenjem mogućeg finansijskog uticaja i učestalost događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke.

Prijavljeni događaji u prethodnom periodu najvećim dijelom se odnose na manjkavosti ili greške koje nastaju prilikom djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja.

U postupku identifikacije izvora operativnog rizika, Banka naročito identifikuje rizike koji proizilaze iz:

- neadekvatnog informacionog i drugih sistema u Banci;
- poremećaja u poslovanju i kvara sistema (na primjer: kvarovi vezani za informacionu tehnologiju, telekomunikacioni problemi, prekidi u radu i sl.);
- nemogućnosti adekvatnog integrisanja ili održivosti informacionih i drugih sistema, u slučaju statusnih promjena Banke;

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Operativni rizik (Nastavak)

- protivpravnog i neadekvatnog postupanja zaposlenih u Banci, kao što su pokušaji pronevjera, pranja novca, neovlašćeni pristup računima klijenata, zloupotreba povjerljivih informacija, davanje lažnih ili pogrešnih informacija o stanju Banke, neažurnost u izvršavanju poslova, greške pri unosu podataka, nepridržavanje dobrih poslovnih praksi u radu i sl.;
- angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku;
- radnji, odnosno nečinjenja koja mogu uzrokovati sudske i druge sporove protiv Banke (pravni rizik);
- spoljnih protivpravnih radnji, kao što su krađa, neovlašćeni prenos sredstava, neovlašćeno ulaženje u bazu podataka, nezakonito pribavljanje dokumenata Banke i sl.;
- događaja koji se ne mogu predvidjeti, kao što su elementarne i druge nepogode, terorizam, epidemije bolesti i sl.

Evidencija događaja podrazumijeva sistematsko prikupljanje i analizu podataka o operativnim rizicima u poslovanju Banke koji su doveli do gubitaka.

Shodno planu unapređenja sistema upravljanja operativnim rizikom Banka će u narednom periodu:

- raditi na unapređenju modela za identifikaciju operativnih rizika i prikupljanja podataka o štetnim događajima koji su nastali kao posljedica operativnog rizika;
- nastaviti sa obukom zaposlenih u cilju efikasnijeg upravljanja operativnim rizikom u Banci.

U skladu sa internim aktima, Banka identifikovane događaje, a koji predstavljaju izvore operativnog rizika, razvrstava po kategorijama događaja.

U 2021. razvijen je Registar eksternalizovanih poslova, koji će se ubuduće kontinuirano ažurirati, na način da će organizacione jedinice koje su nosioci eksternalizacije dostavljati podatke za evidenciju eksternalizacije Sektoru za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima nakon ugovaranja eksternalizacije i pri redovnoj reprocciji.

Rizik likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci regulisano je Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Procedurom upravljanja rizikom likvidnosti.

Banka je i u 2021. godini nastavila sa jačanjem likvidnosti, koja se ogleda kroz rast depozitnog potencijala u odnosu na kraj prethodne godine. Tokom 2021. godine stvarno stanje likvidnosnih rezervi bilo je na visokom nivou.

Banka je razvila više metodologija mjerenja core depozitnog potencijala u funkciji upravljanja rizikom likvidnosti. Upravljanje rizikom likvidnosti u izvještajnom periodu je bazirano na veoma konzervativnom održavanju nivoa likvidne aktive u prosječnim iznosima, na dnevnoj osnovi, znatno iznad regulatornih zahtjeva. U pravcu obezbjeđivanja dodatnih izvora likvidnosti, neophodnih za održavanje intezivne kreditne aktivnosti i ostvarivanje sigurnosti u izmirivanju obaveza, Banka je razvila komunikaciju sa potencijalnim kreditorima i realizovala nove kreditne linije. Interesovanje kreditora za obezbjeđivanjem dodatnih izvora finansiranja, u odnosu na intenzivnu dinamiku prikupljanja depozita i jačanja kapitala, je sve izraženije i uz sve povoljnije uslove kreditiranja.

Banka je razvila interni Scoring model za praćenje rizika likvidnosti koji predstavlja tehnike mjerenja koje se koriste u procesu upravljanja likvidnošću Banke. Primjena modela se ogleda u identifikaciji značajnih promjena indikatora likvidnosti, njihovo mjerenje i procjenu. Model je zasnovan na obračunu pokazatelja i utvrđivanju njihove važnosti, a sve u cilju da se dobije slika o likvidnosti Banke u posmatranom periodu.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Rizik likvidnosti (Nastavak)

U narednom periodu Banka će dodatno raditi na unapređenju stres scenarija, testiranju plana likvidnosti u kriznim situacijama te upravljanju rizikom likvidnosti u kontekstu ICAAP-a i ILAAP-a.

Banka vrši mjerenje, odnosno procjenu tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti. Mjerenje, odnosno procjena rizika likvidnosti vrši se korišćenjem regulatorno i interno definisanih metoda i modela:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- LCR;
- Koncentracija izvora finansiranja;
- Stres test (analiza osjetljivosti i scenario analiza).

Sistem limita u dijelu rizika likvidnosti obuhvata:

- regulatorno definisane limite – primarni limiti i
- interno definisane limite.

Regulatorno definisani limiti su propisani od strane regulatora (Centralne banke Crne Gore) i odnose se na limite pokazatelja likvidnosti te limite ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava Banke. U tom smislu, Banka održava nivo likvidnosti tako da poslovanje Banke bude u skladu sa regulatorno definisanim limitima.

Pored gore navedenog, Banka je uspostavila i interne limite.

Banka pri definisanju **internih limita** izloženosti riziku likvidnosti uzima u obzir više aspekata rizika likvidnosti, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke, limitirajući valutnu i ročnu strukturu svojih bilansnih i vanbilansnih pozicija i pokazatelje likvidnosti.

Tabela 31. Koeficijenti likvidnosti

Opis	31.12.2020.	31.03.2021.	30.06.2021.	30.09.2021.	31.12.2021.
Likvidna aktiva	60,978	74,724	77,551	103,752	105,063
Ukupna aktiva	237,836	252,807	260,942	284,240	289,068
Ukupne obaveze	215,016	229,886	237,875	260,913	266,094
Likvidna aktiva/ukupna aktiva	25.64%	29.56%	29.72%	36.50%	36.35%
Likvidna aktiva/ukupne obaveze	28.36%	32.50%	32.60%	39.76%	39.48%
Prosječni koeficijent dnevne likvidnosti	2.6	2.8	2.5	2.7	2.64

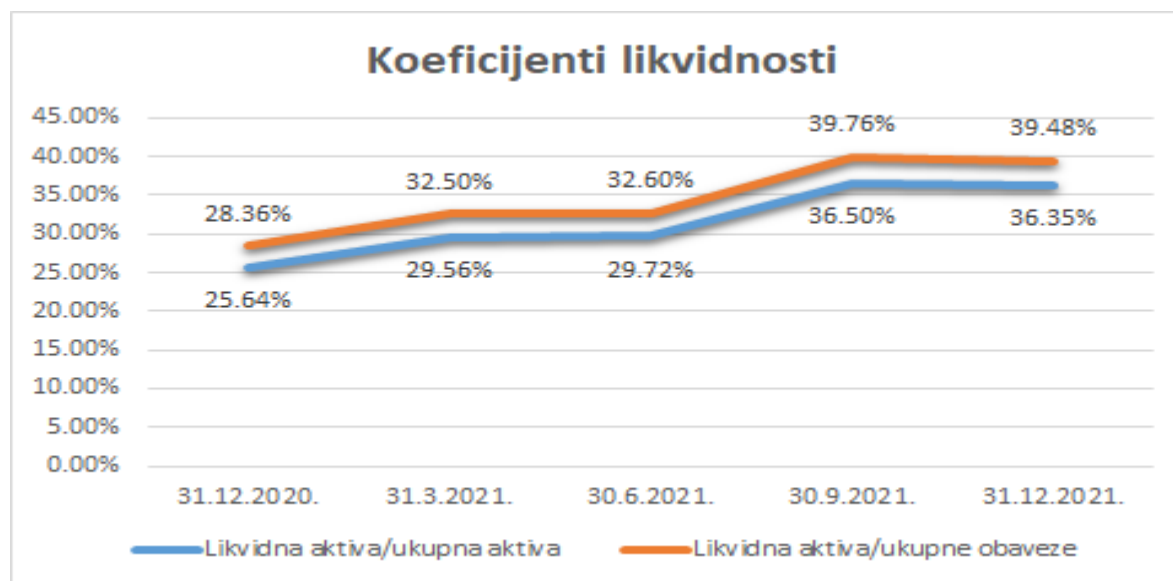

Koeficijenti likvidnosti	31.12.2020.	31.03.2021.	30.06.2021.	30.09.2021.	31.12.2021.
Odnos bruto kredita i depozita	109.0%	99.9%	97.0%	85.3%	82.8%
Likvidna sredstva	60,978	74,724	77,511	103,752	105,063
Gotovina i računi kod centralne banke	50,890	59,880	63,007	84,765	87,844
Plasmani kod banaka	8,189	10,136	7,954	8,965	7,365
HoV u bančinaj knjizi	1,899	4,707	6,550	10,022	9,854
Likvidna sredstva/ukupna aktiva	25.6%	29.6%	29.7%	36.5%	36.3%
Likvidna aktiva i RL/kratkoročna aktiva	61.2%	65.6%	65.3%	72.0%	73.2%
Udio dugoročnih u ukupnim kreditima (po preostalaj ročnosti)	76.0%	75.6%	75.2%	75.1%	71.1%
Pokriće dugoročnih kredita dugoročnim izvorima (po preostalaj ročnosti)	77.7%	79.0%	77.9%	83.0%	113.8%
Koncentracija depozita	31.12.2020.	31.3.2021.	30.06.2021.	30.09.2021.	31.12.2021.
10 najvećih deponenata	19.859	26.95	28.043	27.839	29.924
učešće u ukupnoj sumi deponenata%	12.24%	15.13%	14.85%	13.15%	13.42%
50 najvećih deponenata	40.68	49.56	50.761	55.348	59.638
učešće u ukupnoj sumi deponenata%	25.07%	27.84%	26.89%	26.15%	26.74%

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Rizik likvidnosti (Nastavak)

Grafikon 26: Kretanje koeficijenta likvidnosti

Poseban značaj koji je Banka dala praćenju rizika likvidnosti rezultirao je održavanjem visokog stepena likvidnosti Banke tokom 2021. godine.

Po metodologiji Centralne banke Crne Gore za pokazatelj likvidnosti uzima se odnos potraživanja, likvidnih sredstava (gotovina, transakcioni račun, čekovi, sredstva na računima kod domaćih banaka, sredstva kod agenata platnog prometa, sredstva na računima kod ino banaka (depoziti po viđenju) i obavezna rezerva) i dospjele obaveze (obaveze po primljenim kreditima, obaveze po kamatama i naknadama, obaveze po oročenim depozitima, 30% depozita po viđenju⁶, 10% odobrenih a neiskorišćenih neopozivih kreditnih obligacija - kreditne linije, ostale dospjele obaveze).

Tabela 32. Pokazatelj likvidnosti (regulatorni pristup):

Limiti CBCG	31.12.2021.
Min. 0,9 -izračunat za jedan radni dan	2,59
Min. 1 -prosjeak pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u jednoj dekadi	2,62

Regulatorni pristup

Koeficijent likvidnosti je u toku 2021. godine bio na visokom nivou. Očekuje se da će pokazatelj u narednom periodu ostvariti manje vrijednosti, jer će Banka nastojati da likvidna sredstva transformiše u nove kreditne plasmane i u sekundarne lako utržive izvore likvidnosti kako bi na što kvalitetniji način upravljala sredstvima.

⁶ Banka računa 30% depozita po viđenju, iako je Odlukom o izmjenama odluke o upravljanju rizikom likvidnosti u kreditnim institucijama predviđeno 20%.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Rizik kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti

Utvrđivanje izloženosti riziku kamatne stope vrši se na osnovu Gap analize za različite vremenske periode. Na taj način mjeri se uticaj promjene tržišnih kamatnih stopa na kretanja neto kamatne marže. Upravljanje rizikom kamatne stope vrši se zatvaranjem pozicija unutar interno propisanih limita.

Upravljanje kamatnim rizikom u Banci regulisano je kroz Politiku upravljanja kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje.

Tabela 33. Pregled GAP-a kamatne stope na 31.12.2021. godine

RAZLIKA (GAP)	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
Kamatni GAP-Ukupno	9,860	-12,926	-5,276	-29,927	38,085	-184
Kumulativni GAP	9,860	-3,066	-8,342	-38,269	-184	
% od ukupne aktiva	4.86%	-1.51%	-4.12%	-18.88%	-0.09%	

Planovi u pogledu daljeg razvoja sistema upravljanja rizicima

Osnovnu stratešku orijentaciju Banke u upravljanju rizicima predstavlja optimizacija odnosa prinosa ili zarađivačke sposobnosti Banke i nivoa rizika koji se preuzimaju u smislu očekivanih i neočekivanih gubitaka u poslovanju, a s tim u vezi, održavanje adekvatnog nivoa kapitala u odnosu na rizični profil Banke. U tom smislu, Banka uspostavlja sveobuhvatan i pouzdan sistem za upravljanje rizicima koji je u potpunosti integrisan u sve poslovne aktivnosti Banke.

Banka prepoznaje da je unapređenje odnosa između prinosa i rizika koje ostvaruje u svom poslovanju sve više, pod uticajem konkurencije, na strani kvaliteta upravljanja rizicima iznad bankarskog sistema u kome posluje.

U narednom periodu Banka će kontinuirano ulagati u razvoj i intenzivirati aktivnosti Sektora za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima, kako bi poboljšala tržišnu poziciju i svoje tržišno učešće i minimizirala efekte koje mogu imati negativan uticaj na poslovanje Banke.

Dugoročni ciljevi upravljanja rizicima Banke su:

- Upravljanje rizicima koje obezbjeđuje kontracikličnost poslovne Strategije i poslovnih planova te usklađenost sa mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti bazirane na poznavanju specifičnosti tržišta;
- Izbjegavanje ili minimiziranje preuzetih rizika primjenom najcjelishodnijih tehnika, a u cilju održavanja poslovanja u okvirima prihvatljivog nivoa rizika;
- Minimiziranje negativnih efekata na kapital Banke;
- Održavanje nivoa adekvatnosti kapitala definisanog Strategijom upravljanja kapitalom;
- Diversifikacija rizika kojima je Banka izložena.

U 2022. godini počinje primjena novog regulatornog okvira za upravljanje rizicima Bazel III, koji podrazumijeva stupanje na snagu čitavog seta novih zakonskih i podzakonskih akata koji su vrlo obimni, detaljni i rigorozni u zahtjevima. Ključne novine pomenutog regulatornog okvira su:

- mijenja se koncept izvještavanja o upravljanju rizicima;
- uvode se dva nova pokazatelja likvidnosti (pokazatelj pokrića likvidnom aktivom LCR i pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja NSFR);
- ICAAP je kompleksniji, uvodi se i ILAAP (Procjena adekvatnosti interne likvidnosti);
- uvode se tri nivoa kapitala kao i pravila za zaštitne slojeve kapitala koji imaju funkciju da očuvaju poslovanje banaka u periodima finansijskih i/ili ekonomskih šokova ili naglog porasta kreditne aktivnosti;
- stresna testiranja rizika su kompleksnija i obimnija i zahtijevaju poznavanje ekonometrijskih i statističkih modela;
- planovi oporavka su pod strogim nadzorom regulatora;
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je tema visokog prioriteta za regulatora banaka.

6. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Rizik kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti

U 2022.godini su planirane sljedeće aktivnosti:

- Puna implementacija Bazela III, u skladu sa donešenom regulativom CBCG (automatizacija obračuna RWA u skladu s novom regulativom; automatizacija novih izvještajnih obrazaca; automatizacija i razvoj pokazatelja likvidnosti; razvoj ILAAP-a, automatizacija i unapređenje analiza, praćenje i izvještavanje o indikatorima kapitala, likvidnosti i rizičnosti, unapređenje stresnog testiranja itd.);
- Dodatna razrada IFRS 9 standarda, u smislu segmentacije portfelja, razvoj i implementacija empirijskog LGD modela i korektivnog faktora empirijskog PD-a, kao i tretmana kolaterala u procesu utvrđivanja obezvređenja kredita u skladu sa novom regulativom;
- Automatizacija indikatora ranog upozorenja i liste praćenja izloženosti za koje se smatra da su visoko-rizične;
- Migriranje i razvoj identifikacije, mjerenja, kontrole i izvještavanja o upravljanju rizicima u novi CORE;
- Dodatna unapređenja CORE - u cilju unapređenja upravljanja kreditnim rizikom, formiranja odgovarajućih baza podataka u skladu sa internim propisima i zakonskom regulativom;
- Nastavak aktivnosti na unapređenju procesa upravljanja operativnim rizicima (unapređenje u evidentiranju nastalih događaja operativnih rizika, kao i razvoj svijesti i kulture upravljanja operativnim rizicima u Banci);
- Nastavak rada na izradi i unapređenju internih akata (uvođenje novih i revidiranje postojećih u skladu sa potrebama i rizičnim profilom Banke);
- Dalji razvoj sistema upravljanja tržišnim rizicima u banci;
- Dalji razvoj sistema upravljanja rizikom kamatne stope iz bankarske knjige;
- Značajan fokus će biti stavljen na dodatne obuke i uopšte stručni razvoj postojećih kadrova, a sve u cilju stvaranja preduslova za efikasnu implementaciju planiranih aktivnosti koje se odnose na razvoj sistema upravljanja rizicima u Banci.

7. ADEKVATNOST KAPITALA

Sopstvena sredstva

Banka je dužna da javno objelodani informacije i podatke koji se odnose na iznos sopstvenih sredstava i to:

- 1) sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata;
- 2) iznos osnovnog kapitala, uz posebno javno objelodanjivanje svih stavki koje se uključuju u osnovni kapital i odbitnih stavki;
- 3) ukupni iznos dopunskog kapitala;
- 4) odbitne stavke od osnovnog i dopunskog kapitala i
- 5) ukupna sopstvena sredstva, umanjena za odbitne stavke.

Tabela 34. Pregled sopstvenih sredstava

Sopstvena sredstva Banke					
Osnovni kapital	31.12.2021.	30.9.2021.	30.6.2021.	31.3.2021.	31.12.2020.
Akcijski kapital	21,018	21,018	21,018	21,018	21,018
Emisiona premija	182	182	182	182	
MSFI 9 efekat (amortizacija)	876	876	876	876	1,226
Neraspoređena dobit/ (akumulirani gubitak)	1,683	1,683	1,683	180	180
Ukupno osnovni kapital	23,759	23,759	23,759	22,256	22,424
Odbitne stavke osnovnog kapitala					
Nematerijalna imovina	704	623	547	371	214
Nedostajuće rezerve	4,302	3,365	3,164	2,855	2,580
Negativne revalorizacione rezerve na finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	422	255	179	173	63
Ukupno odbitne stavke	5,428	4,243	3,890	3,399	2,857
UKUPNO OSNOVNI KAPITAL	18,331	19,516	19,869	18,857	19,567
Dopunski kapital					
Subordinisani dug	1,600	1,600	2,000	2,000	2,000
Ukupno dopunski kapital	1,600	1,600	2,000	2,000	2,000
Sopstvena Sredstva Banke (SSB)	19,931	21,116	21,869	20,857	21,567

Na dan 31. decembar 2021. godine, odbitne stavke, koje umanjuju sopstvena sredstva Banke, odnose se na:

- Nedostajuće rezerve obračunate u skladu sa važećom regulativom na pojedinačne izloženosti Banke kreditnom riziku u iznosu od EUR 4,302 hiljada,
- Knjigovodstvena vrijednost nematerijalnih sredstava Banke na 31.decembar 2021. godine u iznosu od EUR 704 hiljada,
- Negativne revalorizacione rezerve na finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od EUR 422 hiljade.

Rizikom ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva, formirana u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, na dan 31.decembar 2021. godine iznosi EUR 140.839 hiljade.

Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka u iznosu od EUR .876 hiljada.

7. ADEKVATNOST KAPITALA (Nastavak)

Koeficijent solventnosti računa se stavljanjem u odnos sopstvenih sredstava i rizikom ponderisane bilansne i vanbilansne aktive.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembar 2021. godine, Banka je obavezna da održava minimalni koeficijent solventnosti od 10%.

Koeficijent solventnosti Banke na dan 31.12.2021. godine iznosi **12,77%** i iznad je zakonom propisanog limita od 10%.

Počev od 1.januara, Banka će u skladu sa izmijenjenom Odlukom o adekvatnosti kapitala u kreditnim institucijama vršiti obračun regulatornog kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala. S tim u vezi Banka će do kraja prvog kvartala 2022. godine automatizovati proces obračuna rizikom ponderisane bilansne aktive odnosno obračuna regulatornog kapitala i racija adekvatnosti kapitala.

Tabela 35. Izvještaj o koeficijentu solventnosti Banke na 31.12.2021. godine

Rizikom ponderisana aktiva (RPAK)	31.12.2021.	30.9.2021.	30.6.2021.	31.3.2021.	31.12.2020.
Ponderisana bilansna aktiva (PBA)	125,041	123,240	126,375	123,615	123,974
Ponderisane vanbilansne stavke (PVB)	14,923	14,656	13,264	11,933	12,972
MSFI 9 efekat (amortizacija)	876	876	876	876	1,226
Ukupno rizikom ponderisana aktiva	140,840	138,772	140,515	136,424	138,172
Potreban kapital za tržišni rizik	58	80	76	82	85
Potreban kapital za operativne rizike	1,455	1,455	1,440	1,440	1,254
Potreban kapital za rizik zemlje	68	63	44	54	34
Potreban kapital za ostale rizike					
Koeficijent Solventnosti Banke (KSB)	12.77%	13.70%	14.04%	13.75%	14.23%

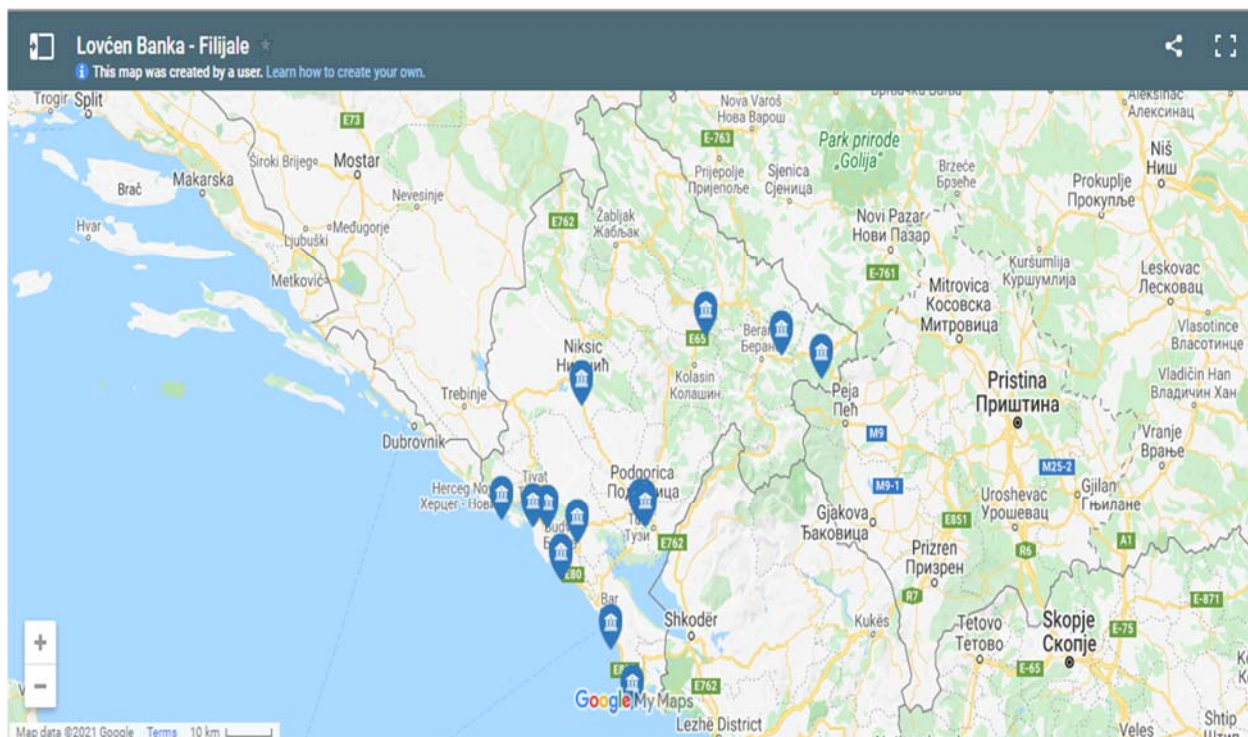
8. POSLOVNE JEDINICE BANKE

Banka je polako, ali stabilno gradila svoju mrežu, rukovodeći se time da je prvi izbor klijenata, banka koja mu je na dohvat ruke, banka koja se nalazi u neposrednoj blizini posla, kuće, škole ili fakulteta. Blizina konkurencije je, takođe, jedan od faktora pri izboru lokacije (tzv. Strategija praćenja konkurenata i lociranja svojih objekata u blizini objekata konkurenata). Izborom lokacija za filijale, Lovćen banka je obezjedila najatraktivnije pozicije u gradovima u kojima posluje i time postigla prednost u odnosu na postojeće konkurente, kao i buduće koji mogu da se pojave na tržištu. Danas poslovnu mrežu Banke čine: Centrala Banke (Sjedište) u Podgorici, koja je smještena u modernom i savremenom objektu gdje su uspostavljene core banking funkcije i 15 drugih organizacionih jedinica. Sve organizacione jedinice su kanali distribucije proizvoda Banke prema klijentima.

Tabela 36. Poslovna mreža Lovćen banke:

R.B	Ime filijale	Datum otvaranja	Broj zaposlenih
1.	Podgorica - centrala	24.08.2014.	91
2.	Bar	10.01.2015.	6
3.	Kotor	20.01.2015.	4
4.	Cetinje	20.05.2015.	3
5.	Nikšić	16.06.2015.	4
6.	Budva	15.07.2015.	7
7.	Herceg Novi	15.08.2015.	4
8.	Podgorica 1	25.08.2016.	6
9.	Ulcinj	29.05.2017.	4
10.	Budva – šalter 1 (Autobuska stanica)	22.02.2018.	1
11.	Tivat	03.06.2019.	3
12.	Rožaje	27.06.2019.	3
13.	Petnjica – šalter	06.11.2019.	1
14.	Podgorica 2	27.04.2020.	3
15.	Mojkovac	18.05.2020.	3

8. POSLOVNE JEDINICE BANKE (Nastavak)

Položaj filijala Lovćen banke

Uparedo sa razvojem filijala, Banka je razvijala i mrežu bankomata.

Tabela 37. Spisak bankomata

R.B	Ime grada	Broj bankomata
1.	Podgorica	6
2.	Bar	1
3.	Kotor	1
4.	Cetinje	1
5.	Nikšić	1
6.	Budva	2
7.	Herceg Novi	1
9.	Ulcinj	3
10.	Tivat	1
11.	Rožaje	1
12.	Petnjica	1
13.	Mojkovac	1
	Ukupno	20

8. POSLOVNE JEDINICE BANKE (Nastavak)

Filijale i šalteri

Filijala BAR

Bulevar JNA b.b. - 85000 Bar

Phone: + 382 30 550 986, + 382 30 550 994

E-mail : filijala.bar@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

Filijala PODGORICA 1

Trg Argentina br.1- 81000 Podgorica

Phone: +382 20 683 333

Fax: +382 20 684 444

E-mail : filijala.podgorica@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

Filijala PODGORICA 2

Ulica Admirala Zmajevića b.b. (Stari aerodrom) - 81000 Podgorica

Phone: +382 20 684 051, +382 20 684 052

E-mail: filijala.podgorica2@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 20h

Subota 08h – 13h

Šalter PODGORICA 1

Bulevar Džordža Vašingtona 86 - 81000 Podgorica

Phone: +382 20 205 410

Fax: +382 20 205 406

E-mail : salter.podgorica1@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 20h

Subota 08h – 16h

8. POSLOVNE JEDINICE BANKE (Nastavak)

Filijale i šalteri (Nastavak)

Filijala BUDVA

Ul. Mediteranska bb, (zgrada Hotela Woow) - 85310 Budva

Phone: + 382 33 473 994, + 382 33 473 992

E-mail : filijala.budva@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

Šalter BUDVA

Autobuska stanica Mercur - 85310 Budva

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08.00h – 16.00h

Filijala CETINJE

Ulica Njegoševa 36 - 81250 Cetinje

Phone: + 382 78 103 860 , + 382 78 103 861

E-mail : filijala.cetinje@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Filijala HERCEG NOVI

Ulica Save Kovačevića broj 4 - 85340 Herceg Novi

Phone: + 382 31 580 966, + 382 31 580 967

E-mail : filijala.hercegnovi@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

Filijala KOTOR

Tabačina 10 - 85330 Kotor

Phone: + 382 32 326 005

Fax: + 382 32 326 004

E-mail : filijala.kotor@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

8. POSLOVNE JEDINICE BANKE (Nastavak)

Filijale i šalteri (Nastavak)

Filijala NIKŠIĆ

Trg Save Kovačevića br.4 - 81400 Nikšić

Phone: + 382 40 280 835, + 382 40 280 834

E-mail : filijala.niksic@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

Filijala ULCINJ

Ulica Majke Tereze b.b. - 85360 Ulcinj

Phone: + 382 30 684 440, +382 30 684 441

E-mail : filijala.ulcinj@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak / 08h – 16h

Subota / 08h – 13h

Filijala TIVAT

Ulici Luke Tomanovića br.8 – 85320 Tivat

Telefon : +382 32 781 992

Fax: +382 32 781 995

E-mail : filijala.tivat@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

Filijala ROŽAJE

Ulica Maršala Tita br.1 – 84310 Rožaje

Telefon : +382 63 222 060

E-mail : filijala.rozaje@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

8. POSLOVNE JEDINICE BANKE (Nastavak)

Filijale i šalteri (Nastavak)

Šalter Petnjica

Crnogorsko-turskog prijateljstva bb - 84312 Petnjica

Telefon : +382 67 994 009

E-mail : filijala.podgorica@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Filijala Mojkovac

Ulica Mališe Damjanovića bb - 84205 Mojkovac

Telefon: 067994104, 067994134

E-mail : filijala.mojkovac@lovcenbanka.me

Radno vrijeme:

Ponedjeljak - Petak 08h – 16h

Subota 08h – 13h

9. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA

U skladu sa Zakonom o Bankama ("Službeni list Crne Gore", br. 17/08 od 11.03.2008, 44/10 od 30.07.2010, 40/11 od 08.08.2011, 73/17 od 03.11.2017):

- Kupovina elemenata sopstvenih sredstava banke, sredstvima koja su direktno ili indirektno pribavljena iz kredita ili drugog pravnog posla zaključenog sa tom bankom, ništav je pravni posao;
- Ukupni iznos sopstvenih akcija i drugih elemenata sopstvenih sredstava, stečenih od strane te banke, ne smije prelaziti 5% sopstvenih sredstava banke. Banka je dužna da stečene sopstvene akcije otuđi u roku od šest mjeseci od dana sticanja. Ukoliko u roku iz stava 2 ovog člana banka ne otuđi stečene sopstvene akcije, dužna je da te akcije poništi;
- Banka ne smije uzimati u zalogu sopstvene akcije niti druge elemente sopstvenih sredstava te banke.

U toku 2021. godine, kao ni u prethodnim godinama, Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

10. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

LOVČEN BANKA AD PODGORICA

Na osnovu člana 14 Zakona o računovodstvu ovim putem

IZJAVLJUJEMO

Da Lovćen banka AD Podgorica primjenjuje pravila korporativnog upravljanja uspostavljena Zakonom o bankama i Zakonom o privrednim društvima i međunarodnim standardima korporativnog upravljanja (EBA).

Lovćen banka AD Podgorica je donijela interna akta u kojima su, pored obaveza koje proizilaze iz domaće regulative, inkorporirani međunarodni standardi korporativnog upravljanja a kojima se se uređuju pravila i osnovni principi korporativnog upravljanja, nadzor nad upravljanjem, kao i okvir i način djelovanja nosilaca korporativnog upravljanja. Banka je donijela interna akta koja regulišu oblast korporativnog upravljanja: Statut, Pravila korporativnog upravljanja, Etički kodeks i Priručnik o konfliktu interesa sa elementima insjderskog poslovanja.

U Podgorici, 31.03.2022. godine

Vinko Nikić
Predsjednik Upravnog Odbora

Daniela Golubović
Član Upravnog Odbora

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

